

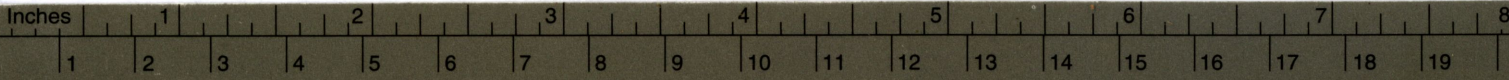

I. 403

Humanissimi ac Do
ctissimi Viri Mich. Bö
he, Collegii Römici De
brenensis Cuius Legatus,
et v. Scilicet Scholasticus
Meyor, p. ti. Clavii quod
nos Poëtus Praceptor
Publicus, et Designatus
Rector Scholae Sae
bephorienfis, hoc li
bro ausit De can. In
De can. v. illatus e per
Andr. Palsi
De can. ordin.
comp.

RMR 716

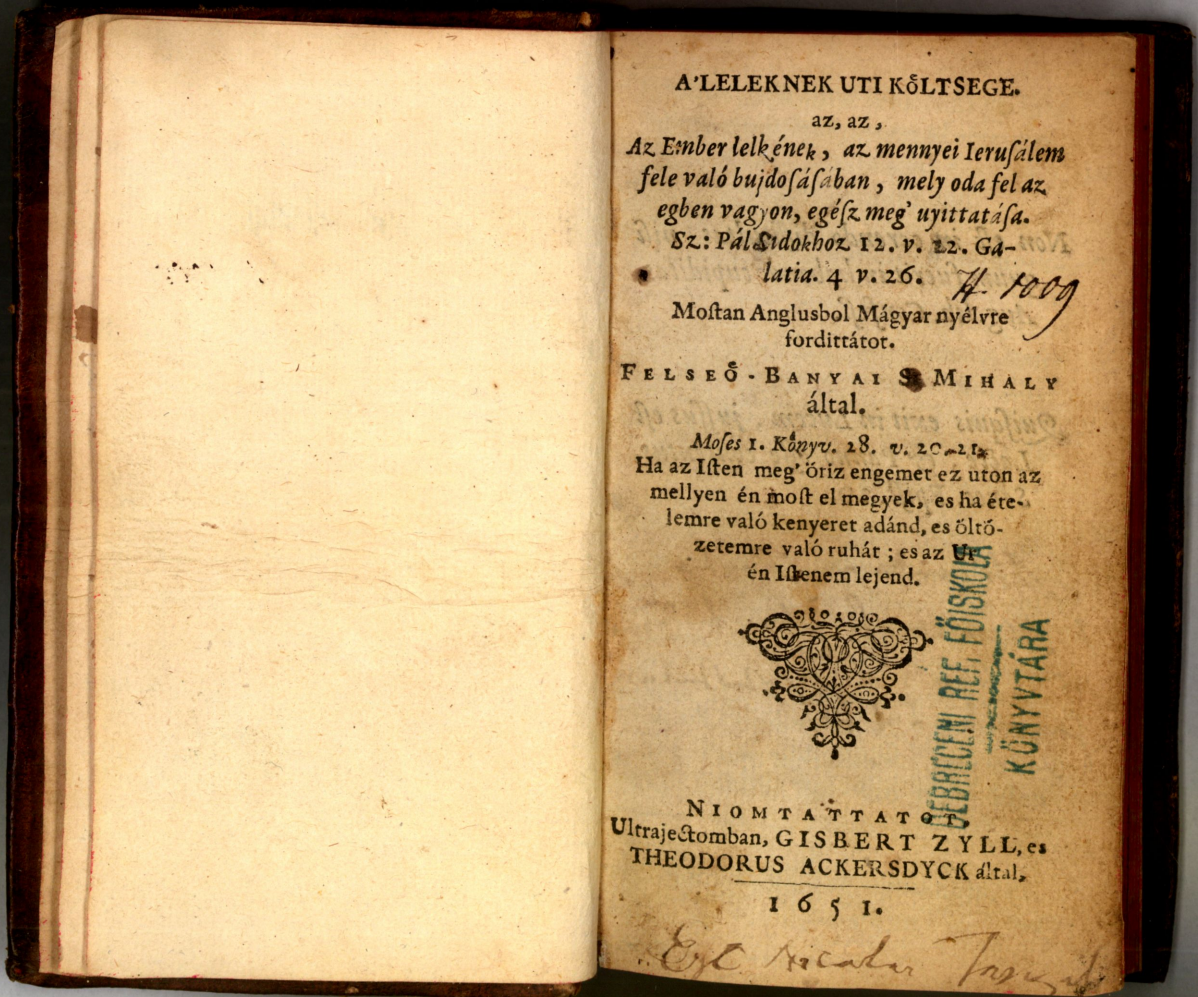
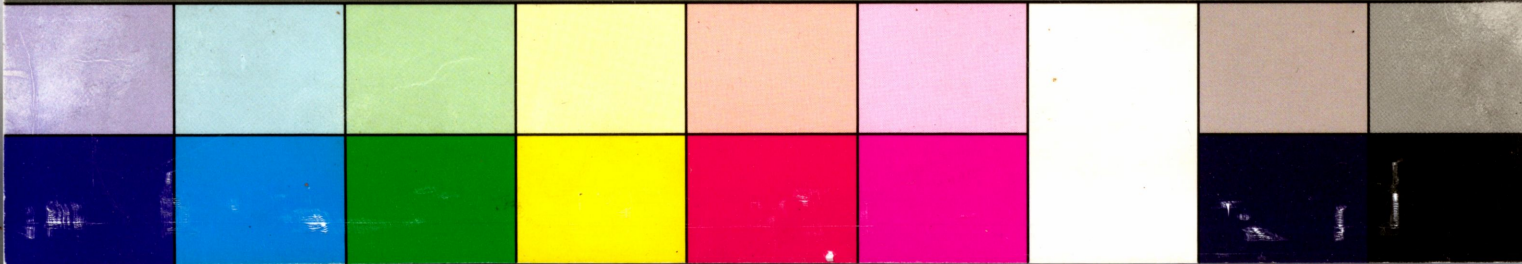
~~7/1 1009~~

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

A'LELEKNEK UTI KÖLTSEGE.

az, az,

Az Ember lelkének, az mennyei Ierusalem fele való bujdosásában, mely oda fel az egben vagyon, egész meg' uyittatása.

Sz: Pál Sídokhoz 12. v. 12. Galatia. 4 v. 26. *H. 1009*

Mostan Anglusbol Magyar nyélvre fordittátor.

FELSEŐ - BANYAI MIHALY által.

Moses I. Könyv. 28. v. 20-21.

Ha az Isten meg' őriz engemet ez uton az mellyen én most el megyek, es ha étlemre való kenyeret adánd, es öltözetemre való ruhát; es az én Istenem lezend.

SEBRICENI REF. FŐISKOLA KÖNYVTÁRA

NIOMTATTAT. Ultrajectomban, GISBERT ZYLL, es THEODORUS ACKERSDYCK által.

1651.

Ex Libris ...

A'LELEKNEK UTI KÖLTSEGE.

az, az,

Az Ember lelkének, az mennyei Ierusalem
fele való bujdosásában, mely oda fel az
egben vagyon, egész meg' uyittatása.

Sz: Pál Súdokhoz 12. v. 12. Ga-
latia. 4 v. 26. H. 1009

Mostan Anglusbol Mágyar nyélvre
fordittatot.

FELSEŐ - BANYAI S MIHALY
által.

Moses I. Könyv. 28. v. 20-21.

Ha az Isten meg' őriz engemet ez uton az
mellyen én most el megyek, es ha éte-
lemre való kenyeret adánd, es öltö-
zetemre való ruhát; es az
én Istenem lejend.

NIOMTATTAT
Ultrajeotomban, GIBERT ZYLL, es
THEODORUS ACKERSDYCK által.

1651.

VERBODEN REF. FOISKOLEN
KUNYVTARA

Ex Libris ...

*Non est in carendo difficultas nisi
quum fuerit in habendo cupiditas,
Aug. lib. Confess.*

*Quisquis exit in Lucem, iussus est
Lacte, & Panno esse contentus,
Senec. Epist. 20.*

*Abiscoda az Ruka
7 Nem az h. p. sz. m. G. m.
m. h. m. m. m. m. m. m. m.
sz. m. m. m. m. m. m. m.*

*A' Nemes, es jo hirrel nével sélő Szikszo
Varosá Tanátfinak, nekem hű séges Pa-
tronusimnak; az Vr Iesus Christu-
stol, kegyélmel békeséget.*

A Z ó Testamentombeli hivek-
től, az Istenről vőt javaiból, az
kinek híve szabad akaráttya be-
rent hajol vala az adasra, Moses
2. Könyvének 25. v. 2. az Istennek Saro-
ranak, az bővetség ladajanak; az Ahtal
es Gyértyatártoknak felépetésére, vala-
ki közzülök valamit adhat es ad vala e-
zeknek vighez vitelére, az Isten jo ked-
vel es jo illatu aldozatul vötte ő tiüllök.
Nemellyik ő Közzülök adot arányat ez ü-
stör; nemellyik veres selymet, seyer sely-
met; nemellyik (csak) kecske-bőr adot,
de megis az Istennek lelke azt írja ő fe-
lölök, hogy Isten nem vetette meg' az
ő együgyü híveknek szabad akarattyok
ból farmazot ajandekokat, hanem in-
kab kedvesen vötte. Kedvelli az Isten
az ily dolgot, mert azt mondgya b: Pal-
Apostol. 2. Corinth. 8. v. 12. Ha (akar
mely Istenfélő emberben) előbör az jo aka-

rat meg vagyok, kedves az ember azért az
mie vagyok, nem azért az mie nincs. Ezér-
tis vébi az Isten jo illatu aldozatul ez il-
lyen dolgot, mert az jo kedvő adakozot fe-
reti az Isten, 2. Corinth. 9. v. 7. 8. E végre
nézvé mondgya f: Peter Apostol, levelé-
nek 4. v. 10. 11. Az mint mindē ember vőtte
az ajand. kor; azonképpē sasarkodgyatok ab-
bol egymásnak mint az Istennek külsőmb kü-
lsőmbfele ajandé. anak jo sáfari. Az ki köl,
kollya mint Istennek bebedér az ki kölgal,
kollgalljon ugy mint Istenöl adatot ajand-
kok berént, hogy mindenekben dicsőitessék
az Isten az Iesus Christus által. Előttem
vifelyen enis mind ezeket, hogy az Isten
kedvesen vébi az kinek fivē szabad aka-
rattya berént hajol az Istennek dicsőlé-
gének eleb mozdétfara, az Istennek fá-
toranak fel épétéfere, az mely sátor sem-
mi nem egyeb, hanem az Istennek itt ez
világon vitezkedő Anyafent-egy-haza-
ban levő emberek, f: Janos Jelenefekről
13. v. 6. Meg gondolván ektis, hogy az
Isten gyűléli az haladatlanfagot minde-
nekbé. Hogy mind Istenemhez valo há-
k. datoflagomat meg mutáttnam, s-mind

kegyel-

kegyelmetekhez, jobbnak itéltem, hogy
valamit adgyak Istennek dicsőségére,
f-az ő Satoranak, Anyafegyházanak fel
épétéfere, hogy femmint femmit nē ad-
nék, mint az haladatlan Nabal femmit
nem ada David kiralynak es az ő fogai-
nak, 1. Sam. 25. 10. 11. Kegyelmetek pe-
dig mivel hog' envelem fok javait köz-
lőtte, es testi uti költségetis adot. En lel-
ki uti költséget adok. Azért ez kicseny a-
jandékor, (az mint Abigail mondgya va-
la David kiralynak 1. Sam. 25. v. 27.) az
mellyet ad az K. fogaja, vegye jo ne-
ven; mivel hogy Istenis jo aldozatul vé-
fzi az ki jo kedvéből adakozik őfelségé-
nek. Mi végre neveztessek penig ezKő-
nyvecske lelki uti költségnak méltó-
nak itélem meg jelenteni egy avagy ket
foval rövideden. Az többi között; Mi-
képpen hog' az testi uti költséggel, ha-
jöldnem élnek az emberek, hanem gya-
korta ugy élnek velle az mint nem ki-
vátátnak; jell tékozollyak illetlé, hason-
talan es hyaban valo helyre, dologra: az
oly emberek az utan nag' kárt, nagy
vesedélmet, chféget, hanyarufagot, fűk

A 3

figet,

sége, es egyeb elő számlalhatatlan sul-
lyos dolgokat, (vegtére háláltis) fen-
vednek. Szinten így az mely emberek,
az ő lelkeknek uti költséget, tudmillik,
az ő Istenes eleteket, az ő keresztényi
tisztéket, hivatalyokat akar mely do-
logban, az mi az Istennek dicőségének
előb mozdítására, es az Istennek hivi-
nek lelkek éppetéfere nézne, ha ezeket
nem cselekedéndik; sot inkább azt az ő
lelki uti kólt légeket kóltik el, ez vilá-
gi házontálan, hyaban, es egy sém-
pílantásig való el mulando dolgokban,
nagy lelki károk hármáznak es jónékez
illy emberekre. Ezért mondgya Chri-
stus Urunk s: Mark. 8. v. 36. *Mit há-
nál valakinek, ha mind ez vilagot meg-
nyer néis, ha az ő lelkét el veszi:* s: Math.
16. v. 26. *Mit hánál valakinek, ha az ő
lelke meg büntetetik, Erről mondgya s:
Ianos-is 1. levelének. 2. v. 15. 16. 17.
Ne béréssétek ez vilagot, se azokat mel-
lyek ez világban vádnak, ha valaki hereti
ez vilagot, nincsen abban az Atyának bé-
relme. Mert valami ez világban vagyon,
mind testnek kívánsága, semeknek bujal-*

kodása,

*kodása, életnek kevélysége, nem az atyá-
tól vagyon, hanem ez világtól. Es è világ
el mulik, & az ő kívánságais: az ki pe-
dig az Istennek akarát tyat cselekezi ő örök-
ke meg marad. Példa erre amaz világi tes-
ti gyönyörűségben be merült, mind
atya mind maga testi javait el Fe-
kozlo fia, kiről emlékezik Idvezitónk s:
Lukacs. 15. v. 12. 13. az tób versekben.
Azt mondgya vala az ő édes Atyának:
Add ki ennekem az örök ségből az en rebe-
met. Meg' ošta ókóztók az edes atya az
örökséget. Nem sok napok utan pedig' mi-
kor mindeneket egybe takart volna, mebbe
mene idegen tartományban, & ott ell té-
kozla minden marháját, mi vel hogy nag'
tékozlással élne. Minek utanna pedig min-
deneket ell tékozlot volna, tamada nagy
ehség abban az tartományban, es ő meg'
kezde fogyatkozni, ehezni. Es el menven
adá magát annak az tartomanynak egy la-
kosához, ki el küldte azt az ő mezeire
legettetne az dísnokat. Es kívánsya va-
la (az nagy eh ségben) meg tóteni, meg
elégeteni az ő eh gyomrat az mostékkal,
mellyet ebbnek vala a dísnok, de a bús senki*

nem adgya vala. Meg tezik azért ebből világon minemű allapattok, dolgok lésen az ollyaknak, az ki ell tékozollya vesztegeti az ő (avagy csak ez világi testi) javait. Ha azokat (az mellyek az ő életének tápláló eszközi) ell vesztegeti, az őnnön maga életit fogyattya ell. Ezért mondgya az tékozlo fiunak attya az ő battyanak: *az te attyad fia meg holt vala, es meg el: venedet, ell veset vala, es meg tállatott v. 32.* Az könyörületlenségis utanna járul gyakorta ez illyen tékozlokknak, ez tudmillik, hogy senki az tékozlokknak nyavalyajokon nem könyörül; (mivel hogy mindenit ell fokta tékozlani, vesztegetni, semmit é végre neki nē kel adni:) Igy vala az tékozlo fiunak dolga, senki nem könyörüle rajta, *az 16. v. az mostéket kivannya vala,* mellyet efnak vala az dífnok, de aftis senki nem adgya vala. Igy vagon dolgok gyakorta azoknak az kik csak az testi uti kőltféggelisnem foktak jo végre elni, senki nem könyörül őrajtok. Mindezeknel pedig fokkal nagyub es rettenétefeb dolog az embernek lelkének uti kőltfé-

gét

gét el vesztegetni. Mert valaki ugy vesztegeti el az ő lelkenek uti kőltféget (mint az Tekozlo fiu ell tekozla testi uti kőltféget, javait) ez illyen emberé nem könyörül az utan senki, nem részéfül az Istennek javaival, finé látásával. Az Christus nem mondgya ez illyeneknek *6: Janos Ielené sekrél 3. v. 20. be megyek ahoz, es ő velle vacseralom, es éis en velem.* Eft sem mondgya ugyan *6: Janos által Ielesnes. 21. v. 6. En az bomjuhozónak adok az élő viznek forrásából ingyen.* Nem ehetik az illyen amaz életnek fajanak gyümölcsében, *mely vagon az Isten paradicsomának közepette, 6: Janos, Ielen. 2. v. 7.* Ennek az életnek fajanak pedig' nagy hasnat mondgya ugyan ezen *6: Janos az 22. v. 2. Minden holnapban terem: es ez fanak levelei á pogany nepeknek, egessegekre valok.* Nem adnak az illyeknek enni *amaz ell rejtet Mannaban, ugyan ezen kőnyv. 2. v. 17.* Egy főval, nēm részéfül az illyen lelki uti kőltféget tékozlo az jó vendő boldogfagos örömben, es nē élhet az mennyei örök életben. Merto azért hogy ki ki az ő lelkenek uti kőltfégete gon-

A 5

dot

dot vífellyen, ugy kölcse el életet itt ez vilagon, hogy jövendőben amaz lelki örök életben része süllyön. Az ki abban az örömben be megyen, meg' latya amaz nagy vavost, az s: Ierusalemet, s: Ianos Ielenes. 21. v. 10. Es ez s: Város nem bukólkódik a napnelkül, vagy az holdnelkül hogy abban senlenenek, mert az Vrnak dicsősége meg fényesétette azt, & annak főverneke az Barany Iesus Christus, Ielenesek, 21. v. 23. Ott semmi bukóleg (egy főval) nem leßen hanem mindenekben elég leßen az Isten, mindeneknek elégféget folgaltat. Az Ur Iesus Christus, az ki lelki ut; az ki által menetelek vagy on minde- neknek az Atyához, s: Ianos 14. v. 6. Ki az Atyával, es az s: Lélekkal egyenlő Isten, oltalmazza, K. minden kártól, es nyugossa meg az ő örökre valo haj lékában, az magas menyországban, az Idvezült szenteknek tarlóságában. Ultrajectumban 1. 6. § 1. estendőben Sz: Gyorgy Havában.

Kegyelmetek

Alazatos Alumnusa

FELSEO-BANYAI, S. MIHALY.

A' Ke-

A' Kereftyen Olvasóhoz.

1. **K** Egyes olvasó az ki ezt az könyvecskét olvasod, es kedben vegyed, hogy en ebben nem akartam élnia nagy hogy az s: Pál Apostollal így szóljak 1. Cor. 2. v. 4. Ez az en befedem nem volt emberi böltséfének hitetős befediben. Hanem mennel együgyűben lehetet, akar mely embernek is meg ertésére alkalmázta tot. Es az mint ugyan ezen. 1 Corint. 14. v. 19. söl s: Pál: Az Kereftyéni gyüle- kezeten, inkább akarok öt főöt főllani ertelemmel, hogy egyebeket tanicsak, hogy nem mint tíz ezeret főllni idegen nyelvel. Ezért nem eltem azért en ebben embereknek sulóket rsklando főkkal befé dekket.
2. Némely helyen elő hozzuk az Sirak könyvének az kit neveznek; De ezzel mutatni es tanítani azt akarjuk; hog nemely vakmerő elméneket avagy csak az ilyen más rendbeli embereknek, péld a- jokkal meg' mutassuk magok menthetetle- neknek lenni; hogy ha ezek így cselekedtének

A 6

némely

némely dolgokat meg űkis nem kedvellet-
tek; mennyvel inkább tehat az kerektyen
emberhez nem illik hogy ő máskeppen cse-
lekedgyek. Példával meg mutatom, az har-
madik sentenciában az A. jegy alatt. Sirak
nem kerette az kevely, d'élfés nagyub, nya-
gyub méltosagra (erejek felet) való do-
logra vagyodó embereket. Tehat te mi'rt
kedvelled az kevely s'get vagy eréd fe-
let való dolgokat. Az B. betű avagy jegy
alatt, Sirak nem kedvellette sem kicsény
sem nagy vét'et: De most az emberek
semmiben hajtak as kis vét'et, s'et meg
bűnnek sem tartyak. Ez illyenek azért min-
ket magunk menthetetlenekké tesznek.

Harmadkor.) Az Abecé, A. B. C.
kerént vagyon ez kőnyvecskeben minden
egy egy betű alatt, három három dolog a-
vagy sentencia. Ezek az betűk emlekez-
tető jegyek; elmelkedgyek az ember min-
gyart micsoda dolog vagyon, az A. ava-
gy B. es az több betűk, jegyek alatt. Pél-
dával edgyt vagy kétt'et közzülők, meg
mutatók. Az A. betű jegy alatt vagyon el-
seöben, az régi őb, embereknek ti'etek-
ről hivatallyokrol; mint hogy visellyek ma-
gokat

gokat jó peldaadásokkal. az Iffiak (s'et min-
denek) el'et. 2. Vgyan az alatt az második
sentenciában, az bűk'élk'éd'őknek való
adakoza'rol. 3. Vgyan az á jegy alatt, az
embernek maga meg alazas'arol, hogy ne-
kivannyon ereje felet való, lebetetlen dol-
got, mert ekt meg az mas elmejű, (nem
mindenekb'ē velünk eggyez'ő) emberek sem
kerettek. Es így kőnyven ekeben veheti
minden ember micsoda légyen, minden egy
egy jegy alatt. Tovabba az b: iras'nak kőny-
veinek neveket, nem mindenüt irtuk ki
égébsen hanem csak fel réb'ent, mint ez
illyen. Példab'ē. a'kt tebi Példab'ē. edr'él.
Néha találni nehol az réb'nek citalása u-
tan, V. mely verset jelent. Gondolkodgyal a-
zért kégyes olvas'olstene'esen micsoda vagyon
egy egy jegy alatt, és így kőnyven ez kőny-
vecsket meg tanulható. Mind peng' az kē
meg az iraskoz nē tudcz es az olvas'áshoz,
avagy csak ez kőnyvecskeb'él tanuld meg
az A. B. C. et. Es ez kőnyvecsket is, egéz len,
olvashatod, meg nagyub kőnyveket is olvas-
hacz az utan. Az b'ölcs Salamon Példab'ē. é-
det is ebb'él nagyubr'ēbre meg tanulhatod.
Adna Isten bar az mi nemzetünk is tudna
olvasni

olvadni, mint mas idegen helyeken meg
csak az kisdedekis jól olvassak az Istennek
Igéjét. Adgya az Isten, hogy ki ki nagy
haszonnal lelkének id vességére, másoknakis
lelké épületére, az Istennek dicső segének
eléb mordétására olvassa. Amen.

VIATICUM

A N I M Æ.

az, az,

Uti Költsége az Léléknek.

Példabefédekröl. 16. v. 31.

Igen szép ékes korona a vénység
(ófség) mely az igazságban utában
találattik.

Zegyedül való bölcs Isten
aßt parancsollja minde-
neknek, hogy valamely
embereket másokon fe-
lyül helyeztétet, vagy
meg aldot hobbú étettel, tíf-
tel, valami ajándékkal, avagy valami egyeb
jószágos cselekedettel, azokat az embe-
reket, meg kel becsülnünk, nagy tíf-
teffégen keltártánunk. Sz: Pal Apo-
stol,

VIA-

stol, Roma 13. v. 1. Minden lélek az, az minden ember, az felseghatálmassaghnak engedelmes legyen, mert nincsen hatalmasag, hanem Istentől, es az minemű hatalmasagok vadnak, Istentől rendeltettek. 1. Pet. 2. v. 13. 14. Engedelmesek legyetek minden emberi rendelésnek, az Vrezt: akar Királynak, ugy mint felsegh méltosagban helyhez tetetnek. Akar tistartoknak, ugymint kik attol bocsattatnak, mind az gonosz tévőknek büntetésekre, mind az jól tévőknek dícséretekre. v. 17. Mindeket tistellyetek. Az atyafussaghoz keressetek. Az Istent félljétek. Az kiralyt tistellyetek. Moyses harmadik könyvében, az 19. v. 32. Az vén ember elöt fel kelly, es az vén embernek orcáját meg becsülled, es fély az te Istentől. En vagyok az Vr. Példa erre az Job könyvének 32. v. 6. 7. midőn az Jobnak három bárati meg fűntek volna az föllástol. Az Elihu meg becsülven az Veneket monda: Leg kissébe vagyok idővel, ti pedig elemetes emberek vadtok, annakokáért en áltállám es filek meg mon-

dani nektek az en értelmemet. Azt mondom vala magámban, idős emberek bolnak most, es az vének kijelentik az bölcseséget. Hasonloképpentanit f: Pal. 1. Tim. 5. v. 17. az lelki Tanétozrol az Evangeliomnak hirdetőinek folgairol, mondvan: Az Egy hazi folgak, kik jól forgolodnak kettős tisztességgel méltosassanak: főképpen pedig azok, az kik munkalodnak az bekidben, es az tamitasban. Más helyen az f: Pal. 1. Theff. 5. v. 12. 13. Kérünk pedig titeket Atyamszai, hogy becsüllyetek az kik munkálkodnak ti köztetek es nektek elöttetek jarok az urban, es intenek titeket. Es azokat selette igen kerelmeseknek tarcsatok ez ő munkajokert; bekeffesegsek legyetek ti köztetek. Sidokhoz irt 13. v. 17. Engedgyetek az ti elöttetek jaroknak: mert vigyaznak Ék az ti lekeitekért: ugy mint kamadok: hogy őrdmmelel myvellyetek azt, es nem banattal, mert az ti nektek nem hábnal. Mind ezek az bizonyagok meg mutáttak elegendőképpen, es büsegefen, hogy az mely embereket az Isten helyhez tetet valamely uton es mon-

don, mi előttünk, valami tisztben hofsu életben, es egyéb akar mi nevel nevezendő állapotban, azokat mi tiszteljük, becsüljük.

Bizonynos es megh cfálhátatlan okai, fundamentomi vadnak miert kelléffék minékünk azokat becsülnünk, tisztelnünk, az kiket az Isten valami méltóságban helyezettet. Elseőben ezért. Mert az Isten rendelte es parancsolta est mi nekünk, az mint est meg latháttuk az Moses II. Konyv. 20. v. 12. Holott az Isten drága bép igeretet teben ez felől es aldaft, mondvan: *Tiszteljed az te atyadat, es az te anyadat, hogy hofsu ideig ily ez földön, mellyet az te Iehova Istened ad te neked.*

Mafodforezert. Mert minden felfeő méltóságban helyezettet emberek az Istennek képet viselik. Az Magistratusban vagyon az Istennek képe, az ó hátalmára es dicfőségére nézve, Daniel 2. 37. *Te király királyoknak kirallya vagy: mert az mennyei Isten orkagot, hatalmat, erőt es dicfőseghet adott te neked.* Az Attyak

Attyak az ó gondvifelésekre es méltóságokra nézve vifeléka Istennek képet, *Solt. 82. v. 6. En mondom, Istenek vadatok, es az magáfsgos Isten fia minnyajan.* Harmadczor, az kik mafokat meg nem becsülnek, az Isten meg bokta buntetni azokat. Példa erre, Absolon, Achitophel, Semei, es tób ezekhez hafonlo engedetlen fiak. Canahan az Noé fia meg atkozáték, atok fálla ó rea, az ó Attyanak meg cfufoláfaert est mondvan neki az ó atya: *Atkozot leben az Canahan, fogáknak fogája leben az ó attyafiai kozót.* *Genes. 9, v. 25.* Jerichonak fia az kik az Istennek b: Prophetajat Elifeust meg nem becsüllek, hanem inkab cfufollyak vala, meg atkoz a óket az ur nevében, es az erdőből ket nőstény medvek ki jöven, el baggatának az gyermekek között, *negyvenket gyermekeket.* 2. *Kirallyok 2. v. 24.* Mind ezekből az fundamentomokból meg teczik, hogy az felfeő - hatalmasságban helyezettet meg kell tisztelnünk; mert az Isten draga bép igeretit ajanlya; es azok az embe-

emberek az Istennek képét viselik, az Isten meg bünteti, az mint az példak meg mutattyak. Meg kel becsülnünk az Istentől drága fép ajandekokkal meg aldatot, fel ruhaftatot embereket, mert mafokis meg becsülték. Példa erre Pharao. Mikor Pharaó eében vötte volna, hogy nagy bölcsésséggel aldotta meg Isten Iosephet, meg becsülte őtet es ültete őtet az őmasodik kekereben, es fejedelemme tőve őtet az egeő Egyptomnak földén. Moses 1. Konyv. 41. v. 43. Igyszéntén, mikor Nabuchodonozor kiraly latta volna, hogy Daniel Istentől fel ruház. tator bölcsésséggel, okosaggal, minden bölcséket félyül háladvan bölcsésségével, Nabuchodonozor kiraly arczal le burula, es Danielnek maga meg hajásával tistességet tőn. Daniel, 2. v. 46. 47. Szüklég tehat hogy minden iffiak meg becsüllyek azokat, az kiket Isten elöttök jarova tőtt, nagy méltosagra fel emelt. Mert az Venek attyak helyet vadnak. Es az ő: Pal. Apost. aő akarla es kivannya, hogy az vén embert meg ne dorgallyad, hanem incsed mint

mint Attyadat, az Iffiakat mint atyad fiait.
 1. Tim. 5. v. 1. Visont Az őő es Vén emberek Istennek ajandeki, aldási. Az ki est meg utallya, az Istent utallya es veti meg, meg utalvan az Istennek képet es hasonlatosságot, semellyet. Ez meg teczik az Istennek paráncsolattyabol, Moses harmadik Konyv. 19. 32. Holot az Isten aő mondgya; *Az vén embert meg becsüllyed: est teő utanna, fély az te Istenedtől. En vagyok az Vr. meg mutattya itt,* hogy az holot nincsen az becsület, ott nincs az Isteni félelem, mert itt az Isten őőve csatollya az véneknek becsületét, es az Isteni tisteleetet egycsers-mind. Mi meltan mondhattjuk est ez mostani időben az Istennek ő: Prophetajaval Esajással egygüt, 3. v. 6. *Az gyermek az vén emberen, az el vetet alávalo az tisteletes emberen hatalmaskodik.* Itt azért minden vegye eőében ünőnmágot ha tistességenek becsületének őriül. Az vénnek ékessécek az ő estendejeket ez josagos cselekedetekkel, melyre int mindeneket ő: Pal, Apost. Tit. 2. v. 2.

Az vén emberek józanok legyenek, tisztel-
tesek, mértékletesek az hűben, beretetben,
es az türesben epekek. Az vén as bonyialla-
tok hasonlatos keppen, hogy bentséghez il-
lendo öltözettel ellyenek, ne legjenek bi-
dalmazok, ne fogallyanak az sok bornak,
legjenek az josaghnak tanitói. Ezek asbt
mutattjak mi nekünk vilagofon, hogy az
ó életek ez vilagban ne legyen hya-
ban valo, hanem tisztességes. Salamon
Példabekid. 20. v. 29. így bol. Az Ifiak-
nak ekéjségere vagyon az ó erejek, es az ve-
neknek illendősége az ó meg öbülések, az
az, az ó bölcseségek, tanacsadasok, Istenes
életek, inkább meg ekesíték őket, hogy
nem mint az Ifiaknak az ó testé féplé-
gek. Ismet az ilemetes emberek légye-
nek jó életnek példajaval mindennek,
hogy az Ifiak allyanak felelémel, hogy
valami illetlen dolgot ne cselekedgye-
nek az ó semellyek előtt. Így estt mon-
gya vala ónnónmagafelöláz s: Iob, jó
példa ado léven mindenek előtt, Iob. 29.
v. 7. 8. &c. Mikoron az kapuban megyek
vala az Városon, es az en bekemet az után
tébem

tébem vala le latvan engem az gyermekek
ell reiteznek vala, es az vén emberek fel-
kelvén álnak vala előttem. Az fejedelmek
mikor bollok vala, meg' tartoztattyák va-
la az ó bebedeket, es az ó kezeket az ó ba-
jokra tebík vala. Mert az mely fül engem
bál vála, bodognak mond vala: es az mely
sem lat vala, bizonsagot tében vala az
en artatlansagom földl. De mikor az ós
es vén, elemetes emberek gonos példá-
kat mutatnak másoknak az ó gonos é-
letekkel, akkor ell ejtik es vesztik be-
csületeket mint az ó fejér es ós hajokra
nézve, bentsén ugy az becsültre es tis-
tességre nézve. Az ollyatenok azért
az ó életeket mint Atyak az Istenek A-
nya bentség hazaban, gy ülekezetében
ugy visellyek, es ekesicsek jóbágos cse-
lekedettekkel, ne botrankoztássanak
meg másokot, es ne mongyak estt a-
maz törvénytudoval s: Lukacs. 11. v.
45. Mester mikor ezeket mondod minketis
bós búsaggal illet s. Mivel hogy ez illye-
tenek ónnónmagok vesztik ell gonos e-
lettekkel magok becsületit. Mi minde-
neket

neket tisztelünk es nagyra méltoztat-
 tyuk az s^ép ós öreg emberéket: mert
*(az mint Salamon mondgya) Igen s^ép ékes
 korona az Vénség, mely az igazságnak u-
 tában tálltatik.* Holot ó inti az ós es
 vén embereket, hogy az ó életéket, é-
 kefcicsek jo es Istenes étlettel, berez-
 zenek jo étletekkel nagy tisztéffeghet,
 (mint egy Koronát) fejeknek; Ez illye-
 nek azért méltok nagy tisztéffégre es
 becsültre. Ugyanis, ha az Ifiak Istene-
 sen nem élnek, es meg ferteztetik
 magokat gónos étletekkel, nem men-
 tégétetik magokat, hanem inkább gya-
 lazatot erdemlenek, mivel hogy ók
 nem igazan cselekedtek, nem Istene-
 sen éltek. Azért náponként est hallyak
 az óket teremptó Istenektől, Salamon
 Predikator. 12. v. 3. *Emlékezzel meg az
 te teremptódról, az te ifuságodnak idejé-
 ben, miglen az veszedelmek ell nem jűnek.
 Es mig ell jűnek az estendők mellyektől
 azt mondgyad: nem keretem ezeket.* Ha
 azért az Ifiak méltan feddetnek az
 Istentől, az ó teremptójóktól ha ön-

nönma-

nönmagokat nem ékesíték s^ép jófágos
 cselekedetekkel. Igy ki ki, itellye meg
 maga lelki éfmerétében mit itellyenek
 azok felől, az kiknek jo példa adoknak
 kellene lenni másoknak azonban azt
 nem cselekezik. Ha az edes Atyak es
 Anyak az ó gyermekekét az Scholaban
 adgyak, es azoknak elmejeknek, magok-
 nak étleteknek háfnos es idvességhes,
 gyümölcsét nem lattyak; Mi ugy más
 modon itélünk mind az Tanító, s- mind
 penig az Tanétvány felől. Az Istennek
 Anyaf-egyháza, az Christusnak Schola-
 ja, es job hely minden tisztéffeghes tudo-
 manyoknak meg tanulására, minden tu-
 domanjoknal. Az melyben ha mi élünk,
 némelyek husz, némelyek harmincz, né-
 melyek négyven, estendőket, némelyek
 hatvan, es tób estendőket, snem lesűnk
 jo példa adok másoknak (mint s^éntén
 valamely het, avagy hat estendős gyer-
 mek, nem advan másoknak jo példát) á-
 vágy nem s^émeréme minekűnk, es nem
 méltá vadoltáthátunk mi restéfféggel, az
 mi idvess- gűnknek resté valo keréféfere

B

cs

es mafoknak gonos pelda-adafunkra nezte. Visgallyuk meg annakokaert mi magunkat, hogy adunk mafoknak jo példat, az mi hosfú (avagy rövid) életünkkel, az mellyet Isten engedet mi nekünk, hogy mi az f: Pálnak imez pánáfbat magunkrol ell fordéthassuk, Siodokhoz irt. 5. v. 12. 13. 14. *Ti nektek kiknek ez időhöz képest, doctoroknak kel vala lennetek, viszontag az Isten befédének kezdetinek betüire kel tanitatnotok; es löttetek olyakka kik tejnélkül fűk ölködgyetek, es nem valóságos etelnelkül. Mert minden az ki tejet ebik, tudatlan az, az igazságznak befédében: mert kis gyermek az. Az éregeke pedig az valóságos öttek, az obe tudnillik, az ki nek gyakorlatotot érzékenységhek vagyon, az jonak es gonosznak meg válást farsa, az ö kolásokert.* Mi becsüllyük az öb es vénembereket, az ö mertekleteffigekért, Istene f: életekért, es az Istennek dicsősfeghe re tartozo dolgokert. De mikor ök hajlandok az réfégfeghe, gonos kívánságokra, es az gyermeki dolgokra, e

töb egyebfele hyaban valolagokra, hogy tistellyük öket? Akarode hogy mafoktol, tistelteffél? Tégy előfőr tennenmagad tistefféghet jo, es kegyes, Istenes étettel: mert azok az eftendök csak egyedül igazan tistelétefek, az mellyek jól léfnek. Kévány téhat ugy élni: hogy jól élly: es emlékezze meg arrol, hogy ámbár sok eftendöket éltelis, de azok csak kevesek; mert Isten előt ezér eftendö csak annyi, mint az tegnapi napnak ell mulása, Soltar; 90. v. 4. Tistek penig az többi közöt ez, az éleletes embereknek, hogy gondolkodgyanak az ö reajok következendö hálaloknak idejeröl; Példa erre Iffak, Mofes 1. könyv. 27. v. 2. ki eft mongya vala: *Ime meg vénbedtem, es nem tudom az en hálalomnak napjat.* Jakobis igy cselekedek, ugyan ezen Könyv. 47. v. 29. Simeon, f: Lukacsnak 2. v. 29. *Könyörögjenekis Istennek, hogy öket az ö venfegeknek idején ell ne hádgya, es hogy az mely Isten gyermeklégektöl fogva vezérek, igazgá-*

tojok volt, ez utánis őket vezéréllye, oktássa tanácsa; Igy cselekedet f: David Soltar. 71. v. 9. 10. 17. 18. *Ne vesd ell engemet az en vénsegemnek idején; mikor ell fogy az en erőm, ne hágy el engemet. Isten tanítottalengemet az en gyermek ségemtől fogva, es mind ez mai napig hirdetem az te csudalatos dolgaidat. Annakokáért vénsegemigh es az en megősbülésemig Isten ne hágy el engemet.* Orvendezzenek az jo téteményekben, az melyet az Isten az ő népével cselekedet, Jerem. 31. v. 13. Sirjanak mikor lattyak az Isten Anyaf-egyházának jelen lévő veszedelmes állapotjának nyomorult es alab való dolgot forsat, holot az elét nagy méltóságos, dicsőséghe es boldoglagos állapotban volt. Peldak erre az fogsgbol viska tert Sidok, es Vének, Eldras 3. v. 12. *Kik láttak vála az első házat, mikor fundallyak vála az ő fiemek előtt, nagy foval fírnak vála.* Oktássak az Ifiakat, mikor láttyak az Istennek sok rendbeli jo téteményet, az melyet az ő népével cselekedet,

lekedet, Mofes 5. Konyv. 32. 7. Ne cselekedgyenek ugy, mint Afa ki az ő vénféghének idején, meg betegedvén, labai miat, nem az (2. Chron. 16. v. 12.) Isten keresé meg erőtte, hanem az orvofokhoz ragázkodék s-járola. Emlkezzenek meg arról hogy nagy aldasalstennek azokon, az kik az vénféghet ell érhetik; Ellenben nem érn az vénféghre nagy Istenek büntetése, melyet gyakorta Isten az bünökert bocsat. *Példak erre az Elé Páp fia avagy márának, 1. Samuel 2. v. 31. 32. 33. Az f: David Soltar. 55. v. 24. Az ő életeknek felétis nem élék meg.* Az vénség az Istennek kivaltkeppen való jo téteményi közéssamlátatik, *hogy az ő Vénsegeknek idejekben érnék vagy mennek az ő koporsójokban, Iobi, 5. v. 26. Igy mene f: Job az ő koporsójában, ki tékélletes ember vala, igaz, Isten felé: es az gonosbóknak gyűlölője Iobi, 1. v. 1. Es az 42. v. 17. Meg hála (akt mongya Isten) Iob vénsegeheben, minekutanna sokat élt volna.* Vigyázzon ki ki magára, es az ő

Istenes életére, *miglen az régi idejü ell jő, az kinek az ő feje haja, tista mint az gyapju Daniel. 7. v. 9. 13. 22.* Amaz hufon negy vénekkel hogy dicsőithetsek, tisztelhessek. es imadgyak az örökön örökke élet: mondvan: Sz: Ianos Ielenef. 4. v. 10. 11. *Mélto vagy Vram ki végy dicső seghet, tisztelhető es erőt, mert te teremtettel mindeneket, es az te akaratodért vadnak es teremtettek. Aldas, tisztelhető bőlcsesség, báláadás, dicsőség, hatalom, es erő az mi Istenünknek mind örökön örökke Amen. Szent Ianos Ielenefről 7. v. 12.*

Az Ifiak tisztokról, magok viselefekekről, ide alab lésén irásunk, az R. betű a vagy jegy álat büféggel.

Salamon Prédikátor. 9. v. 12.

Valamit az te kezéd talál, (tudnik, az mi jo, az melly az te teremő Istenednek teczik es jonak laczik) azt cselekedgyed: Mert semmi cselekedet, okoskodás, tudomány es bölcsesség nincsen az koporsóban, az hova menendő vagy.

Ez élet, irgalmassághnak es könyörüle-

rületefféghnek élete es ideje, nemis hállatik ebben az utan kiáltás es visfá hívás, az irgalmasságh avágy az irgalmatlanlág után. Ezért mongya Idvezitő Urunk Christus, *fi: Ianos 9. v. 4. Ell jő az eczaka (tudnik az bálálnak eczakaja) az mellyen senki nem cselekedhetik, munkalodhatik.* Amakokaért mivel hogy teneked meg nyilni találtatot az irgalmassághnak kapuja es ajtaja, az te innen ez világból való ki menetelredre, mutásd irgalmasságotat mindenekhez, es cselekedgyel jot itt, még jelen vagy az idő: *mert az miképpen hogy (ha Eccl. 1. v. 3.) le eséndik az fa délre, vagy északra, az mely helyre le esik ott marad.* Igy semmiképpen ingyen sem gondolkodhatol arrul, nemis cselekedhetel valami dolgot (ez arnyek világból ki költözvén, az mely idveffégedre tartoznek es az te békeffégedre) az fetéfféghnek vermében, örvényében, az mely semmi nem egyeb, hanem az hálal. Azért az mi rövid es halálando életünknek meg gondolasa fer-

kengéssen minket az mi tiftünknek es hivatalunknak véghez vitelére.

Sirach 7. v. 4. Ne kívány az Vrtul fejedelemséget, se az Kiralytól dicsőséget beker.

Minden állapotja boldogh es aldott az jo embernek, es nem forgalmatoskodik ő felettéb azon, miképpen avagy mi modongyujcsón ő maganak ell mulando hyaban valo fok kénccset; ákar büvőlködgyek ákar búkőlködgyek az Istenfelő ember, tudgya ő ást hogy az Istenfelő vagyon, es est mondgya az Anna-afsonnyal együt, *1. Samuel Köny, v. 2. v. 7. Az Vr begényyé tében, es megh gazdagit; meg alaz es felmagasztal.* Es ő azzal meg elégedik. De mikor mi felettéb forgalmátoskodunk az mi hiaban valo es hirtelen ell mulando vilaghi javainknak keréfében, hirtelenléggel meg fegek nyakunk, es meg halunk, *mint Eli pap hatra esek, á fekből es meg fegek á nyaka, megh hala, 1. Sam. 4. v. 18.* Annakokaért ha az Isten megh aldott tégedet, meg adta az té kéredet,

sedet, Isténes kivanfagodat. Agurral edgyüt, est mongyad, *Példabeked. 30. v. 8. 9. Az hiabanvalóságot es az hazugságot mebbe tavoztasd en töllem: begényiséget avagy gazdadságot ne adgy ennekem; táplály engemet hozzam illendő eledellel. Hogy meg elégedvén meg ne tagadgyálak, es ást ne mondgyam: Kicsoda az Vr? Se penig meg begényidvén ne lopjak, végezetre gonosul éllyek az en Isteneimnek nevével.* Es ha az Isten helyheztetet tégedet oly állapotban, mellyet ő tudott hogy te read nézve job lében, aldgyad Istenedet érette, es ne keres, ne kőves felettéb valo dolgot, állapotot, mint egy kietlen nagy magas helyet, honnan te le nem mehez le esésnelkül, es femmi nyugálmad nem lehet félélemnelkül. Sz: *Pál Galat. 6. v. 3. Ha valaki láttatik magának valaminek lenni, holot femmi, ez illyen embert az ő maga gondolatya tsallya meg.* Christus Urunkis ezért mondgya *6: Matth. 6. v. 27. Kicsoda közzületek, az ki ákar mely forgalmatos*

matos gondolkodással meg nevelhetné egy-
szingg. l nagyubra az ő testének magassá-
gat? Mint ha mondana; senki sem.

B

Példabeszédről 15. v. 17. *Iob az parejnak étele az hol keretet vagyon, hogy nem mint az hizlalt ökérnek eledele, az hol vagyon gyűlötség. Az. 17. v. 1. Iob az káraz étekek egy faláttya, az mellyel vagyon csendeség, hogy nem mint meg nyuzot barmokkal tellyestáz, melyben vagyon haboruság.*

A Z léleknek gyönyörűséghez es aldot egyesülése vagyon az testtel ott, az hol két fívek egyenlő értelemmel egyezéssel meg egyeznek; Miglen az férfi, es az Istennek zörvénye ferent egyben ferkeztetet Affonyallat egyenlőképpen egyező elmével vadnak, ök akkor egyességben vadnak, es sem bál, sem job kezre ell nem hajlanak, mind addiglan, migh az egben jutnak. De mikor ífmet, (mint az tisztátalan állatok) ök egyik az másikkal egyességben nem vádnak, hanem ha-

bor-

borganak ott nincs az testnek az Léleknek fűp zengése egyezése: Ellenben penigh f: David az egyességhez ajanlya minekünk, *igy holvan 133. v. 1. 2. Ime mely igen jo es mely gyönyörűséghez dolog az attyafiaknak egyességben való lákások, Ez igaz olyan mint az ember sejére öntetet drágha kenet mely Aaron pap kákálan megyen ála, mely le foly bñten az ő öltözetenek also peremjére. Annakokaért nehafonlics magadat az tisztátalan állatokhoz, hanem az tisztákhoz, ne vagyogy felseőb helyre vagy (az mint foktak mondani) felseő poczra, hanem egyenlő igában az az, keretben, becsületben; es több jofagos cselekedetekben egyesüly az igaz Isteni es Attyafiu f: keretben, mert est kivannya az Isten mindenektől.*

Példabeszédek: 27. v. 1. *Ne dicsekédgyel az holnap napról, mert nem tudod mit hozzon az nap te reád.*

Mi gyakránajanlyuk Istennek az mit megterétünk, es jollehet az Isten hy minket jo reggel, az az, minden nap es

B 6

gya-

gyakorta, mindazonáltal mi úgy szólunk mint amaz irgalmatlan, az ki ást mond-gya az ő Attyafianak; *menyel, az után terj meg, mert holnap adok, Példabe. 3. v. 28.* Jo reggel mondgyuk, mi meg térti akarunk Istenhez, holot csak Isten tud-gya ha élünk reggeligh: avagy estveigh, avagy ha élünk is reggelig, nem tud-gyuk mit hozzon az nap reánk estvelig. Azért úgy jarj migh vilagossagod va-gyon, hogy meg tártással az Evange-liumnak vilagos lámpása által az id-vefféghre, mert ha ez el vitetek tóled, az veszedelemnek fetétféghre es ket-fegben-ésés jőnek te read, es olyan fetétféghben mégy az mellyet nemis tudcs.

Sirach. 7. v. 8. Ne kettőztefesz meg h az bűnnek kötelét: mert meg égyg. rtis nem maradz büntetetlen.

Egy féb, avagy billyeg az fép ekes orczát meg mocskollyá, rutittyá; egy kis betegség érje az embert meg h csak hamar; egy vétket avagy bünt az mellyet az ember gyákórol ha poeni-

tentiat

tentiat nem tart, Istenhez meg nem ter, léfen reméntelen Karhozatos, *ugy-annyéra mint ha legio volna, az ember-ben 6: Mark. 5. v. 9.* Vagyoné azért te-neked vétkeed es bűnőd? Igenis vagyon, mert ást mongya bölcs Salamon *Pél-dabe. 20. v. 9. Ki mondhatna ást? tifta az en fivem, tifta vagyok az en bűnöm-től.* Predikatorfagru *irt Konyv. 7. v. 20. Nincsen egy igaz emberis ez földön; ki jot cselekednek, es nem vetkeznek.* Az-ért ást mongya *Sirach. 21. v. 1. 2. 3 4. Fiam, mikoron vétkeztel, ne meny tovab benne, hanem inkább az elebbieket kőnyő-rőgs. Mint az kigyotot el tavozzal a bűn-től, mert ha hozzá jarul, meg mar tége-det. Orofian fogai, az ő fogai, kik ell vetik az embereknek lelkeket.* Hasonlo az kételő tőrhdz, minden hamisság ennek csá-pása, meg nem gyógyitathatik. Ne mond-gyad te csak egy vétek felől is kicseny ez mint Lot mondgya vala Zoar felől, *kit sin varos az, had fuszak oda, had kaladjak oda, lám kicsény varos az, Moses 1. Kony. 19. v. 20. Sirak 5. v. 4. Ne mond; bűnt tősi-*

tem

tem vala, vallyon mitsoda bantaszom ró't
 én nekem: mert az Ur hófku tűrő, es
 semmiképpen büntetetlen nem hágy.
 Ne mondgyad, en semmi hazontalan-
 sághat nem veszem e szemben az bün-
 nek; Jaj, Jaj, mely igen sokan mongvak
 (avagy gondollyak) est amaz Mala-
 chias prophetanak idejében valo sidok-
 kal edgyüt, ez Istent karomlo befé-
 deket hanyvan es lombatvan szemek e-
 leiben, Malach. 2. v. 17. El fárástottá-
 tok az Vrat az ti befédetekkel, es aht kér-
 ditek, mivel fárástottuk ell őtet? ezzel
 hogy aht mongyatok, hogy valaki gonóst
 cselekezik, kedves az Vr előt, es azokban
 gyönyörködik, vagy mikor aht mondot-
 tatok: hol vagyon az itelő Isten. Sőt az
 mint David mongya az Soltar Könyv.
 10. v. 3. Az hitetlen es Istentelen dicseké-
 dik es gyönyörködik kévan sagiban. v. 6.
 Aht gondollya az ő szívében hogy örökke
 meg nem inditatom: mert nyavalyanelkül
 lesék. Ha egy követ vecz az vízben
 mingyart kerekdeden jó fel utanna az
 víz, köröskörnyül, eggik az mástik
 után

utan kicsény előfőr, az utan nagyub,
 s-mégh nagyub lében, miglen mind
 az egész vizet ell tölti es bé fogja mint
 egy Circalommal kerekdeden. Igy cse-
 lekedgyel egy bünt vagy vétket, tör-
 tenet berént ambar, (mikor nemis vél-
 ned bűnnek lenni) kicsénnek teczven
 te neked, nagyub következik utanna;
 olyan, miglen mind egéslen az em-
 bert bűnösse teszi; Mert az mint mond-
 gyab: Iakab 2. v. 10. Valaki az egész tör-
 venyt még tartangya, vétkezendik pedigb
 egy dologban, az egész törvénynek meg
 rontasában bűnös. Christus Urunk na-
 gyub sentenciat mond az ollyanoknak
 b: Matth. 5. v. 19. Valaki az törvény pa-
 rásolatinak csak kissebikitis meg rontand-
 gya, es akképpen tanitandgya az embere-
 ket az mennyeknek országában leg kisseb
 lében. Sz: Janos Jelenefekről irot 21.
 v. 27. Nem megyen abban be (tudmillik
 mennyeknek országában) semmi vala-
 mi meg ferteztetne, vagy az ki valami u-
 talatossagot tselekezik, vagy hazugsagot
 sol, hanem az kik be irattak a Báránnak
 elő

elő Könyvben. De oh felséges nagy Ur Isten, mostan ez világi emberek est nem veszik esekben, hogy az leg kisseb bűntis bűnnek tartának; hanem az nagy vétkeket kicsénynek (az kis vitkek nemis vétkek) ást gondollyak. Annýera jutot ez világ hogy meg az nagy vétke kis femminek lácának es teczének : ugy mint az Attyaknak, s Anyaknak fioktol valo meg utalása, femminek teczik; az czifra őltözetekben valo kevélyseg; az etelben es itálban valo tobzodas; az embernek meg csak lég kisseb tágaitis meg rothabto, fonnyabto réfégefeg; es az Isten előt valo utalatos ki beselhetetlen rutundok tanczolas; irégyfég, fősvenség, es többelő fálálhatatlá fok utalatos vétkeket femminek es kicsénynek vélnek az emberek. Igy cselekedek amaz Phariseus-is 6: Lukacs. 11. v. 18. mikor az templomban mént volna, ezért hogy őnnönmagat meg visgalna, micsoda vetkeket tálalna magaban, alita hogy mindenek jól vadnak, jól vagyón neki dolga, es hogy ő egyet sem tálalna, hanem inkább hálakat adni

adni kezd Istennek, hogy ő nem illyen vagy mint amáz Publicanus. Illyen Phariseusokkal mostan ez egész világ bűvölök ődik, ugy annyéra hogy egéslen az Jeremias Propheta panásozkodása mi reank tartozik, *Ierem. 8. v. 6. Senki nincsen ki az ő gonófsághat meg bannya, est mondvan: Mit cselekédtem?* Senki ne véllye azért az kissebbik vétke-is femminek mert egy esetnek általa uralkodik az halal mindeneken, 6: Pal. Rom. 5. v. 15. es 17.

C.

Prédikator saghrol II. v. 1. 2. Vésed az te kenyéredet a víz mellet, mert sok napok mulvan még talalod ást. Adgy rést hetnek vagy nyolcznakis, mert nem tudod micsoda vebedelemkővetkezik az foldre. Ezeknek ertelme ez: Az miképpen az jó fántó vető ember az mágot jó es kies helyre fokta vetni az vetésnek idejen, az Isten-től várvan annak aldását jó rem én segálat: Igy emlekezel meg arról, hogy te is ez vilá-

vilaghon Istennek mint egy szántó vető, es munkas embere vagy, é végre nézve, hogy mindenekkel jól tégy, es az te javaidbol részesítsd masokat. Mert költésön ad az Urnak, az ki kegyelmesen ad az begénynek: es az ő jo teteményét megfizeti neki. Pelbabesed. 19. v. 17. Ezért mondgya Isten Esajas. 58. v. 7. *Avagy nem ezé az igaz bűjt (az igaz bűjtőléről szólva,) hogy az ehezőnek megfogd az te kenyeredet, es az begény bujdosokat be vigyed az te házadban? Mikor mezitelen lacs meg ruhazzad. v. 10. es ha az ehezőnek az te lelkedet ki adandod, az az, jo es Istenes szándékból közlő javaidat ő velle, es az meg ehezet embert meg eligétended; fel tamad az szétségben az te vilagosságod, v. 11. es a lében teneked mindenkor vezéred, es meg eligiti az nagy hárázbannis az te lelkedet, az te csontaidat meg bizlallya, es oll. v. 12. Isten mint az nedves kert. Ismet, Esai. 30. v. 23. Ad akkor az Isten esőt az te magodra, mellyel az te földedet be vetted, annyéra hogy az kenyér az földnek termésé.*

bőséghe

bőséghe es kövér légyen: akkor az te bármáid is béles mezőn legeltetnek.

Az begény embernek kécse az Christus, es valaki ő benne helyhezteni reménységének kécset, ő velle részesül, es meg őrti őtet tellyességesen minden gonosztól, mikor bűkséghe vagyonis meg vigasztállya es aldgya őtet. Adgy azért az begény bűkölködőnek, de ne kivany annak tenni czegert, hanem bizzal Istenben, megfizeti te neked. Ezért mondgya Christus Urunk sz: Matth. 6. v. 2. *Mikor alamisnat oktogatb nég tégy annak tégért sipolással, az mint az kepmutatok cselekeznek az synagogakban, gyűlékezetekben, es az utzakon, hogy az emberek től dicséretet nyerjenek; hogy te ne láttassál es tessel így inkab ellenségnek, hogy nem mint szeretetnek regulajanak, lenni. Adgy annakokaért te földieket. Hogy te el vehes jövendőben mennyei kécset; Adgy egy morfoliknit, es Isten ad te neked azért az mennyi kel, sz: Lukacs 11. v. 8. Ezen sz: Lukacs. 21. v. 1. 2. 3. inkab dicséri Christus,*

Christus, hogy egy *Abhonyi* allatnak két fillere lévén az penztarto ládában vetne, hogy nem mint az nagy gazdagoknak cselekedeteket az kik sok pénzt hannak vala. Adgy azért hogy te nekedis adassék, es az mit attal meg adatik te neked, de mivel hogy te nem adtal, meg az mi vagyonis el vittetik te tüled. Peldabeféd. 21. v. 13. *Az ki bedugja fület az fégénnek kialtására: Ős kialt, de megh nem halgattatik.* Peldabeféd. 3. v. 28. *Ne mondgyad azt az te felebaratodnak mény el, az utan terj meg, mért holnap adok, mikor vagyon nálad az mit kér.* Sz. Lukacs 8. v. 18. *Az kinek vagyon, adatik annak, es az kinek nincsen, még az mit gondolnák hogy vagyonis, ell vitetik tölle.*

Pldabef. 19. v. 18. *Sanyargasd meg az te fiadat, mig reménség vagyon az ő megh jobbulása felől, es az ő veszedelmére ne haljallyon az te élmed.*

Az fiak hasonlítatnak nyilhoz: mine-műek az nyilak az hatalmas erősnek kezében, olyanak az Iffiusaghnak fiai. Psa. 127. v. 4. *Ha azért Isteni tudomanyak tanít*

tása

tásanelkül léfnek az fiak, egéflen az ő Attyoknak intéseket meg vetik, ne tálamtan ezis jo ki beléle, hogy ez nyilak Attyoknak, Annyoknak oldalokban, tagokban lövetnek, mellyet ők jaj mely nehezen fénvednek! Ne tégy tehat artalmasból artálmásbat, gonosfból, gonosfbat; *Ne vond el az gyermekétől a sanyargatast: mikor ő megverénded étet, veszővel meg nem hal. Te veszővel verd meg étet: es az ő életet az veszedelemből ki ragadod.* Peldabeféd. 23. v. 13. 14. *Ísmet, Peld. 29. v. 15. 17. Az vesző es dorgalas ből cseféget ad, de az magának botsátatot gyermek, meg fégyeniti az ő Annyat. Sanyargasd meg az te fiadat, es nyugodalmat hoz te neked: ferez gyönyörűséget is az te életednek. Jaj mely rosból léfen penig az olyan Atyaknak s-mind penig fiaknak dolgok, az kik máskeppen cselekeznek, kik az Atyak közzül az ő fiok at, kényeslen nevelik fel rosból léfendolgok meg teczik ebből, Peldabeféd. 30. v. 17. *Az ki meg csufollya átttyat, ávagy meg utallya Annyanak tanításat, femet ki vajak* (az*

(az mint ez gyakran meg vagyon, a
kafstofan,) *az völgyeknek bolloi, avagy me-
ekik ötet az keselyü fiait.* Peldak erre
Eli pap fiait, az kik lágyan neveltetene-
fel az ő Atyoktól, az Eli papis az ő A-
tyok, az Isten ladajat ell ragadvan az
Philisteufok, efit megh halvan, *hatt-
esek az békéből, az kapu félen, es megh fe-
gék az nyaka, megh bala.* 1. Sam. 4. v. 18
Az Eli papnak ket fiait még bala. v. 11.

*Példabefidvöl 25. v. 19. Mint az rom-
lot fog, es az ki menyült lab: olyan az bi-
tetlen emberben valo bizodalom az nyom-
rusaghnak idején.*

Az igaz es tökéletes barátság ol-
lyan mint egy kincstárohely, az ki il-
lyet talált minden javait valamie va-
gyon ő rea bizza, es fennmiben kart nem
vall ő neki hasonlonak teczi: mint eg-
erős öflop, nem változtattya fennm-
ben ő maghat. Méltannis, *mert, az ki
igaz barátunk, becsületes az Atyafiu-
nal, Pldabefedekről. 18. v. 24.* Az ül-
dőzésnek, kiferetnek, es az árvi-
modgyára jövő nyomorusagoknak is
dejen

dejen, ell nem hadgya, az igaz barát-
sagh egy mast megh nem utállya; mert
minden időben keret, *az ki igaz atyafiu:
es az atyafiu az nyomorusagban teczik
meg, Példabefed. 17. v. 17.* Az hamis
barátság olyan mint az fényes eyeli
bogar az mely mutattya es igéri elége-
dendő vilagossagat; de ha megh ille-
tended ötet, mingyart ellmulik, mint
egy ányek annak vilagossaga es megh
csali bizodalmodban. Annakokaért ha
teneked vagyon igaz, *hübarátod, becsül-
lyed az te barátodat, es az te atyadnak ba-
rattyat ell ne hadgyad, Példabefed. 27. v.
10.* Mert olyanok ritkan találtának es
nehezenis őriztethetnek megh. Tarcs
még azért ötet az igaz, tökéletes fe-
retet által; mert miképpen hogy az tűz
nem gerjed jobban meg mint az tűz
által, így az keretet inkább nem tartatik
meg, mint az igaz keretet által, es ha
ötet munkálkodol te megh tartáni az
te igaz keretteddel, te gyűjtés ma-
gádnak oly kénccset mely el nem ro-
mol, *es találb oly folyo vizre, az mely
soba*

UTI KÖLTSEG
 sóba ell nem barát, es ápad, 6: Ianos 7.
 v. 38. 39.

D.

Iob. 6. v. 5. Vallyon-s á vadbámár az
 jo fűvén ordite? avagy az ókór bögé az ó
 abraka (eledele) mellett.

Az oktalan allatok az ó termifetek-
 nek az mennyi elég, nem panafolkod-
 nak mikor vagyon ó nekiek anny, a
 mennyi elég: Egyedél csak az okos em-
 beri allat elégtelen es telhetetlen ki-
 vanással tellyes, es nem elég ó neki
 mikor tellyesis az ó keze Isteni alda-
 sokkal: Hanem büntelen főrgalmatos-
 kodik, es az büntelen való főrgalma-
 tosság miat afts ell vesti az mi vagyon.
 Ezért mongya bölcs Salamon, Peldá-
 beked. 27. v. 20. Mint az koporso es vesé-
 delem meg nem elégednek; ugy az ember-
 nek féméi meg nem elégednek. Ismet, Pre-
 dikatorfaghrol 1. v. 8. nem elégednek
 meg az fém látván, sem be nem tellyesed-
 nek az fül hallással. Tanuly annak okait
 mindennemű állapotban, dologban
 még

még elégedni, es váld meg magád meg
 alazásával talobbal edg; üt, kisseb vagyok
 (Isten) minden te jo tetémén, édnél, es igaz-
 sagodnál; melyet cselekedtel az te folgad-
 dal. Moses 1. Könyv. 32. v. 10.

Iob. 30. v. 25. Avagy nem sirok valaé
 azon, a kinek nyomorult ideji valának?
 az fűkölkédés miat az en lelkem nem vol-
 té bomoru?

Az Christus Jesus igaz es jo pástor 6:
 Ianos 10. v. 11. Mind az egész emberi
 memzetség az ell valastottak, es az
 hitlenekis juhái, (de mas veghre néz-
 ve) mint az hivek: es mint az jo pástor
 észmére az őveit, es ik legyenek az ővei,
 tudgya az Isten, 2. Timoth. 2. v. 19. ó
 jegyét tét az őveinek homlo'okra, az ki-
 ket ó észmer, Sz: Ianos jelenef. 7. v. 3.
 Es ha mikor ók meg sérűttek is be kő-
 ti, es ha az ó legeltetések meg fogyat-
 kozik is az ell oblott juhok kőzöt, mind-
 azonaltal ó legelteti őket az ó igaz ité-
 letével, es igaz iteletet tében az juhok
 kőzöt. Ezech. 34. v. 16. 17. aft mondgya
 Isten: Az el vesettét meg keresem, es az

el tévedtetet viskba hozom, es á meg serü-
tet be köstém, es az beteget meg erősitem.
Tsak azok jegyeztetnek tehát ell, az
kiket az Christus itél kedves halgato-
nak lenni, es valástaf tében az tésta es
téfstátalan juhok közét, az kosok es az
bakok közét. Az kik tellyesek Isteni in-
dulatokkal, könyörületességgel es irgal-
massággal. Azt mondgya Christus f.
Math. 25. v. 34. 35. 36. Iertek ell en A-
tyamnak aldottai, birjatok az orvaghob-
mely meg képsitetet nektek ez vilagbnak
fundamentomanak fel vetése előtt. Mert e-
heztem es ennem adtatok, komjuhoztam,
es innom adtatok, uton jaro voltam, es be-
fogadtatok, Mezitelen (ruhatlan) voltám,
meg ruhaztatok, betégh voltám meg lato-
gattatok, fogoly voltám, es en hozzám jöt-
tetek, Ne légy azért azokozzül való,
az kik masokon nem bánakoznak (az
kik sírnak, valómi nagy keserűséghbet
vadnak) s-te nem vigasztalnádé azokat
hanem sirjatok az sírokkal, f: Pal Rom.
12. v. 15. Példa erre f: Job, 31. v. 16.
ást mondgya: Hogy ha en magamat az be-

genyek

genyek kívánóságától meg tartoztattam, a-
vagy az őz vegynek kemét farasztottam.
v. 17. Hogy ha az en étkemnek faláttát
en magham éttem meg, es hogyha abbol
árva nem őtt volna. v. 18. Hogy ha en csak
néztem az ruhátlan vesendő begént, es az
bükök dődének nem adtam ruhat. v. 22.
Az en vallam az lapoczkajarol le essek, es
az en kezem az ő fergo csontyairol le ka-
kadgyon.

Peldabeszedekről 14. v. 7. Menny el az
bolond ferfiunak seme elől, es az kit tudoz
nem képsitetnek lenni tudománnak, beszé-
dével.

Az estelen es balgátág ember ha-
sonlatos az rést, tunya utonjaro ember-
hez, az ki el rejtven az uton kedves
kéncset az mezőben, távul nézelle me-
sűnben, mind addig penigh, miglen ell
felejtí (hova kifűlt, s-hova megyen)
meg ástis. Tavozzal ell tehát az illye-
nektől, es ne jar ő vellek edgyüt, mert
ők ollyak mint az tővis az utban, mel-
lyek az te labaidat az Istenes doigol-
ban meg akazdaloztattyak, ez vilaghi

hyaban való hasontalanfagokkal, meg akaldaloztáttnak tégedet utaidban, ugyanarra, hogy ell vonfnak az menyeyi joktól, es magadis ki tudgya (magad sem tudod) hova mégv az utana. *Jarj te az éhes es okos emberekkel, mert az éhesnek bölcseségbe vagyon az ü utana meg tudásában, az bolondoknak pedig bolondfagok az alno ságra, ugyan ezen réknek v. 8. az 16. v. Az bölcs félvén el tavozik az gonóftól, az balompenigh bele viki maghat, oly igen vakmerő.*

E.

Pældabekédekrol 1. v. 32. Az bolondoknak hivalkodá ok megh Éli Éket, es az balgatágnak jo kerencsejek ell vésték őket.

AZ felséghes Isten igen irgalmás es váraokzik az embereknek meg jobbulásfokert. De az hitetlen emberek ezen gonófsul élnek mert az ő gonófságokban éléb éléb mennek; s: David

AZ LELEKNEK. 39
által így fol ő felőlők az Isten, *Soltar. 50. v. 18. 19. Mihelt lopót látandás: azonnal melléje adod magadat, es az te társfolkodasod az parafnákkal vagyon. Az te fálat megh nitod az gonófsra, es az te nyelved alnokságot fol. v. 20. Az te felebarátod ellenis kófs: az te anyádnak fiátis kídálmázod. v. 21. Mikor te ezeket cselekeded vala, mivel hogy en halgatok vala, aást gondoltad hogy en te hozzád hasonlátos vágyok: de en megh sedlek téged, es rendel bemed eleiben rákom az te gonófságodat. Azért az Isten az hamis, gonófs emkeréknek alnok kándékokat ell fordéttya, gyalázatra hozza, nemis engedi hogy mafokat meg nyomorithásának, mikor ideje első jő meg zabolázza őket, hogy az Istennek jo teremtet állatival gonófsul ne elheszenek. Mert az Istennek aldási az igazákon mint egy erős kőfállok ollyak: Az hitetleneknek penigh tanacskozási, mint az álom hámar ell mulnák, es az Isten ő nekiek aást mondgya: ezen bölcs Salamon, Pældabeked. 1.*

v. 25. 26. Mivel hogy el vonfátok magatok az en tanácsom előtt, es az en feddéssemmel nem gondoltok. Enis az ti nyomorúságtokon nevetek, megh tsufollak, mikoron ell jövend az, az mitől félték. Ugy kívány tehat nagy es fő állapotot, hogy azzal jól élly, az Isten dicsőféghére, te magád vigasztalására, es jól tégy az te felebaratoddal, kiváltképpen pedig az mi hitünknek tselédével. Galat. 6. v. 10. Es kiváltképpen arról gondolkodgyal, hogy te fámado folga vagy ez világban, az ki fámot ad jövendőben az te sáfárságodrol, amaz bevadoltátot sáfárral edgyüt b: Lukacs. 16. v. 2.

Példabeszéd. 14. v. 19. Meg hajtyak magokat az gonosok az jók előtt, es az hamissak az igazaknak Kapujánál.

Az igaz, jó es tökéletes alázatos, együgyű bégeny emberek mindeneket megh becsülnek. Az hamis es hitetlen emberekis gyakorta mafokat megh becsülnek, de mivel hogy csak az ő hamis, gonos kívánságoknak veghez vitelére néznek ez ő mafoknak valo becsület

csület adásokban, az Isten őket megh bünteti gonos bándékokert. Mert ők jövendőben mafokat ismet megh utálni akarnak, csak azért cselekebek, hogy néha mafokat megh becsülnek. Igy cselekedek régenten amáz kévély Hámán becsülle, s nagy tisztességhez ada elseében Mardocheunak, az után meg utála őtet; es az mely akábtófat Hámán csinaltatott vala Mardocheunak az ő gonos bándékaiból, maghat Hámánt fel akábtak az fára, kit Mardocheunak tsinalt vala, melynek magaságha őtven sing vala. Ester Könyv. 6. v. 11. 12. es 7. v. 9. 10. Vgyanis az mint bölcs Salamon mondgya. Példab. 19. v. 7. Az begént minden Attyasjai gyűlélik, meg az ki baráttya volnais ő neki, tavol vagyon ő tőle, ha sok beszéddel esedezikis, meg nem hálgáttyak. Latvan azért te, az együgyű bégeny embert, meg ne utallyad, s-tsufollyad, hanem inkább emlekezzél meg arról hogy az Isten te veledis béntén ugy cselekedhetik mint ő velle, es az te Atyadfiának meg utálása te magadra mégyen, te is

megh utaltatol. De így ne utaly megh
 mafokat mert aſt mondgya Salamon,
*Példabefé. 22 v. 2. Az gar dagh es az be-
 gény öbve találkoznak, mind az kettét pe-
 digh az Vr ber-i. Az 29. v. 13. Az fecőny
 es gazdag öbve találkoznak, mind az ket-
 tőnek penigh kemeit az Vr vilagosíttya
 megh. Az ki mafokat megh utal, Éis
 megh utaltatik mafok tol. Ez ert mon-
 gyák valá az Jofephnek irégy Battyai at-
 tyafiai egymásnak, Mofes 1. Kőnyv. 42.
 v. 20. 21. Bizony vértkezünk az mi atyánk-
 ſia ellen, mert látok az ő lelkenek keſerü-
 ségét, mikor minékünk kőnyörgene, es nem
 halgatok még őtét, azért kővetkezet reánk
 ez nya válya, az mint mi cselekedtünk ő
 velle, mi velünk is úgy cselekedtnek. Es az
 miképpen ők kenberitetének kőnyör-
 geni ő előtte, hén tén te is úgy kénberé-
 tetel mafok előt, Mofes 1. Kőnyv. 51.
 v. 17. Kérünk tégedet engedgy még az te
 Atyádnak Iſtenének ſolgainak.*

*Példabeféd. 23. v. 6. Ne egyel az irégy be-
 mőnek étkeben, es ne kívannjad az ő fris
 étket; az, az, az iregy es főfveny emberrel*
 ne

ne egyel, mert ő tégedet jól lehet má-
 gha mutogatásának okaért ellhyt ugyan
 es ellhy, aſt mindazonáltaló gonof in-
 dulatoryabol cselekezi, es tégedet gónof
 kemmel néz, nem az ő felebaráttyanak
 ſtükfegének es kőnyörületfégének in-
 dulatoryára nézve. Ezert mondgya ide
 fel az harmadik versben, *Ne kívannjad
 az ő csemegeit, mert ezek hazug étkek.
 Az 22. v. 9. Az irgalmas kemő ember
 megh aldatik; az ki adakozik az ő kénye-
 reből az begennek.*

Az ember az ő termifeti berént egy-
 mással tarfokodo, eggyező allat, bereti
 az egymással való baratsághot; vagy jo,
 vagy gonoz végre efék tarfokodalok,
 nem gődolnak azzal, nem akar egyedül
 jarni. Innen vagyon az gonof embernek
 kívanságha, ſandéka, hogy megh fertez-
 téffen mind mafokat, es hasonlóva tégyé
 mint mágha minemű, ollyanna, aſt gon-
 dolván ő maghában hogy neki minden-
 kor boldogh allapáttya léſen; De annak
 véghen halálos tör vagyon es az mikép-
 pen az őrdőgh kigyoképében egy álma
 C 5 által

által ellejete az mi főleinket; jigy ő k az ő
 fris étkek által keretik megh csálni má-
 fokát, Ha ülf azért te az ilyeneknek pi-
 peres áftaloknál, forgalmátosson meg láf-
 sad rea vigyazz micsoda étket adnak te e-
 lődben. Mert kést vernel az te torkodban, ha
 mérteketlen lennel. Peldabeked. 23. v. 1. 2.
 az 7. 8. v. az mint be tsül tégedet az ő fi-
 vében olyan ő, egyél es igrál, áft mondgya
 teneked: de az ért nem jo akarattal vagyon te
 hozzád. Az te salatotad az mit meg ejendel
 meg áftis ki okadod. Jol lehet ő mutáttya
 emberfégét, mindazonáltal hálál va-
 gyon az áftalokon, avagy ételekben; es
 miképpen Jáhel, (ragádván az. satornak,
 feget) meg őle siferat, be vérvén az ő vak-
 femeben az feget, es így hala megh, Birak
 Könyv. 4. v. 19. 20. 21. Teis hirtelen meg
 őlettetel az ő étkekkel. Elégedgyel meg
 azért te azzal az mid vágyon, akar fok,
 akar keves légyen az, mert nyavalyás do-
 logh egy hazbol másba menni, es job az
 fegének élete (az gerendas hazban, az az,
 ő tulajdon házaban, hogy nem mint az fe-
 nyes, friss lakás, más ember marhájabol. Si-
 rak. 29. v. 26.

Iob

F.

Iob 18. v. 15. Az hitetlennek az ő haj-
 lékaban lakik az félelem, mivel hogy az
 ház nem őve, es az ő lakohelyére tűz es-
 kénk ő hintetik.

AZ Isten f: Job által ezekben áft
 Akarja meg jelenteni, hogy tud-
 gyak meg est az hitetlen emberek ő
 nekik es minden ő javoknak, (ha jonak
 kellett mondani) veszedelmes kime-
 netele lében. Ezért mondgya bölcs Sa-
 lamon Peldabeked. 20. v. 21. Az mely
 jofogh először hirtelen gyűjtetik, annak
 á vége megh nem aldatik. Az 28. v. 20.
 Az Istenben bizó ember, bősől kődik alda-
 fokkal, de az ki hirtelen akar gaz dagulni,
 büntetlen nem lében. Válamig az embe-
 rek az pénznek kerelésében, es egyeb
 ez vilaghi hasfontalan, ell mulando,
 hyaban valo dolgokban forgodnak, vét-
 keznek, meg nem tartoztátvan mago-
 kat az nagy vilaghi forgalmatosság-
 tol, mert az mint f: Pál mondgya, min-
 den gonofságbnak gyökere az pénznek fe-
 relme.

C 6

relme.

relme, mellyet némellyek az kik kívántak, el téveljedtenek az hiitél, es ő magokat által begeztek sok gondokkal. 1. Timot. 6. v. 10. Végeis ez ilyen gazdagulásnak, nem őrdökre jól ki menendő, Jeremi. 17. v. 11. Mint az fogoly madár mely sokat tojik, de nem mind ki kélti mindenkor: Azonképpen az ki gazdagsághot gyűjt, es nem igazán, az ő napjainak közepiben ell hadgya ábt, es az ő halálának utolsó orájában bolond lésen. Ha kívánod te hogy boldogh állapotod légyen, es aldot, es hogy az te maradékosd vigasztalást végyen, ne vigy te az te házadban csak egy filertis, mellyet te hamissan gyűjtöttel; Emlkezzel meg arról, hogy az hyabanvalósággbol kereset marhá megh kissébbél, az ki penigh kezével gyűjti igazán, megh őregbiti ábt, Peldabe. 13. v. 11. es az 14. v. 11. Az Istenteleneknek házok ell veb, az igazaknak pedigh satorok megh viragzik. Es az miképpen az buza forálnak idejen, mikor az buzátforjak, latyuk hogy az tista buza sem approdonként le hul az földre, mind adig

dig migh csak az polyva marad. Igy az ember mighen elegyiti ő magat, es tarasfya ez vilaghi hyaban valofagoknak kerésfésében, hogy ő neki sok időkre való gyűjtöt java, gazdagságha légyen, semmi nem marad egyéb ő neki hanem bűn, es az ő csalárd, nyughatatlan lelki észmereti üldözi őket iszonyun es rettenetesen, mivel hogy ők hamissan gyűjtöttek kénccset. Erről mondgya Salamon, Predikator. 5. v. 12. Edes az alom az bolganak, akar sokat akar kevésset egyek; az gazdagnak pedigh gazdagságha, nem hagy neki allunni.

Peldabebed. 11. v. 1. Az álnok fontok utálatosok az Vrnal, az igaz mérttek pedig kedves ő neki.

Csalárd es megh csáló az bűn ez vilagon, ez által csalátának megh régenten az mi első füleink, Moses 1. Könyv. 3. Ez elsőben jöve be az őrdög által, es ő általa gyakorlattátek az ábszonyiállaton: az ábszonyiállat ell hitete, megh csalá az

az férfiat, es így ell fordítá ki fordé-
 tét farkából. Innét immar ez fármazot,
 hogy immar semmi inkább nem
 gyakorlattatik, mint az bűn. Mint hogy
 ha léhet, az átya megh csallya az ő fiat,
 az fiu az ő Attyat; de megh ezis közön-
 féges es rendférént való, hogy egyik
 attyafiu meg csallya az masikat, egyik
 ember az masikat. Ezis igen közönfé-
 ges fokás; az mellyek közszül való az E-
 pha (mely mértéknek neve) megh kisebi-
 tetik, az Shékel (mely az árának monda-
 tik) meg öregbitetik. Erről mondgya
 Amos Prophéta Isteni jelenés által 8.
 v. 5. 6. Hallyatok megh ti kik az begénye-
 ket be nyelitek, es ez földnek bűk ölkö-
 döt rontjátok, kik est mongyátok csak
 mulnék ell az uyholdnak innepe, hogy a-
 rulhatnok gabonánkat, es csak mulnék ell
 az sómbat hogy nyithatnok fel buzà ver-
 méinket, kicsinithetnök megh az vékat,
 öregbithetnök az arát es hamis mértéké-
 ket berezhétnenk. Hogy az begényeket
 pénzünkön rabjainka tehessük, es az be-
 gényeket egy öltő saruvál megh kötelez-
 hesük,

hesük, es az gabona ocsojat pénzben ell ad-
 hassuk. Megh esküt az Vr Iacobnak dic-
 ségére, bátor ha jóhá ell feletkézem ezek-
 nek minden ő gonoságokrol. Mind ez illyé-
 nek aht mondgya Moses 5. Könyv. 25. v.
 16. az te Vradnak Istenednek előtte uta-
 látossak valaki ezeket miveli, es minden
 valaki az hamisságot cselekezi. Erről bol
 bölcs Salámon-is Példa. 26. v. 18. 19.
 Minémü az balgatágh az ki tüzet, nyilá-
 kat, es hálálos berbamakot bocsát ki. Ol-
 hán valaki meg csallya az ő felebarattyat:
 es aht mondgya: tsák trefálok vala. Megh
 az vivökis itt ez aránt vétkeznek mi-
 kor az bölcs Salámon az mint írja Példa.
 20. v. 14. est mondgya az vivő: Igen
 bitván marhá: de mikor ell menénd velle,
 ákkoron dicsekedik. Légyen neked tehat
 mindennapi lég nagyub fű forgalma-
 toffágod ez, hogy légy igaz, tőkélletes,
 kép mutatasnelkül való ember minden
 dolgaidban, es igaz, tőkélletes, Istenes,
 mértéked légyen; mert ez az Isten aka-
 rattya, aht mondgya 6: Pál Apostol által
 1. Theff. 4. v. 4. 6. az (timegbenteléstek,
 Sene

Sénki megh né nyomoricsa, se megh né csállya az ő felebarattyát valami dologban, mert mind ezekért bőségu allo az Vr, megh bünteti az ilyen hamissan mérőket.

Példa. 16. v. 24. Mint az lépésmezöllyanok az gyönyörűségbes befédek; tidessek az léleknek, es megh gyógyitói az teteméknek.

Az Ló, Teve, Elephant, az nagy erős Oroflán, es egyéb vad terméftő állatok, az ő terméftekre nézve megh felédétethetnek, ugy hogy közülök némellyek könyörülétefek, es folgálnak jó bível (ha ugy kellfolni) az embéreknek, segítségülis vadnak gyakorta; Ez ilyen nagy vad terméftű állatok ennyire megh feliditéthetnek; De egyedül csak az Istennek ókos es éfes téremtet allattyanak, az embernek, gónos es ráváz mafokat megh csalo, rágalmázo nyelve nem felédéthetik meg, hanem jáczik másnak meg csalásában; meg felédethetlen, es tusakodik önnönmagában, kéféll fordítani az embernek egészen tetét,

stét, minden tagát, miglen mind, mint egy meg eméfto fene megh eméfti az embert, az mint fol f: Jakab levelenek 3. v. 7. 8. Minden vadának, madaráknak, tsufó állatoknak terméftok megh enyhitetik es megh enyhítet az emberi terméftétél. De az nyelvet senki meg nem enyhiteti, gonos állat az mit megh nem enyhitez, tellyes bállos méréggel. Boldogh ember ki nem esik ell az ő hájával, es nem furdaltatik bűnnek sokságával, Sirak, 14. v. 1. Es az ki érzi az ő hájat, es az ő nyelvet, megh tartya az nyomorúságtól az életét, Példa. 21. v. 23. Az ki érzi az ő hájat, megh tartya önnönmagat, az ki vakmeréképpen fel nittya hájat romlása leben annak, Példabes. 13. v. 3. De jaj melyigen sokán vadnak az embérek között az kik nyelvekkel gonosbul elnek; rágalmázok, bídalmázok, hizelkédők nyelvekkel, hogy ők vagy valami becsületet vagy valami nyereféget, nyerjenek; Az kik igcselekéznek, mind magoknak, s mafok nákis kárt tesnek, ast mondgya Salamó,

Példa.

Példa. 27. v. 14. *Az ki áldgya az ő ba-
rattyat befédével, réggel jó idején, fel kel-
vén; átkozás gyanánt vagyon annak. Egy-
kor égy ember kerdetet, mellyik állat
vólna az teremtet állatok közzül ártal-
mással, meg felel, s-mond, az kégyet-
len az vad állatok közzül: az feléd ál-
latok közzül, az hizelkedő: Az mafik
ember mond: Az hizelkedők az hol-
loknál aláb válok: mert az hollok csak
holt testekkel de az emberek élő tes-
tekkel élnek az embereknek. Sz: Davi-
dis erről mondgya *Sóbar. 12. v. 3. Ha-
zugságot hol ki ki az ő felebarattyának:
hizelkedő ajakvát kettős fivéből holnak.
v. 4. 5. Vágják az Vr mind az hizelkedő
ajkát, es az kevély nyelveket. Kik ebt
mondgyák nyelvünkkel mindent tehetünk,
az mi ajakink mi velünk vándnak: s-Kicsó-
da mi nekünk Vrunk? Erre vigyaz anna-
kokaért *Sirak 32. v. 9. 10. 11. 12. A-
kar ki légy, de leg főképpen: Isju lévén
akkor foly mikor bükség boldod, de ha
kerdetelis, meg gondold hogy jól foly. Sum-
maban foglald befédedet: kevéssel sokát
mondgy.***

mondgy. Olyan légy mint az értelmes em-
ber, ki mind az által halgat. Az méltosa-
gok közt egyenlőve ne ted magad, es az
hol vének vándnak, sokát ne tsát fogj. Kö-
nyörőgy *Dauiddal edgyüt Soltar, 141.
v. 3. Orizd meg Vram az en fiamat, oltal-
mazd meg az en ajakimnak, ajtáját. Si-
rak, 22. v. 31. O ha valaki vetne az en
ajakimra erős petsétet, hogy el ne romól-
nek hirtelenséggel (az en ajakaim miatt, es
engemet ne véstene el az en nyelvem. Az
23. v. 1. Vram Attyam, es az én téllyes é-
letémnek Vra, ne hagy engemet ezeknek
tanácsokra, es ell né hadgy engemet ezek
közt esnem. Példa. 16. v. 1. Iollet az
ember gondol valamit fivében, de az Vr Is-
tentől vagyon az nyelvnek befede.*

G.

*Iob 32. v. 9. Nem az nagyok bécse-
kednek, es nem a vének ertik az itéletet.*

AZ bölcsfégh nem fűg akar mely
A embernek méltóságátul, hátalmá-
ságátul, uri állapotjátul, es réghi vén-
ségétől, idejétől, hanem egyedül az Is-
tennek

tennek ihléséből, bölcseségéből, fár-
fárlásából. Gyakorta vagyón hogy az
kik nagy erőknek ítéltetnek nem
bölcselkednek, nem bölcssek. Ne-
mis az vének ítélnék mindenkor i-
gazakat: mivel hogy az Isten gya-
korta ell veszi az illeténekek el-
mejeiket, *Iob. 12. v. 20. Az ékefen
holotol el veszi az befédet, es az vének-
ről az jó tanacsot.* Ugyan ezen 12.
réfben az 12. 13. v. *Az vén emberek-
ben vagyóné az bölcseség? es az érte-
lem az napoknak hokku voltábanne?
Az Vrnál vagyón, (Istennel) az bölcsé-
ség, es az hatalom, öve az tőkélletes
tanács, es értelem.* Az 17. versben u-
gyan ezen réfben: *Akt Isten cselekezi,
hogy az, tanács adok megh bolonduljá-
nak es az birákat megh bolondettya. v.
19. Akt cselekezi, hogy az fő embe-
réknek bolondságra jusson dolgok, es az
hatalmasokat ell veszi. Mivel hogy az
igáffagnak kerelmét nem vőttek be,
az ő idveffégekre. Es azért bocstá-
tja az Isten reájok az tévelygesnek ere-
jét,*

jét, hogy hidgyenek az hazugsághnak,
Hogy karhottasának mind azok kik nem
hittének az igáffagnak, hanem enged-
tenek az hamissághnak, *6: Pal. 2. Theß.
2. v. 10. 11. 12.* Mint ha monda-
na Job itt ez helyben, 32. réfben.
El változik azoknak elmeje az kik
az elét tanáccsal büvölödtenek, es
csefféggel okoslással visik vala az ő
dolgoat véghez. Az mint az Pha-
rahónak tanácsosina példájokból ki-
tecczik, kik ől így fol *Ejai. 19. v. 11.
12. Bizony bolondok az Zoán város-
nak fejedelmi, az Pharaó bölcsseinek es
tanácsosinak tanácsok bolondság: mi mo-
don mongyatók az Pharaó uralnak, bölcs
ember fia vagyok, régi kiraly o'nak fia
vagyok? Hól vadnak most az te böl-
cseid? o Pharaó! Így lön dolga Achito-
phelnekis, 2. Sam. 15. v. 31. mon-
da David: Kérlek ő Vram bolondics
megh az Achitophel tanácsát. Az 17.
v. 23. Larván Achitophel hogy az
ő tanácsa véghez nem ment volna,
megh nyergelé kámárát, es felkelvén
ell*

éll méne hazához, az ő városába: es ell rendelvén hazanépeinek dolgot: fel akasztavan, (meg fojta) magát. Es több helyenkennis féll az ő: Irásban vadnak ezekre példak, mikor valamely tartománynak, avágy városnak, avágy orfágnak ebes okós es tudós tanácsolinak ell fókta Isten venni elmejeket akkor, mikor az orfágot avágy tartományt ell akarja vesteni, mint Ésai. 3. v. 3. 4. Peldak erre a Syriabeliek, az kik vakfaggal veretének mégh az Elifeusnak kívánfagha férént, 2. Kiraly. Könyv. 6. v. 18. 19. Vagyone azért te néked tudományod, okosságod, bölcseséged, mégh áldotté az Isten tégedet fep okós elmével, es tob jószágos dolgokkal. Könyörögy az Istennek jo lélékkel, nem képmutatasképpen, hogy igazgasson, vezérellyen tégedet az te élmednek e-
lébmeneteleiben. Így könyörögj Daviddal. 51. v. 12. Az erős lélket urti
megh én bennem.

Iob. 21. v. 19. Ményyiker büntéti megh az Isten az oknak (tudmillik az gonofoknak)

ha

hamissagokat, az fiokban, ményyiker fizét meg es vizsgálja azokat?

Ezech. 18. v. 20. A' mely lélek (az az, ember) vétkezék, annak kell meg halni. Nemde inkább az igaz itéletet az erős Isten ell fordítanaé? avagy az mindenható Isten valaki igazsagat ell fordítanaé? Ha az te fiaid ő ellene vétkeztenek, azért adta őket az ő istentelensegeknek büntetése ala, ő: Iob 8. v. 3. 4. Az Isten azt mondgya Moses 2. Könyv. 20. v. 5. megh büntetem az atyaknak vétkeket az fiakban, harmad es negyed izéglén. Ezt mondga Jeremias altalis Isten 31. v. 29. 30. Az napokban többé nem mongyak, az atyak őt-
tek meg az egrest, és az fioknak fogok vasot megh bele. Sőt inkább ki ki mind az magagonazsagaert hal megh. Iarj tehat az te bí-
vednek ő kelléteféghében az te hazadban, Solr. 101. v. 2. (egyébütis mindenüt, minden szempillantásokban) hogy te megh csak alkalmatofságotis az te csele-
dednek ne adgy avagy tsák hallá-
sáraís az gonofnak vighez vitelére, neis késleltesd megh őket az jószágos
dol-

dolgokban. Jo pelda ádo légy te mindeneknek.

Peldabefed. 9. v. 9. Adgy az bölcsnek tanácsot, hogy bölcselkedgyek fellyeb: fed meg az igazat, hogy öregbise az tudománt. Ugyan ezen Pldabefed. 1. v. 5. Mell eket hálvan az bölcs öregbiti az ő tanúsághat, es az értelmes ért tanácsot berez. Mint az Aaron papnak fejére öntetet drága kenet, olyan az jo intés az jo embernek, ez nem téri be az ő lejtét, de az mint hogy mely fépen megyen a drága kenet az Aaron pap főkállan ala, es az mely le foly finte az ő öltözetinek alsó peremjére; Igy csepegedél az Istenes lelű embernek lelűre es minden tagaira, jo cselekedetinek vighez vitelére az drágálatos bép intés (megh az feddésis) az ői bevesi, fel vesi az jo intéseket, megh lagyityan az ő fivet hogy az kedves intés munkalkodgyek az őidvefseghére nézve. Adgy helt azért te az drága bép intéseknék az melyre téged intenek, akár az te kedves barátodnak intése altallésen az; ambár

ambár ugyan az te ellenfégednek vilagos intése, jelentése által lenneis az, ha jórá intene téged bévegyed: mert az te hasznodra lenne az. Ugyanis az ki az bép intéseket be nem veszi, fégyenség es gyalázat lében azon, ki az tudománytól magát el vonka: az ki pedig meg fogadgya az dorgálást tiszteltetik, Peldab. 13. v. 18. Teis úgy tiszteltetel ha be veszed. Igy lön David dolga mikor Semei ötet bídalmázna, erédgy, erédgy te vér bópo es istentelen ember, 2. Sam. 16. vers. 7-10. Az kit (tudnillik Davidot) az élöttgyaláz es bídalmaz vala, ő az utarr mingyárt Davidot tisztelé, es így lön ő vele, Semei az Geranak fia térdre esék David kiraly előtt mikor az lordán viz én által menne, 2. Sam. 19. v. 18. Ezért mondgya (teis est mondgyad) Daviddal edgyüt Soltar 141. v. 5. Az hiv ember meg fedjen engem, es feddése kedves lében, mint az drága Balsám olai fejemen, megh verése sem art ennekem, monnel inkább műveli azt en velem, annál inkább imatkozom érettek az ő nyaralyájokban.

Mindennek így lében dolga, az ki bé véfi az jo intést, őis tiszteltetik, mint David Séméitől.

H.

Példabefédrel, 10. v. 5. 26. Gyűjt nyárban az éves fu: álomban merül be az aratásnak idején az megh kégyenítő fu. Minemű artalmára az eczet a fogoknak, es az süst az kémeknek, olyan az rest azoknak az kik aht ell küldötték.

V Adnak ez világban olyan émbérek, népek, kik nem fogantáltak vagy sülettettek az ő sületések kerént, úgy hogy ők megh gondolnák ambár csak est hogy az ő idejek munkarais a vagy dolog tenni valo volna; es nemis mutattyak jobban meg, nem itélék jobban megh mutatni az ő emberfégeket embéri munkájokat; mint amàz Nagros (Ez némes ember volt az Malabritak között, az nap keleti Indiak között) az ő restségének, tunyafáganak, (hobfu ujjainak kezén hobfán megh nót körmeinek) jelenfégével mutattya

megh,

megh, hogy ők semmit nem munkálkodnak; de valamigh ők így restelkednek (ki nem látna, ávagy vehetne eében) mely hirtelen elljö, mint az gyors uton járo, az ő kégyenségek, es az ő kükölködsédek, mint az paisos ferfu, Példabe. 6. v. 11. melynek ellene ném alhat. Ellenben, az ki miveli az ő földet, meg elégedik eledellel: az ki pedig üldöz hiaban valókat, bolond a, Pelda. 12. v. 10. Innet lében ez az utan, hogy ha az ember nem munkalkodik; az ertelmes kölgau ralkodik az gyalázatos fuun, es az attya fiak között az örök séghnek réfiét véfi, az 17. v. 2. Ezis jü ki az restfégből, El püktettya attyat marhája bol, es el idegeniti annyat a meg kégyenítő, es gyalazattal illető rest fu, Pelda. 19. v. 26. Az restfégh miat el hányatlik az ház, es azon restfégh miat, tsepegő az ház, Predikator. 10. v. 16. Intenek azért tégedet mind ezekaz mérteketes munkalkodásra, az kinek vágyon vigyazo kéme, es gyorskeze, ne restelkedgyék; hogy valamie ell véfben es kárt vallyon. Szor-

D 2

gal-

galmatosság kivántatik az menetére, es gondviselés, megh tartafara akarminek. Ezért igazittya az Istennek embere Salamon az rést embereket az hangyához, Példabeked. 6. v. 6. Eredgy ell az hangyához, ő te rest ember, nézd megh az ő utait es tanuly. Holot ő neki nincsen vezéré, igazgatója, avagy Ura megis nyarban kerzi meg az ő ételit, megh kerzi aratás kor az ő eledelét. Holot annakokaért ez kécsény allatnak ily nagy munkája es gondviselése vagyon. O te rest meddig lenfekel: mi or kélfel az te álmodbol? Emlkezzel megh arról, hogy ást mondgyá Salamon, Pelda. 31. v. 27. Az gyors, serény, akbonyiallat (az tőb akbonyok kézfét) forgalmatóson vignaz az ő hazanépe dolgára, es az restéghnek étiket nem ési. Ezért ő neki vagyon két réke munkájanak, ugy mint, az ő keze munkájanak gyümölcse, es dicfirik őtet az kapukán az ő cselekédezi. Ugy cselekedgyek azért itt kiki, hogy az nagy forgalmatosságna miat ta ell ne mulássa az Istennek orkágat,

mert

mert Salamon Prédikatorfaghról 4. v. 8. ást mondgyá: Vagyon olly ember kibez hasonlatos nincsen, kinek sem fia, sem atyafia nincsen, mindaz által nincsen vége az ő faratságának, es az ő ke-me megh nem elégekik gazdagsággal: hogy ást mondána: Vallyon kinek munkalkodom, hogy az enlelkemet minden jotol meg fobtom? Ezis hiaban valóság es gonof foglaltosság.

Példabeked. 26. v. 17. Az ki el men-v:n megh haragbik az dologban mely őtet nem illeti, kénten olyan mint az ki az ebnek fület ragdya. Ertelme: másnak periben, perleked:seben nem kel elgyitenünk magunkat mert kénten olyan volna az, a dologh, mint ki az ebnek füleit ragadna, oknelkül őtet bofontvan, ingerelvén, es őtet magha megh marására izgatna. Igy modnelkül kérez ő magának vesedelmet, az ki más embernek periben egyelíti magát, holott ást el kerülketne.

Tifteféges embernek fel hágyini az

versengésti, valaki pedig bolond magat bele elegyíti, Pelda. 20. v. 3. Az ekes ember abban munkálkodik sokat, hogy bekefféghet ferézzen azok közt az kik versengők, avagy el mégyen onnet, miglen nágyra nem nevededik: Igy az ki üres ertelem es bölcseségnelkül, visszavonást, haborgást feréz mind addigh migh maga feyere elék bűvön az nagy vesedelem, mely az háborunak indításából lött, mert Salamon mondasa ez, Peldabe. 17. v. 14. Az állorizet kakabtya ell à ki feje a haboruságnak: Azért minekélötte ki hátna az haboruságh, el had az verséngest. Annakókaért mikor még élőben latod te az verséngésnek avagy egymasközt való haborgásnak tüzet, jelét ki törni, fel gerjedni; avagy azon forgolodgyál, hogy afele emberféges es barátságos intés által le nyomjad, el forditzad békefégre; avagy (mikor te latod, ebedben veszed, hogy annak nem adatik hely) rejcs el magad, meny el onnet; De ha magad bele elegyited, es verséngésti gerjéste, bebeddeddel

deddel ást fàporitod, te akkor magadnak tüzet gerjéste fejedre, orczádra, es az utan annak lángja fel gerjed te read, es igy megh már, el vést téged égyczers-mind az ő igéfével, mint fent az tűz az pozdorját.

Példabeséd. 6. v. 32. Az ki paraznava tebi az áskonyallatot, bolond: az ki magat ell akarja vesíteni, az ambator cselekedgye ást.

Tikoteles az hazasságh mindenek közt, es az fertelmességneköl való agyas haz: az paraznakat pedig es az hazasságrontokat az Isten megh itéli, s: Pal Sidokhoz irt. 13. v. 4. Meg itéli penig s-megis bünteti Isten gyalazáttal, kegyenséggel, es egyeb modon, sok formán, az mint ugyan ezén 6. v. 26. mondgya Salamon: Az parazna áskonyiállat miá, jut az ember egy darab kenyérre: mégh az ferisu melle adatot áskonyiállatis, az ő ferjének drága életét vadáská. Eft az 29. v. 3. vilagossában meg mondgya Salamon: Az ki adgya magát az paraznakhoz ell vesíti az márhat, az az, minden jószágat,

es az ő lelkéne' is veszedelmet hoz az pa-
 razna. Igy vésté es tékozla el kedves
 fűp marhajat, az tékozlo fiuf: Lukacs
 15. v. 13. 14. Avagy ha valaki mind
 ezeket el akárnais kerülni, de mind-
 zonaltal Istennek valami büntetését so-
 ha el nem kerüli; hanem mint bontén
 Joab Abnert megh őle 2. Sam. 3. v. 27.
 az ő atyafiaert, megh őlvén Abner Há-
 saélt Joab atyafiat. Avagy az mint hogy
 Amnon az ő hugat Thamart meg kép-
 lésté, az Isten büntetetlen nem hágyá,
 mert est parancsolá Absolon az ő köl-
 gainak: *Kerlek rea vigyázzátok, es, mikor
 az Amnon az bortol jo kedvet véstén es
 mondándom akkor verjétek es ölytetek meg
 őtet: semmit ne félytetek, hissem en paranc-
 solám rinektek, legyetek bátrak, ne fély-
 lyetek.* Ugy cselekedenek azért az Ab-
 solon folgai az Amnonnal az mint az
 Absolon paráncsolta vala. 2. Sam. 13. v.
 28. 29. Itt azért mind az paráznafágnak
 büntetését jegyezd meg: mind penig
 hailod abtis az nagy résésgég mit kérez
 az emberben, akkor őleték megh Am-

non.

non. Fel talál az Istennek ítéleti akar-
 kit ez világban. Ez után penig győstrel-
 me lében pokolbán es égéfe az tűzben.
 őrizd megh annakokaért magadat az
 büntől; *Ne adgyad az abskonyállatnak az
 te erődet, Példa. 31. v. 3.* Ne kivapnyad
 az ő keméllyet az te fivedben, neis
 csallyon meg csalárdfágával, alnokfá-
 gával, ne meny az te felebaratodnak se
 mas embernek feleségéhez; hanem az
 mint ugyan ezen Salamon 5. v. 19. köl:
*Legyen te neked az te feleséged, mint kérel-
 mes nőtény karvasod es kedves vad kécs-
 ke, az ő emlői megh elézésenek tégedet
 minden időben, az ő kérelmében győnyör-
 késgyel büntelen; de estis megh lásd, ne
 mérüly el ez világhi győnyörűségben,
 mert el hid magadnak sem léf jól dol-
 god mindenben. De ő mely igen keve-
 sen mondgyak most ez világban az em-
 berek est az ő: Jósephel, Moles 1. Kö-
 nyv. 39. v. 9. *Mi módon mivelnem é nagy
 gonosfágos, vétkezem az ő: hazasfághnak
 kérez ője ellen, Isten ellen!**

D 5

Példa-

I.

Példabeszéd. I. v. 10. es 15. Sz erelmes fiam, ha az bűnösök el akarnak hitetni t'gedet, ne fogadgyad bef'édeket. Szerelmes fiam, ne járj egy uton ezekkel, tartoztasd meg az te lábadat ezeknek ösvényektől.

AZ minemű az vétek, az bűn; olyan az bűnös, az az; az bűnnek cselekedőis, ők nem keretik külön járni egy mástól, ők együt akárnak utálkodni, s-örülni, avagy örvendezni; ők kivannak cselekedni mind jot (az ő teccések kerént) mind gonóft, hogy ők legyenek gonófbok kéntén úgy mint magok. Ha annako'kaért az te utad az melyen járs' teneked jobnak teccik, (ugyan megis vizsgálj hogy jouton járj) ha mondgyak teneked az hamis, hitetlen gonóft, tolvaj, es egyeb látó emberek, jőj ell velünk, leselkedgyünk vét után, rejtezzünk el az artatlan ellen, büntetetlen. Minden drága marhat nyeretünk, meg tölcstük az mi hazainkat sőt

tot marhákkal. Az te révedet a prédából melly neked sors kerent jut, közre bocsásad, mi nekünk minnyájan egy erkényünk legyen, Példa. I. v. 11. 13. 14. Ha (mondom) ezeket mondgyák te neked ne egygez ő vellek: mért jól lehet ezek gyönyörködtenek tégedet egy kevés ideig, de annak vége léfén jaj, jaj, es vesedelem, az mint ez gyakorta meghevagyon az nyársolt es akáftofan való emberektől. Mit hozá Balámnak az uti tárfáfag avagy az bűnösökkel való tárfalkodása, az mellyet igen kedvel vala? Nem de nem e'ft hallaé csak, Moses 4. Könyv. 24. v. 11. Mostan baládggy el az te helyedre. Így valamig te az ilyen hitetlenekkel tarfalkodol, az után, vagy meg akkorisoly el változhatatlan gyöttelelem es kár hát fegény testedre s-lelkedre, hogy csak örökke való jaj, jaj léfén te neked. Merr az hitetlenek egyzers-mind ellvesnek, es az gonófboknak maradékokis ki gyomláttatnak, s: David Soltar. 37. v. 38. Megh emlekezzél, hogy ha lópot látandab; melleje ne ad magadat,

gadat, es az te társolkodásod az gonosbókkal ne legyen, Soltar. 50. v. 18. 19. Oltalmazd magadat ez illyen dolgoktól, nézd meg az tökellest, es ved ebedben az igazat, mert ez fele embernek végezetre békefége lében, Soltar. 37. v. 37. Iol lehet az igaz bégénységben élyen ez vilagon, de mind azonaltal Érókfégeél birjak ez földet, es lakoznak Érókfe azon, az v. 29. Megh segéti Éket az Vr, megh kabadéttya Éket: megh kabadéttya Éket az hitetlenektől, es megh tarttya Éket, mert É benne biznak, az 40. versben.

Iob. 7. v. 1. Avagy nem ell határoztatot ideje vagyóné az embernek, ez földön, es mint az bérésnek az É napja, nem ollyané az embernek ideje?

Az ember méltan hasonlitanak az lampáshoz, legfőképpen az olajos lámpáshoz, vilaghoz, melynek vagyon valami hirtelen valo vilagoslaga, mig olaj vagyon benne, de ha annak olaja el fogy, hamar megh alufik; Igy jollehet az ember néha az É hálálához közel
vagyon,

vagyon, es ugy laczik hogy majdan ell alufik, megh hál, de az migh egy kis léhellet, vagyon benne az lélek által, éldegel, megh nem eméftetik fénten tellyesfégesen: Mindazonaltal ugyan ell alufik, megh hal végtére, mert ell vigeztetet dolog, hogy minden ember megh hallyon, Sid. 9. v. 27. E végre nézve azert, mi méltan csak ést mondhattuk fi: Jobbal edgyüt 17. v. 12. 13. Hogy ha féntén jo allapátot várnekis, ime az en házam már az koporso, es az en ágyamat csinálom az setet koporsóban. Az sirt en attyámnak névezen az férgeket en anyámnak es népémnek. Mind ezek azért tegedet tanitanak keresztyéni vigyazafra, ne ally minden nápon hívalkodva, hogy csak hívalkodgyál, restekedgyel az te tóled mint egy tzélul valo fel tótt dolgokban hanem cselekedgyel jól jo dolgokat, az mig élhez ez árnyék vilagban, mint egy lámpas vilagoskodgyál, jo Istenes eletben, hogy latvan mas emberek az te jo cselekedtedét, dicsőitsek az te mennyei attyadat
fi: Maz

8: *Mathe. 5. v. 16.* Igy te neked dicsegeted lében az bölőnek gazdajától, az Ur Jesus Christustól amaz nagy lelki gyülekezetben, mennyekben, es vesébf lelki vigasztalástis, az örök életnek koronáját, el aluvafod, az az, haláloed után.

Példabeféd. 10. v. 19. Az sok befédben fogyatkozás vagyón, de meg tartoztátt, az ő ajakát az értelmes ember.

Pred. 3. v. 7. Ideje vagyón az hálgatásnak, ideje vagyón az bölősnak; es boldog ember az ki észméri, meg gondollya mit hollyon; mert megh az bolondis mikor halgat, bölcsnek itéltetik; az ki ajakait meg tartoztattya ekesnek, *Példab. 17. v. 28.* Igy zárja be az ekes ember az ő ajakait, mikor az ő bölcseséget megh akarja jelenteni, inkább ell túri, fenvedi az bolondnak fecsegéset, befédet, es az ólyanok közzül el megyen. Annakokaért meg gondold az hálgatás jó bagos cselekedet, es az holláfra valo alkalmatóságotis meg gondold; legyenek az te beféded inkább jok, hogy nem mint

mint fokak: ferez forgalmatofon zárt az te bádra, hogy semmi ne jöyön onnan, hanem az mit te valóban megh fontaltal te magadban, es másbanis, es az Syrak mondása ferént *4. v. 27. 28. 29. 30. 31.* Ne fogd meg az te befédedet, az jo alkalmatóságnak idején. Es ne titkold az te bölcseségedet, hogy jonak láttassal. Mert az befédből észmertetik meg az bölcsesség, es az tudomány az nyelvnek igéjéből. Ne foly ellene az igazságnak semmiképpen, hogy az te hazug tudatlanságodnak fégyezet ne vallyad. Ne fégyened meg vüllani bűnsdet. Mert őrdm vagyón effele embernek az ő fajanak befédéből, es az idejekoran mondot beféd, ő mely igen jo lében. *Példa. 15. 23. az 28. v.* Az igaznak elméje meg gondollya mit hollyon, az Istentelenéknak pedig hajok ugyan ki tőlti az gonoskókat.

K.

Példabeféd. 4. v. 23. Minden őrizésnek selette megh őrizzed az te fivedet, mert abból farmaznak ki az életnek tselekedeti.

AZ hajofarán valo kormányocska, kormány débka kicsény dologh, mind azon által az igazgáttya az egész hajot; az sű az embernek sive, kisseb, mégis az igazgáttyá az egész embert: Vissontag' az hajofok noha ők jól tudgyak, minden veszedelmességét nagy hanyodását az tengernek, mind azonáltal ugyan fok időkig hanyattassanak ámbár, de ell szenvedik ők meg ha hajó törés történnek is az hasonert. Így jól lehet az emberek észmernek fok dolgokat gonoznák, mindazonáltal az ő siveket el muláttya meg jobbitani, es így egészlen meg ferteztetik magokat, tudvan azt hogy az siveből jének ki minden gonos gondolatok, öldéklések, s: *Matthe. 15.* Annakokaért őrizd es zabolázd meg az te sived, hogy ne mennyen onnen oly ső, mely nem éppétesre való: őrizd meg h könyörgésseddel, hogy te ne meny kéfertetésben az őrdögnek az te ellenesgednek, az ki sőrgalmatos őriző vigyazo, es ha tégedet meg zárhat mikor csak sűnyádoz, ő úgy veszen

tegedet az mint tálalt, es ha tatallya az te sivedet meg kissebültnek, (s feretett, hitt, es több jófagocselekedet nélkül) es mint egy meg holtnak, alu vonak te bened, te így éfel az halálnak almában, az az, halálban, es egy sumpillantafig mégy oly helyre mellyet csak az Ur Isten tud, hova mégy, es mint lében dologd.

Példabeszéd. 5. v. 8. Tavol légyen attol, (az idegen asszonyi allattol) az te utad; es ne közelges az ő házának ajtajához.

Vagyon oly ut az mely jonák, sűpnek, ékesnek teczik az emberek sűmek előt, es veszedelem nélkül, kárnélkül, üresnek, az melynek ha az ember ellene nem all, azon az uton jarvan, az vési őtet hirtelenséggel, az veszedelemre, mint az őker az megnyuz asra megyen, es miképpen mikor a békot az bolondoknak tanításokra labóra vetik, *Példa. 7. v. 22.* Jól lehet az fel ékesítetet sűp ékesfégekkel, paplanókkal, sűnyegekkel, Tzafrogokkal, es tessék mindenüt lágnak az, az utt, mindazonáltal fok veszedelmes es venyeci vadnak annak, mellyé fok meg febe-

febefitetet emberek esnek ell, *es sokan vadnak az kik attol meg életetnek, ugyan ezen rebnek v. 26. Az leg job vége annak mely ugy teczék hogy job, jaj, keferüfegh, es bizonyos romlás, mert azok koporsóra való utak, az ő hazához ménő utak, mell, ek ballanak az halálnak fenekére, az 27. v. ugyan ezen rebben. Ez uta, es ilyen járása az embernek az búzzel, avagy az idegen tisztátalan aszfonyiállattal. Jol lehet az idegen aszfonyiállat folyon edesdeden, es az ő befedé legyen olyan mint az lágy vaj, de mindazáltal azok olyyak mint az két élő tör, fegyver, mignem által járja az nyil, az tör v. 23. az ő fivet, es meg őli az ő lelketis, testével edgyüt; jol lehet ő neki légyen búzhöz hasonló orcája, mindazonáltal ragado mésterfege vagyon, es jol lehet ő neki vagyon gyönyörűseges, mézhez hasonló enéklése hálalára, mindazonáltal ha mi halgattyuk az ő enékléseket, es mint csak egy siketséghre vesűk az dolgot, mikor ob-tán minden testünk meg eméftetik, mi akkor*

akkor nyögünk, Példabe. 5. v. 11. Ne közelges tehat az illyenekhez mert azok egyenelen az vesfedelemre vesnek, es csak meg mocskólnak tégedet, annak vége keserű mint az üröm, az ő labai az háláltra mennek, az ő labai az koporsóra valok, az ő életének utat ne kövessed, mert azok oly változok, hogy esfedben nem veheted, Példa. 5. v. 4. 5. 6.

Példabefedről 23. v. 20. 21. Ne légy azok között való, kik bortul meg rebegednek, az tobzodok között, es az kik bussal hasokat meg terbelik. Mert az rebeges es tobzodo begény lében.

Ket rendbeli népek vadnak legfőképpen es két bűnös nemzetfégek, az mellyek örökke való ellentéggé, ellenkezői (az Istennek népe között) az Istennek népének; (mint bétén Moab es Ammon bülettetenek ket méhből, az ő atyóknak, Lotnak, feledékénsegéből, az ő nagy rebégségének miatta, Moses 1. Könyv. 19. v. 32. az több v.) bétén ugy ezek. Ezek azert az ket nemzetfégek, az rebegések, es az tobzodok, az nagy borihátok;

ihátok; ávagy az mint mondgyá vála Ambrus Doctör látvan az Táncozókat tanczolmi: Jaj mely fok vétkek vadnak egy gonfságban, Istentelenlégben. Az mértékletlenség miát az ételben es italban, (mint Circe) el változtattyak az emberek önnönmagok termifeteket az oktalan allat termifétönel aláb valóvá, az mely változtatásban ök magokat adgyak tsak az ki mondhatatlan (Isten bosszúfágará válo) nagy refegeskedésre, bor itálra, es befalni, elnyelni akarjak egyczermind az Istennek jó teremtet allatit, az ö nagy torkosságokbol: de az miképpen hogy az moly az ruhat titkon efi meg. Így jó az ö begényfégék hitetlenléggel titkon ö reájok, es ök megh eméfitenek. Ne meny tehat te az ilyeneknek gyülekezetekben, ne közésfüly ö vellek, neis ragjad, se ves-tegesd (mint az moly az ruhat) az Istennek jó teremtet allatit. *Hanem ha kénferetnel az ételkor, ital-
kor, kelly fel, Sirak 31. v. 23.* Ugyan ezen

ezen könyvnek 19. v. 1. *Az reféges
munkás ember, nem fokot meg gazda-
godni, azt mondgyá.* Ugyanis ha megh
femlellyük az refégesember semmire
kellő, alávalo ember, az minemü va-
la Nabal, kiről est mondgya vála az ö
felelége Abigail, David kiraly előt e-
fedezvén ö erette, 1. Samu. 25. v. 25.
*Kérlek hog, az en Vramnak five fel ne há-
borodgyek az Istentelen ember ellen, az
Nabal ellen: mert az ö neve ferent ugyan
finte bolond, es vele termett az bolondság.*
Az harmincz hatodik versben mikor az
ö felelége haza ment volna David ki-
ralytol, azt mondgya az Istennek lelke
felőle; *hogy Nabalnak five igen vig va-
la, es ö igen reféges vála.* Im hallyuk itt
mint bol az ö felelége az ö reféges u-
ra felől, semmire kellőnek mondgya.
Rut dolog az refégesfég, *mert eld tékozol-
lya az jófagot, Peldabebed. 21. v. 17.* Szü-
kélődő ember lèken, *valaki fereti az
gyakor jó lakast, az ki fereti az bort es
az fris etkeket, nem lèken gazdag.* Nyá-
valyakat ferez az reféglég; peldak
erre

erre az Isráelitaknak kiralyi, fejedelmi, Ofeas 7. v. 5. Az kiralt öröme napjan az fő népektől borokkal meg betegítettik, és az csufolokhoz tette magát. Iaj azért annak a ki meg itattya az ő felebarattyát, es ki reaja erős sódól hogy meg rébégicsed őtet, hogy az ő mérmeket lathasád. Gyalazattal meg rakodol az dicsőség helyeben: Ihol te is es megh meztelenitetel: mert te read fordul az Vr Iob kezének pohára, es gyalazatos okadas esek az te dicsőségedre, Habac. 2. v. 15. 16. Csak nevetégre vadnak az rébégések mafoknak, Pelda erre Noé Mofes elseő Könyv. 9. v. 23. 24. Mikor latta volna az Cham az Canahanak attya az ő attyanak mezteleniségét, meg monda az ő ket attyafiainak az utzan. Illyen modon csufoltaték meg Moab az ő rébéglegében, Jeremias. 48. v. 26. Rébégécsetek megh őtet (az Istennek rettenetes haragjanak poharával üdüllik) mert az Vr ellen fel tartotta az ő bajat, es Moab heverjen az ő okadasában, es légjen tsuffág. De ez minde- neknel

neknel nagyub, hogy az rébégőség ki rebésti az embert menyorbagbol, 6: Pal. 1. Cor. 6. v. 10.

L.

Peldabeked. 12. v. 27. Az igazságnak utában élet vagyon, es az ő ősvényinek utahalhatatlan.

AZ ki így él az urban, megh őrzi az ő parancsolatit, es az ki bizik az urban, nem illeti őtet vesedelem, mert az urnak femei vigyaznak azokra; Az ki hereti őtet, ki ragadgya az, az ő lelket az halálból, be fedezi őket fárnjaival, megh őrzi batran, az ő oltalma es hatalma alatt: ugy hogy ha ell esnek meléle ezeren, es jobb keze felőltriz ezeren, mindazattal ő hozza nem közelget semmi gonos, Soltar. 91. v. 7. Miglen az Isráelitak jártanak az urnak után, sem ember, sem bestia, fenavad, föld, viz, semmi nem fertégéthete őket. Az Tenger kett fele valek ő előtök, be menven az Isráel fiai a farázon az tengerbe: es az vizek ő nekik mind jobbek

zek felől, mind bal kezek felől valának, úgy mint küfalok, Moses 2. Könyv. 14. v. 21. 22. Az föld négyven estendőktől fogva, (ázt mongya Isten Moses 5. Könyv. 8. v. 4.) *az te labaidat meg nem dagasztotta; az földnek vadai meg nem övök öket, es nem lön ki fel eyebbe öket,* Ezech. 34. v. 28. Sem az emberek nem bantátaok öket, *noha az Anak fiaier ösfőbbek voltak ö ellenek, ö nalloknal, de meg sem árthattak nekik,* Moses 4. Könyv. 13. v. 29. 32. De mihelt ök ell hagyák az ö kiralyoknak utat, jarvan az ö ösvényeken, micsoda dicséretök lön ö nekik? Semmi nem. Ha kívánb te hofsu életet élni, es látni jó napokat, *távozzal el a gonosztul, es cselekedgyel jor,* Soltar. 34. v. 13. 14. Pet. 1. level. 3. v. 10. 11. *Ne jarj az hitetleneknek tanácsán, es ne ally az bünösöknek után,* Solt. 1. v. 1. Mert az ki követi az gonost, *magának halált berez,* Peldab. 11. v. 19. *es el jó az önnönmaga gyilkosá, meg öli ötet, de az igazság, meg szabadit az haláltol,* Peldab. 10. v. 2. *Ne leselkedgyel*

gyel ob istentelen, az igaznak háza ellen, ne publicus el az ö ágyasházát. Mert jól lehet bétter el effekis az igaz, ugyan felkel azért: az Istentelenek pedig csak egy nyavalyávalis el vesznek. Példa. 24. v. 15. 16.

Peldabef. 27. v. 2. Ditsérjen tégedet kívül való ember, es nem az te fájad; Idegenek, es nem az té befédid.

Vadnak oly emberek ez vilagon, az kik nem dicsékednek, nemis hirdetik az ö jó dolgokát, hogy ök cselekedték volna ázt; hanem az ö magok munkája es dolga beféli ázt. Ellenben vadnak oly emberek, az kik ha mit cselekébnek nagy hizekedéssel, kérkedéssel hirdetik ázt, es az illyeknek nem kevés gyűlölségekre, es irégysegeknek véghez vitelere nézve esik minden dolgok, mun ájok. Gyűlölségére esik ez illyen mága hanyo munkája önnönmagának az illyeten embernek. Mert foká gyűlölinek tégedet, ha te tenemmagadat fereted es dicred az te

dogaidban, az mellyeket csélekebel. Ne légyen azért az te magad sája hirdető követ az te munkáidnak ki kiáltására, sőt inkább legyen az, más embernek tifti, nem magadé. Egyedül csak az légyen neked lég főb gondod, hogy minden dolgokát jól cselekedgyel, úgy hogy mások épüllyenek abból, jó dolgokat köves temagádban, hogy azok dicserjenek tégedet, és dicsernének te benned. Meg' engedgyük azt ugyan hogy az jó dolgot dicserni kel; de job ha az jó dolog dicserőnönmagat. Azért itt ez aránt végye csébeben önönmagat minden ember, hogy kiki ő magát se feletteb ne dicserje, se ne kárhoztássa.

Példabe. 23. v. 31. Ne nézzed az bor mikor vereß: mikoron mutáttya az pohárban az ő kénét, es mikor az pohárban pészég.

Az látás ez nézés az miképpen hog neméfeb es méltosagósb érzékenlégek, így azonképpen gyönyörűség sebbekis es igen igen nehezén tavoztat

táthattya el az ember az nézést féméi elől (az ki nem vák) ezért mert az embernek fémé igen gyönyörködötteti magát az nézelléssel; De micsoda az bün, es az gyalázat az mely ábbol sármazik? semmi nem egyéb hanem mint egy Crystaly finü kutfő úgy téczik az embernek fémének elősör, de az olyan fémnek gyönyörűségés nézése az utan mint egy Basiliscus meg ferteztet, es meg már, meg ől mérgével. Illyen az bor es az rébségés, az rébségető ital, mellyet valámig valáki mértékletlenül vad sñak es kerésnek, es azt ki mondhatatlan kívánsággal kivannyak nézni, ék hálalt kesérves mérggel elegyitven találának az ő italókban. Ezért mondgya Salamon, az 32. v. Végezetre mint az kígyó meg már, es mint az mérges kígyó meg tisp. Az Isten elősör mindeneket jól es jókatis terémptet vala, Moses 1. Könyv. 1. v. 31. de az ember az Istennek neméleb terémptet alláttya mind ezéket máfra fordéta. Az mit Isten rendelt vala az embernek bívénnek meg vidami-

*damitasára Soltár. 104. v. 15. Ő aſt viſont
màs végre. Az Iſten téltotta, moſtis
téltya ez illyen módnelkül való dol-
gokát, de mindazonáltal ezeket az ember
az ő mértékletlen gónof fókáfa-
val es kélletinel fellyéb büvélkédő
gyönyérűfégevel gyalázatra fordéttya.
Annakokaért az 6: Pál tanácsa mel-
lyet monda Timotheusnak, légyen
te tudományod, 1. Timot. 5. v. 29.
Elly borral, de az kevés légyen, az te
gyomrodért, es gyákorta való betegsé-
dért. Es ne terhel jed meg' à té ter-
meſetedet, gyómrodát, akar mely do-
lognakis cſelekedéſében, az te mér-
tékletlen itáloed által. Emlkezzeel meg
árról, hogy az bor meg cſúfol, az, az
cſúfolova téken, es az rébégét ő állat ha-
börgová: és valaki abban gyönyörkédik
nem léken bélcſ. P. Idabe. 20. v. 1. ne
kivánnjad tehat hogy az téged bolond-
dá tégyen.*

M.

*Iob. 17. v. 1. avagy 16. v. 23. Az en lel-
kem*

*kem el vitetik, (tudnillik az Iſtentől) es
az en napjaim meg rövidültek, es az ko-
porſok kéken vādnek nekem. Illyenkep-
pen ſol Davidis-Solt. 76. v. 13.*

A ſül es némz, (az hitetlenek tével-
gettek az ő annyok méhétől fogva, ſól-
van hazugſágot, Soltár. 58. v. 3. 6: Pál
Roma. 3. v. 23. Mindenek vétkeztenek.)
az bün ſül betegſéget, az betegſég há-
lált, es így az miképpen hogy az embe-
rek minnyajan vétkeztenek, vétkez-
nek, minden embérek az bünért meg hál-
nak, Roma 5. v. 12. Ezért mondgya
Job ugyan 17. v. 12. avagy némély
fordítás ferent v. 13. *Hogy ha jo allapa-
tot várnékis, ime az en házam már az ko-
porſo; es az en agyamat csinálom az ko-
porſóban, es ott vagyon az en nyugodal-
mam, s micsoda lehet ennel job nyugod-
dalom? Nincsen ennel az ő házánal az
embernek (nyugováfra) job. Latod
hogy ez állapattya es ſorſa minden
embernek; legyen azért teneked leg-
főbb gondod ez, hogy ez te házadat*

E 3

kéfi-

kétszéd, hogy te lehes gázdág' es boldog abban az te házadban, koporsódban. Abban helyheztétet az jo hírnék, névnek draga kénéte; ott vagyon jól helyen az jo lelki észmeretnek könyve; ott vadnak az jo cselekedetnek könyörületességi; ott vagyon minden menyeyi kéncsed, mely sem az lópotol, sem az molytol, sem rosdátol meg' nem eméztetik, es az te gyönyörűféges rév-héllyed; az gyalázat ellen való ékes öltözeted; ebben az te hitednek jo es kies, csendes ágya, es mikor ostan meg látod gyönyörűféges fel tamadafodat az halálból, est mondod nagy bátran, es es nagy örömmel: Tavul legyen ez veszendő világ az en házamban nyugodalom vagyon, az koporso már az en házam ez után nem lében, az mint eddig' volt, hanem immar ez után, ez az en házam után az menyorfág, lében nyugovo csendes helyem.

Példabe. 19. v. 21. Sok gondolatok vadnak minden emberéknek elméjekben, de tsák az Vrnak tanácsa áll meg.

Ierem.

Ierem. 10. v. 23. Tudom Vram hogy az embernek úta nincsen az ő tulajdon hártalmában, sem az úton jaronak, hogy az ő maga lépését igazgassa. Vgyanis az embernél vagyon az elmének gondolattya, de az Vrtol vagyon az nyelvnek beféde. Példa 16. v. 1. ugyan ott az 9. v. Az emberéknek elméje gondollya meg az ő útát: de az Vr igazgattya annak járását. Reggel est mondgya az ember, ma vagy hólnáp el megyünk amaz városban, es ott esten-deig lakunk, es kálmárkodunk es nyereségünk lében. Est kellene pedig mondanotok: Ha az Vr akarandgya, es ha élünk, ime est vagy amazt cselekedgyük, Iakab. 4. v. 13. es 15. Régenten az emberek el menének, hogy nagy hirt névet ferezzenek magoknak, az ő nagy magas tornyóknak az egig valo felépítésével, de az Isten nevezze annak névet, Babelnek, mivel hogy az Vr ott vesette estét az égés földnek nyelvenek, Moses 1. Könyv. 11. v. 9. Igy azért hyaban valok az embereknek gondolatok. Ne cselekedgyel azért te femmi dolgot vak-

E 4

mető-

meréképpen, sem az Istennek szolgáltságában, avagy az te magad dolgait bannis; hanem kivannyad Salamonnal együt az Urto, *hogy hajtsa hozzája az mi kívünköt, hogy járjunk minden ő útában, es érizzük meg minden ő parancsolatit, az ő vegezist, es itéletit, az mellyeket parancsolt. 1. Kiraly. 8. v. 58.* Kézgyed minden munkadat az ő nevében, es felelmében: es így bizonyos léhez, abban hogy aſt vighez vífed az ő felelmében.

Példabekéd. 20. v. 6. Az embereknek nagyob rébe, hirdeti ki ki az ő jó vóltat: az ki penig mindenben igaz mondo volna, ki találhat olyant?

Gonosz dolog mikor az ember vétkezik, gonoszb mikor abban gyönyörködik, de az mindennel leg' gonoszb hogy ő mind azokat az vétkeket mellyeket cselekezik kissebiti, kicsényíti. Miglen az ember mint egy rejtek helyet es erős oslopot keres vétkeinek az jólagos cselekedetnek fine alat, es mutogatya ő magát, hogy ő felette igen jó ember, addig ugy teczik ő ne-
ki

ki mind jól vágyon az dolog es az miképpen hogy ő az eléttis csak az bünt cselekette, ugy az utánnis abban akar el menni, est ő kicsényíti es az büntetéttis kissebiti. Ez az ő flop avagy az rég az mellyet vet az érdög az kereszttyén ember utának eleiben, mikor tudnillik az embert ő akarja hasonlítani, jobnak másokhoz, es igen fente teszi magát, es hogy ha ő az előt nem voltis gonos, de sokkal gonosabbba bünösebbe teszi es nyomorufagofabbba. De s-jaj mint vágyon az dolog, az ki így cselekezik vétkeit kissebiti, ez nem külömben vágyon mint Adámnak *maga mentsege, Moses 1. Kényve. 3. v. 12.* mert az ember nem rejtezhetik el az Istennek vizsgálásától, az mely Isten fel léli es találja őtet az ő mély es kevély képmutogatásában, az az fines, kereszttyénségében. *Ne mondgyad azért hogy ennekem tística hívem vágyon, tística vagyok az en bünömtől, Példa. 20. v. 9.* Sőt inkább észmerd meg' tennem-magadat hafontalan szolgálak, es
E 5 nya-

nyavalyás bűnösnek, es az Publicánussal edgyüt kérjed Istennek kegyelmét, O Isten légy irgalmas nekem bűnös embernek. Sz: Lukacs. 18. v. 13.

N.

Iob. 1. v. 21. Meztelen jöttem az én anyámnak méhéből, es meztelen térek oda, az Vr adta, és az Vr vőtte elis: Alkot legyen az Vrnak neve.

Iob. 5. v. 6. Nem az porból kővetkezék, az nyomorúság es az háborúság nem az földből nevedik, de az mindeneken feltyeb urálkodonak kezéből vagyon, es ez az Vr, az ki begénnyé téken, es meg gazdagit, 1. Sam. 2. v. 7. Mindazonáltal az ember mivel hogy igen gyéngé terméketű es igen gyárlo gyakorta tufakodik es panafolkodik az nyomorúságok es nyavalyák alatt mely ő reajok az bűnökért fállot, némis telént arra a kézre, mély által, es ki által lőtt; Es az mint mondgya David az Solt. 14. v. 1. az balgatág az ő szívéből nehezen ad halákat Istennek érette, nem akarja alda-
ni

ni Istent, mind addig mig az Pharaó bölcsesével avagy bűjös bájosival edgyüt kénkeztetik meg vállalni Isteni hátalom es keze munka ez, Moses. 2. Könyv. 8. v. 19. Az embernek semmi magának ereje által nincsen, az mic vagyon-is, Istentől vagyon, es az mint hogy az ember meztelen jött ez világra, ugy tér megis. Tanuld meg azert innet, hogy ugy ély ez világban, mint ha nemis elnel azzal. Mert semmit nem hoztunk ez világra, kétségnekül semmit ki sem vihetünk ez világból. Hogy ha pedig eledelünk es ruházatunk vagyon, azokkal meg elégedgyünk, 1. Timot. 6. v. 8. El tavoztasd azert hogy ne kéres feletteb való forgalmatoslással gazdagulast, hanem inkább tsakázon légy hogy meg terj Istenhez ez életben. Es ha te ez világi bujdosáfodban fanyárgattátal nyavalyákkal, nyomorúságokkal, testedben, javaidban, jo hiredben névedben való bossúsággal; Elseőben tekéncs magadat, hogy mitt érdemélhetel volna te Istentől, az utani tekéncs az égre, es

ébt mondgyad Eli páppal, 1. Sam. 3. v. 18. *Eő az Vr, es tselekedgyék úgy a mint néki jobnak tetzik.*

2. Timot. 2. v. 4. *Senki nem elegyiti magát ez életnek forgalmatosságiban az ki vitezkedik, hogy annak kedvében lebéssen az kitél valaktátot az vitezsegre.*

Csak ez világi mod ferentis rokkul vagy az a dolog, mikor az vitezek az ő kiralyoknak, Uroknak ála-ja adgyak magokat: az ő fizetefeket, bireket ha el vesik Uroktól, azzal gonoful élnek, es az által az ő Urok mellet nem vitezkednek; Ez azért ilyen rut dolog lévén; fokkal gonof-
fáb, ártalmasab ez, es nemis illik ke-
restyen emberhez, (holot ő az ő ne-
vét iratta az Jesus Christusnak vité-
zi kőzse) hogy ő az ő ez világi él-
tet adgya, s-arullya az őrdőgnek pár-
tyára, társaságára, élvén ő velle ed-
gyüt ez vilaghi hyaban valo gyönyör-
rűségben. *Te azért mivel hogy az te
kerebtséged által az Christust fel él-
téz-*

tőzted, 6: Pál Galat 3. v. 27. *Vál-
van őtet lenni te kiralyodnak, es ást
fogadtad hogy ő vitéze léf, aly meg
álhatatoson, légy erős es álhatatos mint
ember senkitől ne fély, hanem csak
Istentől, es semmi vitezlégre ne ad
magad égyébre, hanem csak az jora,
ezert pedig életet igé: tenéked, az I-
sten. Fordics el az te hemeidet ez vi-
lági dolgokrol, es függezd azokat az
mennyeiekre, gondold meg hogy az,
az te pallyafutárodnak koronaja, az, az
ország mellyért viaskodol; hárczoly te-
hat ezért mint hü ember, es így te mint
egy őrdőkfégül birhatod ez orsfagot, es
uralkodol abban nagy kiralyi modon
minden ellenkezésnelkül, te teczol ő ne-
ki az kinek vitéze vagy, es kinek léfen
ily becsületi mint te neked? *Mert az kik
engemet tibtelnek, azokat meg tibtellem,
de az kik engemet meg utalnak, meg utal-
tatnak, így hol Isten, 1. Sam. 2. v. 30.**

*Esa. 33. v. 10. Majd felkelek ást mon-
dgya az Vr Isten: Majd fel magabstaltatom,
majd fel magabstalom magamat.*

Az miképpen az dajka táplállya az ő fiat, gyermekét, emléit neki adván hogy az után aſt nagyub kívánsággal be vegye, noha aſtis cselekezi, hogy valami keferüféget tében rea, emléire, es ő aſt el ſem veti önnel, árról nem fordítja el; Igy cselekezik ſintén az irgalmas Iſten (noha ném tsák emberi modon es formán) midőn az nágy keferves ellenféget, mellyeket ő támaſtot az ő népe ellen, mint egy emlé ő által légelteti az ellenfég által mellyet ő reajok tőtt az ő bűnökért, ez világnak kéretetért; probalván ſányarufággal az ő hiveit; viſont az dühös, vakmerő ellenfégeknek gonof végre való ſandékokat önönmagok nyákaban fordettya; jól lehet ők olyanok, *mint jelen való törviſek az ő Anyaſ: egy-házának, es ő ſtönök az ő oldalokban, Moſés 4. 33. v. 55. es győtrik őket az ő foldekben az mélyben láknak; es noha megis ők az Iſtennek dolgáinak miveldői, executori, es vighez viſik az ő tanácsának végét, ők meg ſepervén őket publió veſſővel, es*

*az ő gyök réket éhſéggel meg őlendi, Eſai. 14. v. 23. es 30. Mivel hogy az ő cselekedetek ſármáznak az Iſten népe ellen való gyűlöllégből, es nem az ő engedelmeſſégekből, ők azért méltan, igazán büntetnek az igaz Iſtentől, ezért hogy ők ily ifonyu modon bännak az Iſten népével. Légyen annakokaért az te fegyvered az békeſſéges türés, ſenvedés, nagy engedelmeſſéggel, mikor az Iſtennek keze, látogatáſa vagy te rajtad, eſt mondgyad Jobbal 13. v. 15. *Ha meg őlneis éngemet, de en ő benne reménlek.* Avagy ha mikor probal tégedet az gonof eſközök által az te hitedben, megis mindazonáltal varjad abból való fel ſabaduláſodat mert ő idejekóran meg ſábadit tégedet: ő fel támaſt es magáſtal tegedet, így te meglatod az te kívánságot az te ellen ſégeden.*

O.

Iob. 21. v. 23. es 25. E' meg' hal az ő örös bóldogſágában, mindenéſtől fogván
Iſten-

tsendességben es békeségben lévén. Amaz pedig keserő szívvel, hal meg, a ki itt nem élhetet é világnak javaival.

Micsoda az embernek az ő ez világi Élete, járás, avagy bujdosás az Sin pústáján, *Moses. 2. Könyv. 16. v. 1. az meg ígért föld fele, menni, ei Jerusalemt fele? Az melyben egy lákos sem mondgyá eket, beteg vagyok, mert az mély nép abban lákozik, meg szabadul az ő bűneitől, Esai. 33. v. 24. Ebben az járásban némelyek az Atyák között láttyák az ő fiokat meg' eméltetni az magoknak fiokat tulajdonítáért, mint Nádáb es Abihu, Moses, 3. Könyv. 10. v. 2. Némelyeknek mind Attyok mind fiok el nyölhetnek az párt ütéstért, mint Kore es az ő gyűlékezéte, Moses 1v. Könyv. 16. v. 31. 32. Az fiak láták az ő Attyokat el témétekteknek lenni az pústában, az Isten nyilván való törvényének által hárgásokért es engedetlenségekért. Az ember bületet az halálnak bizonyos okálat es így ném csak az vén, hanem meg az gyönyörűséges iffiakis meg hálnak.*

Egéslen

Egéslen tellyes életünk halálos. Az gyermek meg hal gyenge idejében, némelyek az ő Ifiufágában, az Ifiufag' erős állapottyaban, es az régi idejű emberek meg hálnak az *mi Nebo hegyünkén, Moses. 5. Könyv. 34. v. 1. Mert onnet kevesen vőttek az ő földet; Mi hálunk meg az Istennek beéde serént, ugyan ezen Könyv. 34. v. 5. De ez vala az Sátannak beéde es háva, ő elfeöben így fol vala, Moses 1. Könyv. 3. v. 4. Ti nem háltok meg halálnak halálával. Némelyek úgy mennek, mulnak ki ez világból, mint az vendég az vendég fogadóbol; egy meg hal es el alufik mint az világos Lámpas, avagy az meg eméltetet gyertya; így hál meg az vén, öreg ember; némelyek mint az vizzel meg oltátot tűz hirtelen es erőszakal, így vegeztetik az Ifiunak élete, es ha űk nem akárnakis, mindazáltal minnyajan az Golgotara tétitnek, vitétetnek. Az Istennek dolgai meg vizsgálhatatlanok, es az ő utai tudhatatlanok, énnakoká'rt jokis. Az gonofok*

fok

fok időskig virágoznak ez világi mód férent, es olyan pompával vigézik-is el; az igazak nyomorgattátnak, es így hálának meg', meg útáltatvan másoknak fémeiktől, vélvén némellyek az jo embernek életet gyalázatosnak, Bóltsefé. 5. v. 4. Es némellyek ást mondgyak, en hyaban tartottam (mostam) az en hívetet ríbtan, Soltár, 73. v. 13. De el jó az idő hogy az hitetlenek el félelsternek mint az polyva, Soltár. 1. v. 4. es akkoron az igaz ember meg ál nagy bizodalommal azok elött, az kik nyomorgatták őtet, Bóltsefé. 5. v. 1. Azért ne légy oly ítéletben, hogy te gyűlöllégben vagy Isten elött, mert te fégeény vagy, es vigezed az te napjaidat gyönyörűlég nélkül; neis itéllyed hogy te vágy kedves azért tsak, hogy te gázdag vagy, es csendeffégben mulf ki; hanem munkalkodgyal mindé te állapotodban fogalni Istennek, es így ha te álacson, vagy nagy renden való állapotu emberléhez, fégeény avagy, gázdag, te neked örökkéged lében az féntek között, Bóltsefé. 5. v. 5.

Példabeséd. 13. v. 10. Tsak kevély-
fége-

fégeből férez haboruságot az kevély. Az kevélyfé, az elmének nyávályaja, mely ást féri hogy az Istennek jo ajandékeval gonoful el, ugy mint, az ő gázdag állapottyaban : íst ástis cselekezi, az jo állapotis meg' véstegeti, es így minden modon nyávályat férez. Miglen az Abrahámnak es Lotnak tselédi meg' nem nevedének, addig vála köztök csendeffég es békeffég; de mihelt ők meg' nevedének, az bekeffég samkivéttetek, es haborgás követezek: akkor kézetek hallatni vésekedés, haborgas, es ez féo mondatni, Mine and Time, az, az, Enyim, s-Tied, oßbuk meg ezeket; Az gázdag sag' ilyen féntén, így cselekezik, az hívet fel gerjefsti, es fualkodtattyá, ugy annyéra, hogy neha kevélyfégeből az ember az nagy túfó, tarsoly penzeke-tis l baival rugdoffa; de az kinek az elét keves idővel vala gázdag tárháza, az haboruság, haborgas es víßfavonás ást tefsi az embernek lábai álat való porrà, hámuvá. Innen vadnák az utan az nagy víß-

vissfavónások, az emberek közt való háborgások. Az gázdátság nemz es ferez kevélységet, mély ném hál meg es ném mulik el fajzatnelkül, hanem fajz, es nemz haborgást. *Gazdag vagy te? fel ne fuválkodgyál elmedben, gázdátságodban, es réménfégedet ne veszed habontalan bizontalan gázdátságban, hanem az élő Istenben, ki bőséggel meg ad minékünk mindeneket az mi táplálásunkra, 1. Timor. 6. v. 17. 18. 19. tégy jól, es légy gazdag jó cselekedetekben, hajlando légy az adakozásra. Hogy mint egy kéncszet ferez magadnak jóvendőre való jó fundamentomot, hogy el vegyed az örök életet.*

Peldabek. 31. v. 8. Nyisd meg az te hádat a mellett, az ki néma, es az ki adattának vesedelemre.

Vagyon oly néma ember, es másokis vadnak fokán ollyak az kik kíványiak az mi segétségünket, az kik csak az ő halgatófok által kiványiak az mi segétségünket; Szégyen ez bűkölködő az, az kin fenki nem könyörül.

rül. Mi azt mondgyuk az mi ségényinknek bűkölködőinknek, az Isten segéllyen benneteket, titeket; de az Isten azt mongya azoknak az kik jók es kiványiak az ő segetléget. En segétséggel lések ott az hol az ember nem akarja. Ha csak egy emberis nem vébi fel az ő dolgokat, igyeket, de az Isten az kitsenyeknek es tsétskopóknak hájok által rendel ő nekik segétségét Soltar 8. v. 3. Oh, annakokaért adgyad te magadat az mindenedet fel kereső es meg' segítő Istenhez, es az mint ezen Peldabe. 31. v. 9. bol Salamon; *Nyisd meg' az te hádat, itelly igazán, forgásdigyét az ségénynek es az bűkölködőnek, őltalmazd azoknak ügyeket az kik magokkal jól tehetetlenek; Es az mint ugyan ezen Pelda. 3. v. 7. 8. bol Salamon: Ne légy bölcs csak te magad iteleti kerént, fellyed az Vrat es távozzal el az gonóftol. Egéséghes léken ez az te köldéködnek, es megh uyulás az te tson-*

taidnak, ha mafokkalis közlöd tanácsa-
dásodat.

P.

Példabe. 4. v. 26. Meg vizsgállyad az te
láбайдnak ösvényét, hogy minden te utaid
álhatatófok legyenek v. 27. Ne hajoly job-
ra avagy bábra, fordics el az te lábadat az
gonóbtól.

Az ördög vevén esében hogy az em-
berek az ő alázatos engedelmességék
altal oda hágnak es mennek, az hon-
nan ő az ő kevélysége, miát le eset, i-
regykedik az emberre, es el jó az Satan,
az ki ellensége ő neki mint egy gonó
éros tévo: ő vèt vèghetetlen törökét,
akadallyokat az mi labaink éleiben, es
be tölti minden mi utainkat kelepczé-
vel es törrel az mi lelkeinknek meg-
hálozasára; ő béréz az mi fiveinkben
gonó gondolatokat; az mi fajainkban
hámis, álnok, csálard, másokat meg-
csáló befédeket, minden mi tagaink-
nak izécskeiben bünnös cselekédéteket,
mikor mi fel kelünk ő gerjeft mi ben-
nünk

nünk törvèntelen, illetlen cselekedé-
teket, az mi aluvafink közöttis ocs-
mán rut álmodozásokat, ha mi vigak
vagyunk ő minket fèflet erkölcsűekke
tében, háfomóruak vagyunk ő minket
ketségben esésre ejteni munkálodik.
Sőt nem csak azon munkálkodik hogy
minket az mi utainkban vilagos tèvél-
gésèkre vigyen, de az hol láttya ő az
mi jo dolgainkban valo járásinkat, ott
okar ő meg törözni, meg fogni min-
nyájunkat. Látod azért te hogy kö-
röskörnyül vitettel késèrtetekkel fo-
kakkál, sükség hogy te neked legye-
nek *Argus* (mely ház femű ember volt)
femeid, es ket orczad, mint *Ianusnak*,
(kinek két artzulattyat irjak) ezért,
hogy te mindenfele vigyázhas mind
ket oldal fele az te reád jòhető vese-
dèlmèdre. Minekokaért mikeppen hogy
az kiknek elö ellensègè vadnak le-
fèfkednek ő utannok, nem mennek ki
fégyver nélkül. Igy éfmerd meg, es
ved éfèdben hogy az ördög neked elö
utánnad lèfèlkedő ellenfèged, keres
hogy

hogy be nyélheffen téged. Vifel gondot az te őfvenyidre, hogy meg nényerjen téged, mert az mint tálal téged, úgy kötöz, töröz meg téged. Annakokaért ály az te útaidban az őrdögnek álnokfági ellen fel őltözven az Isténnek minden fegyverit, Ephes. 7. v. 11. 12. 13. Hogy ellene állhás minden te ellened való álnokfági ellen, es (az bekeflég' fiúkészes mindenkoron) könyöröggy Istennek, érette, mely erős torony, ához folyamodik az igaz, es batorságos lében, Példa. 18. v. 10.

Példabef. 16. v. 18. A' meg' romlasznak előtte kevélység' vagon, es az esetnek előtte fel fuvázkodot lélek.

Ez az Istennek tulajdonfága az kevélyek ellen, hogy őket meg gyalázza, es akadálokát vét az ő kevélység'ek eleiben: es ákor gyalázza meg őket mikor az ő fivék fel fuvázkodtak az ő magok cselekedetinek bolond gondolatyából: mikor Herodes fel fuvázkodot es ugyan mint egy fél dágadot volna kevélységben, es nagy fel fővál ebr kiál-

AZ LELEKNEK. 107
*na vala az hizelkedő nép, (ő az ő beké-
 en ülven) az kősségnek, Isten fáva ez,
 nem embere. Azonnal pedig az Vrnak An-
 gyalala meg tsapdosá Etet, es az férgék-
 ősi meg' emeltetvén meg' hala, Apосто-
 ői cselekedet. 12. v. 22. 23. Mineko-
 kaért alázd meg' magadat, gondol-
 kodgyál magad meg' alazásárol, es légy
 alázatos az te semeid előtt, es így
 te fel magasztaltatol az Istennek tekén-
 teti előtt. Az nagy Varfa leg job es háf-
 nosb az vízben; így ménnel inkább meg
 alázza valamely, (s-akarmely) ember
 az ő maga felől való gondolatit, annal
 kedveseb ő Isten előtt; Es mikor némel-
 lyek az ő mélyfészes gondolatyokkal
 vélik, vákmerőképpen állatnyák hogy
 őek meg' áthatnak, meg' gyaláztatnak:
 az kik penig' más modon cselekeznek,
 nagy dicsőfészséggel fel magasztaltatnak
 meg becsőltetnek.*

*Példabefed. 24. v. 27. Szérezd el kívül
 az te dolgodat, es kibécs el az te meződben;
 annak utanna éppits az te házadat.*

Ez világi dolgokban az vegzes es

tanácskozás felette bükléges, es ebt
 büklégesb cselekedniek az nagy mélt
 tofágban helyheztéteknek legfőkép
 pen, hogy annakelőtte mig valamihez
 fognak el vigezzenek minden dolgo
 kat: mert az ő bölcseségek ki terjed
 nek mások eleiben, es ki mennek; sok
 embereknek munkajok mennek ma
 foknak vizsgálására mága gondolatla
 nul, es semmit egyebet nem vesnek be
 lőle, hanem meg' csufolást abból az
 mit vőttek kézekben. Mikor az Izraél
 népe az Istennek paráncsolattya ellen,
 fešt meg' az ő fel kent embere ellenis
 Moses ellen lőnek, el menének es ha
 dakoznak az Amalekitakkal, mi fár
 mazek es támada belőle? vakmerő
 képpen es magok gondolatlanfágokból
 fel menének az nagy magás hégyekre,
 ék predajul lőnek az ő ellenlégeknek
 az Amalekitáknak es Cananéusoknak,
 es meg' vervén vágák oket, mind az
 Hormahig. Moses 4. Könyv. 14. v. 40.
 41. 42. mind az utolsó versékig. Min
 den te dolgaidban azért akár lelki, akár
 idő

idő serént való légyen az, ne meny
 magad gondolatlanul, avagy nyelved
 tel avagy kezdeddel. Hanem meg lasd,
 tezeiddel mit cselekezel ez világi dol
 gaidban, legyenek azok bizonyos kar
 ban helyheztettek, minkelőtte te va
 lami magyarázatra való dolgot vés ke
 zedben: es az lelki dolgokbannis, mi
 kor te az te nevedet igyekezed es aka
 rod adni az Christusnak, elsőben üly
 le, es ves samot az te életedről, hogy
 kedves es hiv keresztényen ember lehes:
 ezért hogy mikor te az sok nyavalyak
 nak, nyomoruságoknak vizsgálása pro
 baja alá mégy, legy te (nem méltatlan)
 hanem melto es hiv tanítvanya az Chri
 stusnak.

Q.

Soltar. 80. v. 18. vagy 19. Elevenits
 (u. its) meg' minket, es az te nevedet segit
 segélhyuk. az 143. v. 11.

Nitimur in vetitum, Az meg teltot
 dolgokra igyekezünk, ez nem csak
 régi mondas, hanem ugyan igazis, az
 F 2 meg'

meg' tiltot fépen függő gyümölcsöt
 meg látvan az mi fêmeink (az mi A-
 tyainkkal Adammal Eवाल egyyüt)
 meg' kóftolok aſt : mi azert ő vellek
 egyyüt az bünert *meg halunk*, *Colof. 3.*
v. 3. es femmitis egyebről nem gon-
 dolkodunk hanem az mitt az hallando
 emberek cselekeznek: noha még' élünk
 mi ez vilagi dolgokban, de azok nehe-
 zek es veszedelmefek, fétte ugyan meg
 holtak vagyunk az lelki dolgokban.
 Ugy annyéra hogy, hanemha az Chri-
 ſtus nem mondgya minekünk mint ré-
 gen az leazonak ſ: *Mark. 5. v. 41. te ne-*
ked mondom kely fel; nincsen ezenkivél
 mi bennünk ſemmi jó, minden mi kül-
 fő, belfő munkaink Iſten fegétſége al-
 tal vadnak. Mert az mint ſ: Pál Apoftol
 mondgya *Rom. 9. v. 16. Nem azé az vá-*
laſtás, a kinek arra akarattya vagyon, ſem
azé, az ki fut, hanem a kőnyörűlő Iſtene.
 ő, tudnillik az Iſten keſiti el az jot az
 emberben hogy ő leheſſen jó az ő ke-
 gyelme által, es ő adgya elſőben meg'
 csak kezdetetis az dolognak. Karyomlás
 cſt

aſt mondani, hogy az embernek aka-
 rattya munkalkodik az Iſtennek kegyel-
 me nélkül akar mely dologban az mi
 jó. Az dolgok az mennyiben dolgok a-
 vagy cselekedetek, így ezek fármaznak
 az ember akarattyaából; de hogy azok
 jó dolgok es munkák egyedül csak az
 kegyelemnek munkaji. Ezert mondgya
 Chriſtus Urunk az ő tanítványinak,
Ian. 15. v. 5. En nallamnelkül ſemmit
nem cselekedhettek. Mindazonáltal az
 meg' teréſnek idejen az embernek a-
 karattya, nem hivalkodik, reſtelke-
 dik, avagy nincsen minden mozgás
 nélkül, es erzékenfégnelkül, mint egy
 meg holt, avagy bálvány, de aſt eſele-
 kezi Iſtennek lelke által, hogy vonſa
 őtet, nem valami erőſök által, hanem
 meg lagyítvan, uytvan az mi ſiveinket
 az ő ſ: *Lelke által.* Mert ugyan azon
 egy momentomban, az az ſempil-
 lantásban, az Iſten indittya es épe-
 ti az mi akaratinkat, es aſt cselektſi
 hogy mi akarjuk az dolgot: de eſtis
 mindazonáltal úgy, hogy minden effi-
 F 3 cacia-

caciaja, foganattya az dolognak az Istennek lelkitől vagyon, az ki az engedetlenekekből engedelmeseket, es az reftেকেből, tunyákból gyorfakat, meg terőket berez. Mind ezek tanitanak tégedet alzatosságra, hogy ha semmi jólag' avagy valami foganatosság az mely jó lehetne es volna mi bennünk, miért fuvalkodunk fel mi magunkban? sőt inkább dicsőítsed az Istent es dicsérjed az te eréd által, es könyörögy süntelen Istennek kegyelme által, uyieson es elevenicsen meg téged, es munkálkodgyek az te meg terétéfedben; hogy te meg cselekedheszed azokat az te dolgaidat az mellyeket Isten kivan te tőlled. Igy cselekedet az Istennek Anyaf: egy-haza fok helyyeken: *Ieremias 31. 18. Terics meg engemet es meg terek: es az Siralomrol irt Könyv. 5. v. 21. Terics meg Vram minket te hozzad, es meg terünk, Meg az f: Agoston Doctornakis gyönyörűféges, édesléges könyörgési voltak fajaban: Oh Uram adgy kegyelmet cselekednem az mit parancsolt, es*

pá-

parancsoly az mit akarék. *Da Domine quod jubes, & jube quod vis, Soliloq. cap. 18.* Mas modon nem láttatik mi bennünk, s-mi közöttünk semmi jó. Es ezt mondgya okát, miért nem terete meg az nép egyeb modon, hanem csak az Istennek kegyelmes gondviselese es oltalmazása által az pústabán, tudnillik, *mert az. Vr nem ador é nekiek bívet az meg terésre, semeket az látásra, füleket az hallásra, mind ez mai napiglan, Moses 5. Könyv. 29. v. 4.*

Sz: Pál 1. Thessal. 5. v. 19. Az Istennek lelket meg' ne olasatok.

Az f: Lelek Istennek kegyelme ez életben es ez vilagon olyan, mint fíntén az tűznek fikrai, az mely hirtelenséggel meg oltathatik keves es kicsőny vízzel: ily ha mi vétkezünk es az bántalan fok gonosb bűnöknek cselekedetiben megyünk el, mi akkor mint egy bű vizet öntünk ki az (fok bűnök) az Istennek lelkre, es az fok bűnökkel, hazugsággal, irgyféggel féfvenyféggel, es több egyeb első famlálhatatlan

F 4

vét-

vétkekkel el oltyuk mi bennünk őtet. Annakokaért legyen te neked leg fő ki-
yalt: éppen valo gondod el tavoztatni
az bűnöket, es tőkélletes lelki észmeret-
tel minden dolgaidban meg lásd, hogy
meg ne bancsad, se olcsad, meg ne fo-
moricsad: az Istennek fő: lélkét. Eő tifi-
taságos Lélek, es azt akarja hogy ma-
kulanelkül valo templomban lakhaf-
fék; Eőrizd meg azért tistan az te e-
dényidét, az te testedet tistan, mely
az ő lako Temploma, semmit ollyat
ne cselekedgyel az mellyel meg fo-
moricsad meg olcsad őtet, gonosul él-
vén ez vilagon, mellyeket mikor cse-
lekezel az Istennek lelket meg fo-
moritod te benned, es el űződ te töl-
led.

*Esther 14. v. 1. Az Esther királyné Af-
fonyis az halálnak veszedelmétől való fél-
tében az Vrhoz folyamodék.*

Ket dolgok vadnak mellyek tellyel-
fégefen meg telik betéltik az fívet vég-
hetetlen bomorufagokkal, külfékeppen
az nyomorufagok, nyavályák; belső ke-
pen

pen az meg febesítetet Lelki észmeret,
mellyet (az mint Salamon mondgya
Példabe. 18. v. 14.) senki nem emelhet fel:
es mind ezket nyomorufagokban, fo-
lyamodgyal egyedül tsak az Istenhez
fűvből büntelen valo kényőrgéfed al-
tal, ha teneked nem teczenénekis ked-
vesnek es ugyan ha nem lattátnal min-
gyárt meg halgattatni kényőrgéfedbē,
*megis bizzal ő benne fő: Iobbal, ha meg ől-
neis mind halálodig' Iob. 13. v. 15.* For-
dics azert magadat az Urra, es vessed
minden gondodat ő rea, az ki meg gyo-
gyit téged, es jól lehet az Isten es az
gonos emberek nyomorgassanakis té-
ged, mindazonaltal el ne fordicsad ma-
gadat ez vigasztalásnak kőfőklajától, az
nyavályáknak nyomorufagoknak rej-
tekében. Meg vigasztallya az Ur az ő
fiat, es hieit, meg nyugottya es hor-
dozza őket minden ő veszedelmekben
félelem es veszedelmnelkül, az ő vigas-
talása cselekefő hogy az ember aludgyek
még agy-nelkülis, élyen Lélek nélkül;
ő teső az embereket batorfagofokka

az vesedelembe, csendesse az nyavalyákban, es élőkke az halálnak örvényében. Eörvendgy tehat minden te nyomorufagidban, de az légyen az Urban, es ő te neked ad erőt ellene állni, mert az Urban valo örömmünk mi nekünk erősségünk.

R.

Példabeszéd. 11. v. 4. Nem háskál az gazdag az haragnak idejen, az igazság pedig ki ragad az halálból.

AZ gazdag az önnönmagában nem Agonos tellyesfégesé, de az mennyiben meg vesztegetődik az gononoskul velle élés által, az kik az ő gazdagágokban biznak, s: *Mark. 10. v. 24.* Az meg lehet (jó lehet nehezen neha) hogy az ember gazdag lehet, mindazáltal jó emberis lehet: nemis télyta az Propheta mi tölünk hogy gazdagágunk ne légyen, de hogy ne bizunk az okban, s: *David Solt. 62. v. 10. 11.* De jaj, mely könnyen meg vesztegeti ez az boldog ferencses állapot, meg vesztegeti az

az gondolatot, az elmet, ugy hogy az begényiség job volna ez helyet fokának. Mert hyaban valo gondolat vagon ott, el foglallya az embernek fivét, es az gazdagág, ferez némellyekben oly reménféget, mint ha ők mindennel büvőlködnenek, ők nagy batorágban vadnak; ez nyilván vagon az közönféges beféd által es az mindennapi Példa által, hogy az olyan emberek nehezé hadyak el ez ő gondgyokat, mert ő gazdag es vagon ő neki sok vilagi java, es ekt mondgya üres es szabad vagonok minden vesedelem nélkül, semmi kar nem éri es nem megyen ő rea. De az gazdagág erőtelen oltalom az Urnak végezése ellen, az meg nem allittathattya őket semmi helyben, es meg nem szabadétyta őket az *Vr busulásának napjan*, *Ezech. 7. v. 19.* Te azért ne támaszkodgyál az te gazdagágodhoz, es ne mondgyad azt? elég vagon ennek em életemre valo, *Sirak. 5. v. 1.* Salamon Példa. *13. v. 7.* Vagon oly ké bannya gazdagágat holot semmie nincsen,

vissontag tettei magát fegyvények, holot sok marhaja vagyon? Ne bizzal azért abban, mert nem tudod mely hirtelen elvitetik te tőled, avagy te nemmagad elragadtatol mellőlle, nem tudod micsoda idő jő reája, meg halvan azokat hagyod egyebeknek Sirak. 11. v. 18. 19. Sz: David az Soltar. 49. v. 11. az ő gazdagágokat másnak hagyjak. Meg kéri az illyennek lelkét meg sem gondolná mikor, csak est hallya az gazdaggal edgyüt, Luk. 12. v. 20. Bolond, ez eyel meg kívánnyak az te lelkedet te tőled, az mellyeket pedig kébitettel kie lésnek?

Példabefed. 16. v. 13. Kédvések legyenek az királyoknak az igaz befédek; es az igaz mondot keresse az király.

Boldog orkág az melynek királlya az jeles embereknek fia, az joságos cselekedetekben foglalatós, Préd 10. v. 17. vagy 15. Es gyönyörködik az ő ebes es okos jó tanácsosiban; akkor őis (mint az Nap fény az egen) vilagoskodik dicsőségsen: de az mi nagyub, így ő meg vigasztalodik, es örül, érvendez mind azok-

azoknak sívek, az kik az ő hátalma alatt vadnak. De mikor az ő fülök be zárva vadnak az jeles, tisztességes Tanácsban, es csak az hizelkedő nyelvekre figyelmeznék, vigyáznak, az kevély patvar rágalmazokra, jaj az, annak az földnek, mert az hol nincsenek ebes tanácsok, el vés az nép, az meg maradás penig vagyon, az tanátsosnak bölcs ertelmeben. Példa. 11. v. 14. Mikor az bolond Roboam, bölcs Salamon fia, hatra hagyá az Ur törvényét, így az egész Israhel ő velle egyetemben, 2. Chronica. 12. v. 1. Tekéncs meg minemű erkölcsű az ember az mely valami varoson avagy akat mely helyen Vralkodik, olyanok mind azok is, az kik abban laknak, Sirak. 10. v. 2. 3. Az ő titkos jó pelda adafa az törvénynek javára vagyon, es valamit ő cselekezik önnönmagában jó dolgokat ő úgy tisztességhes parancsolatokat ad mafoknakis. Jo példa ado legyen nem csak az ő királyi, hatalmas Udvárában, hanem mindeneknek valakik az ő hatalmában vadnak. Gondgya

légyen arra hogy ne legyenek nyilván való es czégeres bűnösök, gonosok ő alatta. Legyen ez tanacs nektek kivalképpen, az mint cselekedek s: Bernard az Eugenius Papaval; Aft cseleked hogy az te tőkellestégedből eltavoztald mind az gonost, s-mind pedig az gonos ellen gondot visely az te lelked észmeretire, masokra nézve pedig az te hatalmadra, s-allapatodra nézve, jo példa ado légy.

Prédikator. 12. v. 1. avagy 3. Emlkezze meg az te teremtésdről az te ifusagodnak idejében, mig az vesedelemnek napjai el nem jönnek; Es mig el jönnek az ebtenők mellyekről aft mondgyad: nem keretem ezeket.

Sok ellenfégi vadnak az ékeffégnek, de soha egytelis azoktól nem kel ugy felni, mint az mely mi bennünk mi ellenünk vagyon: es jól lehet minden idejü emberek hajlandok az gonosra, de mindazonal tal senki nem hajlandob mint az Ifusag' minden ő ellenfége fellet vagyon ünnönmagaban nagy ellenfége

fége az mely meg bontya őtet, mert ő meg utallya az bölcseknek bölcseségeket, tanácsadafokat. Az mit bölcs Salamon mond mint egy csuffag es nevetésképpen, az Ifiu azokat vesfi जो aldozat gyanánt ugy mint ha jól volna űneki javára. Ugyan ezen Prédikator, 12. v. 1. avagy 11. v. 9. *Eörvendezz ifiu az te ifuságodban, es vidamitson meg tégedet az te bived, az te ifuságodnak idejében, es jarj az te bivednek utaiiban, es az te bemednek látásiban: De meg tudgyad, hogy mind ezekért az Isten tégedet úéletre vonkon. Ezeket ő mind kedves gyönyörűség gyanánt vesfi, aft vélvén önnönmagaban, hogy az meg őbülésnek ideje csak az Istenhez meg teresre való idő, nem az Ifusagbeli idő. Ugy annyéra pedig hogy sok idő kigh gyakorlyák az ő gonos bokafok által bűnöket, ők az gonost tselekezik igen meg fokasitvan kettőztetvén, sőt mint az piros fésték, Esai. 1. v. 18. Visont az ő bűnök, gonosfagok, lébnek mint az csontok között való nyavalya, az hol*

hol egy uralkodhatik az többitis meg rothasfya az utan. O annakokaért ne keményics meg az te fivedet, de ma hald meg az Istennek hivogato fávat, az ki hy tégedet az poenenciara; Emlekezzel meg arról, hogy *vekedelmes napok jének te read, ugyan Salamon Predikator, 12. v. 1.* mely napokban ha te magaddal el hiteted hogy nagy dolgokat cselekezel te (gyakorlod az Anyaf: egy-hazat, hálgatod az Istennek igéjet) te ne talámtan meg csalod ugy magadat. Ez válast ada Alexander kiraly az ki nagy Monarcha vala ez vilagon, mikor Aristoteles az ő Mestere javallana ő neki hogy halasztana az ő hadakozásat az ő megh ért őf állapotyara, idejere, ő meg felele neki est mondvan: En félek attol hogy ha en ast az en régi, őf időmre hagyom, s-halasztom, en el vestem ugy az en iffiusagomnak erejet, es így sokaknak gyűlölségében esem. Így cselekedgyel te, felely meg minden te kéfertetidnek, az kik javallyák teneked az te poeni-

poenitentia tartásodat, az az Istenhez valo meg teréfedet vénfégednek idejére halasztanod. Az vénfégednek vagyon elég tulajdon nyavalyája, ott sok nyomorúságok vadnak az te cson-taidban, az te testednek minden i-zeiben, ugy hogy keves jokat varhacz te mind azokban az dolgok-bannis az mellyek jonak teczhetnének te neked. Nem mondanáke az emberek est bolondságnak, mikor valamely estelen ember nagy modnelkül valo terhet rakna az ő erőtlen marhajára, ollyat az mellyet el nem birna hordozni, es az nagy erős marha üressen menne csak? Így emlekezzel meg arról, hogy nincs nagyub bolondság mint ki vened az te iffiuságodat az Istenhez valo meg teréfed alol, mely igen erős es sok gonos kívánságokkal tellyes, es tennel sok ki beselhetetlen gyalazatot az te meg vénhet idődre, állapotodra mikor immar nehez az téreh hordozá-
ra. Es micsoda lehet nagyub bossúság az

az te Istenednek előtte, mint mikor az ember az ő ifuságnak első sengeit es idejét az őrdögnek szolgáltyára benteli. Ha az bűnöknek meg cselekedésében tanácskozol, es szolgál Istennek az te meg vesket es el rothat testeidnek tsontyaival az te vénségednek idején; így illyenkor te nem külömben tselekezel, mint az Israelitak, kik mint ha mind örökké vak, es rühes avag beteg allatot, jubot vittének volna az Istennek oltárára, Malac. 1. 8. mint ha elégedendőképpen valo elégféges tárhabol galdokdottak volna Istennek; de minden ez ő köverek es síros áldozatok önönmagok gyalázattyókra fordula; es az mint az Israélitáknak, így est mondgya ez illyen embereknek az Isten, *nem gyönyörködöm ti bennetek, es az ti áldozatokat is nem kedvellem, Malac. 1. v. 10.* Légyen tehát az te gondod legfőképpen ez, hogy terj meg az te Uradhoz Istenedhez jo idején. *Es keressétek az Vrat mig meg találhatatik, Esai. 55. v. 5.* Miglen meg mozdulnak

az

az *haznak amaz őrzői, az, az, az egébs* testnek csontyai, es agyéki, *es meg haj-tjak magokat az erőssék, az ő erős fárai* lábai az embernek, mert az véneknek inok az menetelközöt hajladoznak, innet vagyon hogy *botokkal mint egy támaszokkal jarnak, Zach. 8. v. 4.* Példa erre Jakob az ő halálának orajan *az ő istájiához támaszkodvan, Sid. 11. v. 21.* Ezert mondgya vala David, hogy az Joab házábol *az istápon járo ki ne bakkadgyon, az Abnernek viere miat, 2. Samuel. 3. v. 29.* mig meg állanak az ételnek *érlői, az fogak, es meg homalyosodnak az ablakon ki nézők, az femek: meg homolyosódnak penig az vénség miat, Példa Isaak, Moses 1. Könyv. 27. v. 1.* Eli Pap. 1. Sam. 3. v. 2. *mig az ajtok kívül be záratnak, az etelre valo eszközök, fogak meg nem alnak, az malomnak zugasának meg állásaert, az az midőn immar nem raghat az ő fogainak meg tompulafiert; Miglen azért mind ezek az mellyeket büvebben első fámal Salamon Préd. 12. read nem érkezek,*

rek,

nek, addig terj meg Istenedhez. Így léfesz te boldog Vén ember az te Ifjuságodban; az mint hogy (az ő Istenekhez fok időkig halasztot meg terések miat) fok ifiak, boldogtalan vének, az ő vénfégeknek idejen. Tiftek az többi közöt ez az Ifiaknak, mind az Istenre nézve, mind az emberekre nézve. Az Istenre nézve tiftelniek kel az Istent. *Préd. 12. v. 3. 1. Dicsérniek kel az Istent az mely tiftre hivatatnak, Solt. 148. v. 12. 13. Iffiak, es főztek Vének es gyermekek, Dicsérjék az Vrnak nevet. így Zachar. 9. v. 17. Ezekből meg teccik hogy az Isten szereti az Ifiaktól, főzektől, dicsértetni. 2. Az ifjui kívanságokat el tarvoztassak, 2. Timot. 2. v. 22. es az jobágos cselekedetekben gyorsak legyenek, 1. Tim. 4. v. 12. Tiftek az emberekre nézve, kivalképpen az vénekre nézve, ő nekik engedelmesek legyenek 1. Pet. 5. v. 5. ő elöttök fel kellyenek, állyanak Iob. 29. v. 8. ebt pedig kel cselekedniek az fioknak, leanyoknak az ő*

Attyok-

Attyoknak, főlejeknek, Moses 1. Kőnyv. 31. v. 35. ezzel menti vala magat Rachel Attya elött, mivel hogy az Akönyiallatoknak főkása kerent vagyon dolga, nem álhat fel ő elötte. Az 1. Kiraly 2. v. 19. Salamon nagy kiraly lévén fel allot Anyja elöt, es kekert tétete az ő Anyja álla, ki üle ő neki job keze felöl. Így alla fel Gamaliel, mikor az gyülekezetben befélgetni akara, Apost. csel. 5. v. 34. 35. Ne folyjanak modnelkül ő elöttök, Iob. 32. v. 4. 5. 6. Az véneket attyok helyet tartsak, es őket Attyoknak nevével neveztek; mint fő: Pal az Rufusnak annyat, Ennemaga Anyyanak nevezzi, es hya, Rom. 16. v. 13. Az vénekis Attyáknak neveztetnek fő: Janos 1. level. 2. v. 13. 14. az miképpen hogy az vénekis az Ifiakat főktak hyni, fioknak, leanyoknak, Luk. 16. v. 25. fő: Janos az Apost. csel. 13. v. 26. így neveze fiainak az ő halgatoit. Rósból vagyontehat ott az közönséges tarsaságban az do-log, mikor az gyermekek, Ifiak az véneken kerülkednek, Esa. 3. v. 5. Ezekre

es

es több tíftekre hivatályokra vigyázzanak az Ifiak, mert az *Ifuság csak hiban valóság* Préd. 12. v. 2. Ezertis cselekedgyék ebt, mert gyakorta nyomorúságofok, nyavalyálok, mert az é-rejekben bizakodvan akár mely vesedelemben vakmerőképpen rohannak, es így *nagy nyavalyákban esnek gyakorta*, Esai. 40. v. 30. főt fokak az ő ifuságoknak idejében hálnak meg, mely hálal az ő bűnökert való büntetese Istennek néha, néha, Iob. 22. v. 16. így hálnak meg sokszor az ő idejek előt. Példak az Éli pap fiai, maradéki, 1. Sam. 2. v. 32. 33. Ebt az büntetést kerü vala David hogy el tavoztassék ő tőlle *Soltar*. 102. v. 25. *En Istenem ne vigy el engemet az en napjaimnak felén*. Némelyek meg az ő Annyoknak méhekben meg hálnak, *Moses*. 4. Kőnyv. 12. v. 12. Abt cselekezi Isten az ő igaz ítéletiből, hogy az ellenlégtől foglagra vitessenek: es gyalázatoson bannyanak velük, avagy hogy megis öllyek őket, Példak erre az Isráelitak fiai, 2. Kiraly. 8. 12.

8. 12. Ebt mondgya *Elifeus Hazáélnék*, Az ő Ifiait fegyverrel le vagatod, es az ő kis gyermekit földböz vered, es az ő terbes akbonyiállatit ketté vágod. Vigyázzanak azért az Ifiak magokra s-másokrais.

S.

Iob. 2. v. 4. Az *Satan az Vrnak ebt mondgya vala: Bőrt ad bőrért, es mindeket valamie az embernek vagyon az ő életejért adgya.*

MI felette igen hajlandok vagyunk mez vilagi dolgokra, es mi az mi elméjinket minden approlik dolgokra könnyen fuggesztjük az mire mi akadunk ez világban; innét vagyon az hogy azoktól mi nehezen válhatunk meg, s-tavozhatunk el: ez meg teczik sok példak által. Sőt az mi femeinket Sodoma fele, es kórmeinket *Ægyptomfele* (az mint *Moses* mondgya vala 2. Kőnyv. 10. v. 26. *egy kőröm sem marad el*) oda fordittyuk vissza, s-meg vissza sokakkal edgyüt; Ez meg teczik

ebből, oh mely igen dicsérjük es be-
rettyük mi ez világi hasznokat, alkal-
matosságokat, sőt az mi életünket ez
világi nagy árura adgyuk s-bocsattjuk,
es örülünk örvendezünk igen hogy ha
mi mindeneket nagy áron adhatunk
el az mi tárhazainkból. Ne ferteztesd
meg tehat tennenmagadat ez világi fé-
nyes, gyönyörűséges hyaban valo ha-
fontalanfagokkal, az te vétkes életed
altal; sokkal inkább el távoztassad meg
se próbald hogy az Ur Isten ellen ru-
godoz es támadgy sabados es tellyes a-
karatod ferént az ő munkait el ront-
van, ne cselekedgyed te azt hogy el tá-
voztassad az nyavalat, avagy hogy fe-
rez valami jot, tudnillik tévén avagy
vetvén tennemmagadra erőssakkal ke-
zeidet, ezert pedig mert ha te el akar-
nadis kerülni az időserént valo nyava-
lyakat, nyomorúsagokat, de te így ö-
rökre valo nyomorúságban, nyava-
lyákban esnell, mint az hal hogy ké,
es le ugrik az süttő avagy főző edény-
ből, rostélyból az égő tűzben. Erről

mend-

mondgya vala job az ő felelőgenek,
időn kénseritene őtet hogy meg at-
ozna az Istent sok nyavalyai miat;
egy solt mint egy az bolondok köz-
ül, *az jot az Istentől vöttük, az nyo-
morúságot nem fenvednöké el? Job. 2.*
9. 10. Igy akarja vala az ő felelő-
erőssak ferént nyavalyáit elkerül-
ni, es távoztatni az ő: Jobbal. Az
Crocodilus azokat kergeti, üzi az kik
aladnak előtte, de az kik meg álla-
nak előtte, őis tsak meg áll azok
előt: igy cselekezik az őrdög, ha
ellené állat, hátra fut te előt-
red; es csak azokat üldözi az kik
megednek ő neki. Ne adgy annako-
raért helyt az őrdögnek, ő: *Pal Ephes.*
4. v. 27. sem az ollyan ifonyu su-
gallásinak az mellyeket te elődben
vet es hoz; hanem meny viskva min-
part az ő: *írásra, Ian. 5. v. 39. tu-
lakozzad azokat az te kedves gyö-
nyörűséges vigasztalásodra az mellye-
ket az berezhet te neked, fegyver-
kezzeled fel te ő ellené állhatatos hittel,*

G

es

es így te felvén az *hitnek páisát az gonob Sárannak minden tüzes nyilait meg oltthatod*, Ephes. 6. v. 16. Te erőssen es álhatatosan ally ellene ő neki és el fut te tőled, Iak. 4. v. 7. de ha te engecz ő neki, te esel úgy az ő alnok tőreiben, es erőszakot veszen te rajtad, az ki keményen es sérényen oltalmaz tégedet, es így nem akaratos feréntis el veszi az te magad keze es vébedelme által.

Iob. 2. v. 10. Mi az jot Istentől el vőtük, s-az nyomorúságot nem bedvednőké el?

Egyedül tsak az Isten tudgya jobban mikor őll meg es elevenit, mikor sebesit es gyógyit, *Mosés 5. Könyv. 32. v. 39.* ő tudgya mikor sanyargat, látogat nyomorulággal, es mikor bocsásson vigasztalást; így cselekedet ő fok időktől fogvan lágyan es csak gyengen az ő fiaival, az ő fiainak poháriban tőltöt vigasztalásokat, es néha keferü nyavalyáknak nemeitis avagy fajdalmit. Mind ezek minket arra tanitanak, hogy mi ne varjunk fémmi boldogságot avagy boldog

dog állapotot itt ez vilagon, mert mi tettünk sok visfavonások, változások ala, es mi az kik ma vagy holnap ragyunk, nem mondhattuk azt meg hogy ha mi ugyan azok lehetünk reggelig, avagy estveig. Tanuld meg azért innet hogy hogy kérj es vehesvigasztalást mikor az Isten látogat tégedet, úgy ély ez vilagon, mint ha nemis elnel azzal, úgy végezd dolgaidat nappal, hogy reggel teneked jól lehesse dolgod. Es ha nyavalyák, nyomorúságok érnekis téged, mindazonáltal gondolkodgyál arról, hogy azok te read kevés ideig bocsattának. *Esai. 54. v. 7.* Egy szempillantásig hadtalak el tégedet azt mondgya Isten.

Példab. 1. v. 19. Így vagyon dolgok minden gonob kereskedésben foglalatosoknak, mely kereskedés azoknak, kik magokat erre adták, lelkeket el veszi.

Az telhetetlenség (az fi: Pal által, *1. Timot. 6. v. 10.* Minden gonobfágnak gyűkerének neveztetik) es nemis oknelkül, mert az telhetetlen ember tsak könnyen

nyen hajol az bűnöknek cselekedetire, valami akadutában az ő hafiánára nézve, ő afit mondgya tsak (mint amaz munkások fi: *Math. 21. v. 38. latvan az földönnek gazdajat, örökösét) jer őlyük meg őtet, es foglallyuk el az örökséget.* Így az Nabothnak földje hamifan foglaltátek el, Achab sámára, ő el foglala afit Nabothnak halalával, holtot kedveseb es drágab az begény embernek az ő élete, *1. Kiraly. 21. v. 1. 2. 3. 4.* Sőt inkab fok időkre nezve az telhetetlenség az embereket magok termisetiből ki véfi, ugy hogy ők még az ő edes Attyoknakis élete nek nem kedveznek, avagy ha ők fin tén ugy nem cselekeznekis, mindazon által ők ugyan mint egy bétegek, hogy lattyak Attyoknak jo állapattyat, es kívannák hogy mennel hamareb az fetét koporfoban tehetnek, hogy ők örven dezhetnének az ő életekbe. Gyűlölyyed tehat té ez illyen meg veset fát, *az mely illyen rof es atkozot, róthat gyümölcsöt teremtt, Math. 7. v. 17.* Meg lassad,

hogy

hogy el tavozsaszad az telhetetlenséget, Mert ha bűvölködnékis valakinek az ő gazdagfága, *nem abbol ragyon annak az ő élete, fi: Lukacs. 12. v. 15.* Es mivel hogy ez gonof öröklég az tsontoknakis meg emébtöje, es az teltnek gyötrelme. *Annakokaert öldök ölylyük meg az mi tagainkat, az földvénységet, telhetetlenséget mely balvány imadas, fi: Pal Coloss. 3. v. 5.* Könyöröggy Daviddal *Soltar. 119. v. 36.* Hajtsad az en kivemet az te parancsolatidhoz, es nem az telhetetlenséghez.

T.

Iob. 4. v. 8. Az kik hamisságot kívántanak, es gonofiságot vetnek, ugyan azont arattyák.

AZ gonof befedek es munkák olyanok mint az tövisfok az magas helyeken, az kik vilagoskodnak ugy teczik az ő vesfői közőt, de ők meg sebesitik meg fertik annak héjat. Te kencs megh az minemű mértékkel

mérnek az emberek egy másnak, olyan-
nal mérnek nekik, *Math. 7. v. 2.* Az ki
gonoful cselekezik, bükséges hogy gon-
ofot vegyen érette, mert valamit ember
vetend, azt arattya, *Galat. 6. v. 7.* Az ir-
galmatlan folga, az kinek tiz ezer Ta-
lentom adoffága engedtetek meg, s:
Math. 18. v. 24. 28. 30. Es nem akarja
vala meg engedni az ő folga társának,
adoffának adoffágot az ki tsak fáz pén-
zével vala neki ados, ő nem könyörüle
meg rajta, hanem az tömlőczre kezd
hanni, mind addig mig meg adna mind
az adoffágot, es az mint hogy ő fojto-
gattya vala az ő adoffát, ő is ugy az u-
tan az hoherok kezében adatek, mig
meg nem adna mind az mivel tartoz-
nék. Igy az embereknek fívek ha léfen
be zárolván fok gonofokkal, az gonof-
fág vilagoskodik az ő éfvenyekben,
vakmerőféget cselekezik, az vakme-
rősig gyűllőféget; sérelemet, sérelemért,
femet, femért, fogot fogért, mint ő másf
meg sértet, ugy fizetnek nekis, *Moses 3.
Könyv. 24. v. 20.* Es miképpen Ado-
nibe-

nibezekek el vágata más hetven kiralyok-
nak kezeinek, labainak ujjaik, ily az
önnönmaga labainak kezeinek el vágák
nagy ujjaik, *Birak Könyv. 1. v. 6.* Tsele-
kedgyel azert te ugy masokkal, az mint
te akarod hogy te véledis tselekedgyenek,
s: *Math. 7. v. 12.* Emlekezzel meg ar-
rol, miképpen ontatek ki Jezabelnek
vére, es hogy élének az ebek azzal, 2. Ki-
raly. 9. v. 34. 35. Annakokaért ne cse-
lekedgyel gonofot, jól lehet meg csele-
kedbetnedis, es mikor te kэфértetelis az
gonofnak cselekedéfére, gondolkod-
gyál arrol, hogy az Sátan vagyon ot az
ő hizelkedéfével, tsalardfágával, es e-
zert ily foly tennemmagadban; Mit
felelhetek en az en Idvezítő Christu-
sornak az itéletnek napjan, ha ellen-
kez ő elmével, itélettel, es lelki éfme-
rettel cselekezem en ez gonofságokat.

Példabefed. 22. v. 6. Tanics az gyer-
meket az ő utának modgya berent, még
mikor meg vénbefikis el nem távozikat-
tól.

Az termifet igen erős es hátalmas,

es nehezen változtathatik meg, egyedül csak az tanítás által lehet meg változtatni az természetnek tulajdonágat, es ugy lében az ember uy emberre. A' Iſu embernek elméje olyan mint az lágy viaſ, illendő es álkalmatos be veni akarmely format; es az mi abban nyomatik, meg tartya aſt az utánnis. A' fazék es egyéb edény az mig az ſár az agyag lágy könnyen formálozik; Az edény ideig megh tartya az ő izét, mig uy; Az ſa könnyen megh hajol mig gyenge; De ha az ſa nagyra nő ugy akárja az ember megh hajtani hamar es könnyen el törik. Haſonloképpen kel cselekednünk minnekünkis az iſiának oktatásában tanításában, hogy mi jo remenſégben leheſtünk az ő örég idejefelől, mi az ő gyenge csemetéhez haſonlo természetekben hajtsuk, változtáſtuk meg. Légyen teneked tehat elſeő gondod az te munkaidban, dolgaidban, meg tartoztatnod az ő ſemeket, ſülőket, minden ocsmany es rut beſédektől, csele-

kedetektől, mert azoknak az kicsény edényeknek ſülei vadnak, es ők az bűnőknék cselekedéſére valo ſabadágot veſnek abbol az mit ők halálnak, es az mit cselekedni látnak maſoktól. Légyen tehat mindeneknek elötte az jobolagnak gyakorláſa es egéſ jomoddal valo oktatáſa, es ő gyakorlyá azokat, es így te az ő *lelkét ki ragadod az pokolból, az az, az veſedelembol; Példabéſ.* 23. v. 14.

Példabe. II. v. 21. Minden ereivelis nem nyerhét mentſéget az gonóſ.

Az orvos Doctórok mikor az teſthez járulnak mikor nehezen munkalkodhatnak à körül, ők ugyan meg kettőztetik, ſokaſtyak az ő munkajokat, es nagyub erőſakkal élnek az utan: így cselekezik az irgalmas Iſten mikor láttya es talállya az bűnőſőket meg keményedni, ha kiſſeb büntetéſſel, ſenyétekel nem ſelédétheti meg őket, akkor ő meg erőtleníti őket es gyengeti. Eők ne gondollyak aſt hogy ők el ſaladhaſſanak az ő bűnőkkel zabolázáſnelkül,

kül, ezért mert (ast gondollyák) igen irgalmas az Isten, es Atyai szerelméből nagy engedelmefféggel es bekefféges türriffel várja az ő meg teréfeket. Semmikeppen nem, mert jollehet igen hósfutűrő az Isten, mindazonáltal az bizonyos, hogy ő hozzájok nyul az utan kemenyeb es erősb kezzel. Hijaban tanacsokznak tehat az hitetlenek az Isten ellen, es hijaban erőfitik, vakmerőitik meg magokat ő ellene: jól lehet el hallássa az ő büntetéfeket ideig, es nem mingyart bünteffe meg őket; de ő meg alázza, es gyalázza őket, el tőri az ő tőlők kéfitet nyilokat, es meg rontya az ő keserves fegyvereket, meg veri meg csapdossa, az ő ellenféginék orcájokat es nem bűnik meg mind addigis, mig az ő fegyvere meg eméfti az ő testeket, es az ő nyilai meg rébgednek az ő vérekkkel, s: *David 7. Solt. v. 12. 13.*

14. Vagyone teneked vétked, es bűnőd? Ne vétkezzel ez utan meg lásd, de inkább vald meg az te bűneidet mennén igaz alázatoslággal az Ur Istenhez,

nc

ne ély gonof végre az ő engedelmefféggével es hófsu ideig valo türriffével, mert ő el jó te read bizonyoson, es meg hóst téged minden te fegyveridől az mellyekben bizol, es tégedet az gyalázatra tabit es vét, es nem lefez büntetlen gonoflágidért.

U.

Prédikátosragrol, 1. v. 2. Hijaban valósfág' ast mondgya az (Salamon Prédikátor) hijaban valósfág' mindenek hijaban valósfág.

E' vilagi dolgok olyanok fintén Emint az ragado lép, enyves allat, azokban igen gyönyörködnek az emberek, de ezek meg fogják az ő elmejeiket mint egy tsintférrel az ő ragado enyveffégekkel, es jól lehet ő ast gondollya hogy Istentől vigasztalást vétt, az ő igen serény és gyors fel fuvalkot lagaval de ő meg lankad ez ő futásában, es remenfégeben, könnyen el efvén így az mennyei dolgoktól, midőn ő ez világi gyönyörűfégekben, háfnokban

G 6

gyé-

gyönyörködik, es azt hasonlokka akarja tenni az mennyieiekhez, azokat tiszteli mint ő segítőit es nagy erős öslopit; De jaj, miért fáraßtya ő magát ennyire hijában! meg akarvan ő magát erősíteni hogy erőtlenni meg, az Istennek végezése ellen? az ki ha ő hozzája visont fordul, minden ő napjait *bánatok es busulások alá vetheti Préd. 2. v. 23.* Annakokaert ne *fereßed ez vilagot, sem ez vilagi dolgokat, Ian. 1. level. 2. v. 15.* Mert mind ezek teneked es te read semmit egyebet nem hoznak, *hanem csak léleknek gyötrődését. De gyönyörködtesd tennemmagadat az Vrbán, es meg adgya te neked az te bírednek kívánságot, Solt. 37. v. 4.* Mások ambar mutáßnak te neked jókat, es mutatván igerjék minden orßagit ez vilagnak, annak dicsőségét; de te ne bizzal azokban: Jól lehet ez vilag igerjen te neked ez vilagi könnyebféget, vigasztalást, elégséget, de mind azonaltal csak es az ő fava: te hozzád

hozzad, *Defciam*, * az az, en el fogyatlak titeket: igerje az test ez vilagnak bépfégét, de az ő fava tsak ez, *Inficiam*, † az, az, meg mocskollak, en meg mocskolni akarlak titeket: ambar az ördög el ne jöijönis egy kevéssé minden ő igeretivel, mindazonaltal az ő favais csak ez, *Interficiam* ‡ en el akarlak rontani titeket: ugy annyera hogy hijaban valo minden vigasztalás az mely volna várando ő töllök. De az mit az Isten igeré azon épécs te fundamentomot, ez az ő mondása, * *Resciam*: Meg nyugotlak, ujtlak: en meg ujtlak titeket, §: *Mathe. 11. v. 28.* Mondgyad azért ő neki; mint Peter cselekedek az Christussal, §: *Ianos 13. v. 36. 37.* *Vram hova mégy? Enis el megyek.* Ennekem senkiben nincsen egyébben vigasztalásom, hanem csak te benned

G 7

en

* *Mundus deficit.* e vilag el fogy. † *Caro Inficit;* Az test meg mocskol. ‡ *Demon interficit* az ördög meg ő. * *Deus reficit;* az Isten meg ujjt.

en fenkiben nem gyönyörködöm, hanem csak te benned; minden egyéb gyönyörűségek el fogynak, es mulnak, *de te benned elégséges öröm vagyok, es gyönyörűségek vadnak az te jobbod felől mind örökre, Solt. 16. v. 11.*

Esaías 32. v. 13. Az en népemnek földén tóvis es csipke nevededik, minden örömmel házaiban, es minden örvendezé városban.

Soltar. 107. v. 34. Az Isten az gyümölcstermő földet meddő földé tette, azon az földön lakó népnek gonofságáért; Az tóvis es csipke mit beréznek, Moses 1. Könyv. 3. 18. ezt cselekezik hogy bátran mint egy ugyan meg hálofnak minket, az mi lakó helyeinket felnövik egészlen, es az ő modgyok férent intenek minket hogy mi felellyük az mi Istentől való el partolásunknak, el fakadáfunknak gyümölcsset. Sőt az Istennek gyönyörűséges fe: Varosais el pusztitatik, az vadkamároknak, es egyéb vadaknak örömeire, Esaí. 32. v. 14. Még az Istennek fe: Templomais el rontatott,

tot, es meg rutitátot az rut nyavalyákkal; annal inkább mikor az gonofság es az bűn büntetetlen mégyen es hálad el az Isten népe között. Ezek azért ferkengetnek tégedet hogy még csak ingyen se halgald az mi bűnnek latzik, gyűlölségben légy az bűnnel, az kik ilyen metelyes es karos dolgokat fereznek; légyen ez te neked farkántyu es mint egy őstön gyanánt az bentfeges életre. Ha te ezt cselekezed ambar ez világ tegedet nevesten es csufollyon ezert hogy te ezt cselekezed, mindazonaltal te az Istentől fel magasztaltatol; *az eg te feletted nem leken olyan mint az vas sem az föld nem leken erczé te alattad. Moses. 3. Könyv. 26. v. 19. es az mi jó földeteket nem tebi allotokka, Solt. 107. v. 35. Nemis cselekezi hogy ugyan azon föld tóviset, es csipket, hasontalan állatokat teremtsen: Hanem inkább az föld meg adgya az gyümölcsset, es az mi Istenünk, meg áld minket. Solt. 67. v. 6. 7. Meg áld minket az Isten, es felikötet az földnek minden hatari.*

Példabeszéd. 10. v. 26. Minemő az e-
czet az fogoknak, az füst az kemeknek,
ollyan az rest azoknak, az kik aßt el kü-
döttek.

Példabe. 15. v. 19. A' restnek úta ol-
lyan mint az tövisses sévény az iga-
zaknak pedig utok egyenes. Mikor az ő
munkajanak vighez vételere megyen,
ő fok ezerni akadalyokat talál ott ma-
ganak: A' rest aßt mondgya: Oroßlan
vagyon otkün, fene oroßlan vagyon az
uton, oroßlan vagyon az utzákon, az
utzáknak kőszepette meg életetném, Pel-
da. 22. v. 13. es 26. v. 13. medve ta-
lálkozik reaja, Amos 5. v. 19. es ke-
zevel az falhoz támaszkodot, aßt mond-
gya, az kigyó meg mar. Példa. 19. v.
24. El rejti az rest az kezét kebelében meg
hajához sem vísi aßt. Egy vagy más
dolog fűnetlenül vagyon tör, es bar-
lang gyanánt az ő utában, ugy hogy
ő mind haboru, mind fájdalom fer-
ző azoknak az kik kivannyák vala-
miben az ő munkajat. Ne legyen
annakokaért te neked társolkodafod az
rest

rest emberrel az ki begénnye teßen,
de sabadics ki magadat ő tölle, mint
az vad ketske az vadáßnak kezéből es
mint az madar á madaráßnak kezéből,
Peldabe. 6. v. 5. Igy találk te vigaf-
talást, es büféges drága kéncset. El-
lenben, az ki a hideg mia rest lévén
nem bánt: Koldul aratáskor, de semmit
nem talál, Példabeszéd. 20. v. 4.

X.

Példabeszéd. 2. v. 10. 11. Mikoron
az bölcsesség az te elmédben menend, es
az tudomány elmedben gyönyörűféges le-
ken, Az borsalmatosság becsül tégedet,
az ertelem meg őriz tégedet.

Bölcs Salamonnak eßt parantsollya,
Bes mondgya vala az Isten meg je-
lenven alom által étzaka ő nékie, 2.
Cbron. 1. v. 7. Kerjed az mit akarß hogy
adgyak neked. Nem kívána sem aranyat
sem ezüstöt, sem valami oly ez földi
hijabanvalóságot, de adgy ennekem bölts-
ségeget (eßt mondá) es tudomant, hogy ez
te

te néped előt mind ki s-mind be mehessek, igazgatnom ez te nepedet, 2. Cron. 1. v. 10. Ha ő ki csak az embereknek tefteknek gubernátora, igazgatója vala, est válastotta; hogy vagyon hogy fokak büvebben nagy modnelkül kívánnak lenni mindeneket az ő kívánfagokban, holot az test es az lélek hatalmokban vadnak? Az Istennek igéje, fővetneknek neveztetik es vilagnak, Solt. 119. v. 105. Miképpen hogy az ember az kinek vagyon iampássa világa; előt-te hordozza aft, őrzy őnnőnmágot el eféstől az eyeli fetétben: így az ki engeddi őnnőnmágot igazgatni az Istennek beféde által, helyhezteni aft ő az utai eleiben, es téfi aft vilagoskodni fővében, az vilagosság lében ő neki, meg őrzy őmagat el eféstől, Solt. 119. v. 11. ugy hogy ő nem vétkezik Isten ellen, avagy ha el esendékis, erőtlenfégeből, (ki nem vétkeznak) mindazonáltal ő nem hever abban fok ideig pœnitentia tartáfnelkül, mert ő benne vagyon az Isten igéjének magva meg ál abban, az mely i-

gaz-

gazgattya es vísi őtet mas jo utra ismet, Ianos. 1. level. 3. v. 9. Kősd annako-kaért az Istennek igéjének parancsolatit az te fővedben mindenkor, főgez-zed azokat az te nyakadra; Mert fővetnek az parancsolat, es az tudomány vilagosság: es az életnek uta az tanító feddésék, Példa. 6. 21. es 23. Kősd azokat az te nyakadra, ird be azokat az te fővednek táblájára. Így nyers kedvet es jo elő menetelt, az Istennek es embereknek főmekelőt, Példa. 3. v. 3. 4. Legyenek ezek főntelen emlekezetben, es az te főmeid előtt, es akkor mint az fővetnek es az vilagosság meg tartanak, oltalmaznak tégedet el eféstől az hamifágnak cselekedetitől azoktól az mely emberek gonofságot es hamifágot csele-kefnek, fő: David Solt: 141. v. 4.

Példabe. 20. v. 1. A' bor tsufolova tében, es az réfegítő allat haborgova; es valaki abban gyönyörködik, nem lében bölcs.

A' főlő háromfele nemű főlőket teremtt, elseőben gyönyörűfégest, ma főd-

masodszor rébegféget, es harmadszor gyalázatot. Mikor az emberek az fép-
finnek álatta, avagy magok gyönyör-
kődtetéseknek fine alat az itálban el-
mennek, *ugy hogy ők mind estveig mu-
latnak az bor mellett, mig az bor fel ger-
jebbe őket, Esai. 5. v. 11.* Akkor (az ő
fok jajok, jaj, jaj, mondások kívül, nya-
valyajok nyomorufagok kivől, mel-
lyek fármaznak ő reajok) nagy gyála-
zat követi, es el nem hadgya, mig nem
tsufolokka tefi őket es ugy mezite-
leniti meg őket mint az *Noenak* me-
zitelensége, czek ugy téfik őtet me-
zitelenne es tsufolová, mint Cham
Noet, es mindenen valakik láttak ő-
ket meg csufollyák es nevetik. Eml-
kezzel meg arrol az madarrol, az ki-
nek emberi aztzuláttya ábrázattya va-
gyon, de az igen vad termisetű, ki
ha valaha meg ehezik, aſt az ő artzulat-
tyat az emberre téfi, es meg őli őtet:
annakutanna meg somjuzvan az vizre
mégyen, es meg lattya az ortzajat fin-
tén ollyannak, mint az mellyet ő el-
nyélt

nyélt es meg őtt, annyéra bánkodik
rajta, hogy hasonlot lat fintén mint az
mellyet ő meg őlt, es őtt egyet fin-
tén mint magat, oly somorufágban va-
gyon, hogy ő az utan soha nem ebik,
sem iszik, sőt inkab győstri, kinozza,
lankasztja, es meg őli magat. Mit cse-
lekeznek azok az kik nem csak mago-
kat őlik meg mint egyet magokhoz
hasonlot, hanem inkab ő magok meg
őletnek az ő tulajdon ivo boros ede-
nyektől, avagy edények által gyakorta.
Annakokaért az mint Christus mond-
gya vála; *Emlékezzetek meg az Lotnak
feleségéről, 6: Lukacs. 17. v. 32.* Igy
enis mondom: Emlékezzél meg *Lot-
rol*: egy éczakának rébegfége artal-
malábbá téve őtet inkab hogy *nem mint
minden ő ellensége Sodomában, Moses 1.
Könyv. 19. v. 33.* Emlékezzél meg *Noë-
rol*; egy rébegfége őtet nagy gyalázat-
ban hozza, es az ő fianak gyűlölfé-
geben, az ő rébegsege által azokat
az dolgokat, az mellyeket ő az előt
rejtegetet es őrzőt rejtekben *hatá-
z-*

ébtendéktől fogva egy szerf-mind, ki jelen te. Mofes. 1. Könyv. 19. v. 21. 22. es az tób vers. Ne rébegedgyel tehat meg borral, es rébegető itallal, az melyben tsak bujalkodas vagyon, s: Pal Eph. 5. v. 18. Minden tobzodásnak kölyke, es minden ocsmanyágnak nemének fajzattya; az melyben az életnek gyalázattya vagyon el távoztassad. De mi kik napnak fia i vagyunk jobanak legyünk, 1. Thefal. 5. v. 8. es vessük az mi reménfégünket egéslen abban az kegyelemben, az mely minekünk adatik az Jesus Christus meg jelenifekor: mint engedelmes fiak ne sabjuk magunkat az tudatlanságban valo régi kévanságok hoz, hanem miképpen hogy bent az ki minket bivot, tiis bentek legyetek tellyés eletetekben, s: Peter. 1. level. 1. v. 13. 14. 15.

Iob. 4. v. 7. Emlekezzel meg kérlek, kicsoda volt oly, az ki ártatlan el veszet volna, es holot töröltettnenek el az igazak?

Mikor az emberek nagy ki befelhetetlen vesedelemben, es meg fabledul-

dulhatatlan inégben forógnak es vadnak, az Isten ő nekiek segitsegek akkor, sok időkig el fenvedi az ő fiainak bűnös voltokat, nagy hobbu türéfevel, varakozásával: hogy ő k ez sok időkig valo varakozás alát ő hozza mennének az ige által az ő sők bűnös es utálatos vilagi állapotok álol. Sőt az ő irgalmasságabol Isten ást cselekefi, hogy az ő kezeivel tartya őket, nem engedi hogy el vessenek, ha el esendik, meg nem rontatik, Soltar. 37. v. 24. Cselekedgyed ást te azert, mikor lelki nyavalyaid, nyomorúságid vadnak, tartoztad meg magadat. Ne fély semmi nyavalyától, avagy immediatè, az az, minden esköznelkül mennek az Istentől te read, avagy az ő esközitől bocsátatnak te read, mert az Istennek vagyon vigasztalása mindenben te read nézve, es vigasztalást bocsát minden nyomorúságidban. Jol lehet ő meg enged téged lenni az Tyrannusok kegyetleneknek gonos bandekok es kemény üldözések alatt, mindazonáltal ást mondgya

dgya 6: Pal Apostol által, az Isten te-
nedked, Sid. 12. v. 5. 10. *Fiam ne vest*
meg az Vrnak dorgálásat, es el ne fárady
lelkedben mikor ő tölle dorgáltatol. Mert
azok kevés ideig dorgálnak minket az mi
hábnunkert dorgal pedig' hogy rébesi le-
gyünk az ő bentségének.

Y.

Példabeszéd. 27. v. 17. Mikeppen eg-
gyik vassal az masikat elesiti az ember, ugy
elesiti az embert az ő barattyanak ortzaja.

Semmi egyenlő eggyesülése nincsen
az tűznek az Agyu, vagy az Puska
porral, az tűznek az tsepüvel, pozdor-
jával, az tűz tarto edennek avagy akar
mi egyeb meg éghető, emesthető mate-
rianak, állatnak; binten így az befedek-
ben : mert semmi hamáreb es gyorsab-
ban valo beszed nem bocsáttatik ki az
haragos embernek hájából, mint az
meg eméstő es fel gerjéstő, harag, ez,
égeti, gerjesti őtet mind addig mig u-
gyan fel fuvalkodtattya, az mely sem-
mi nem egyeb, hanem mint egy meg
emés-

eméstő nedvesfég : ez ha valamit ta-
lálhat, (az mellyet el rejtet az ő ha-
ragos barlangjaban) nem tartoztat-
hattya meg hanem ki fecsegi es mint
egy ugyan ki bőfőgi ašt az ő torkából.
Innet vagy on ez hogy fok időkig men-
degel es folydogal az, sőt meg az be-
telmes es kedves barátság es barátok
közöttis, hazugfagok, es semmi ha-
sonra valo matériak, dolgok, nem
hármaznak, abbol inkább keferves vé-
bekedések, haborgások, es termiset ki-
völ valo az termisettel ellenkező vér
ontások, támadnak. Ezért (mondgya
Salamon) *Példabesz. 15. v. 1. az meg*
bánto beszed haragot támašt. Az mely-
nek semmi egyeb vige, határa ki mence-
tele, abbol nem jó egyeb elő hanem
hadakozás, haborgás, es visszavonas
egy mást között valo gyűlölség. Azért
legyen ez te neked commendalva, en
est javallom, hogy ves ki minden
haragos beszedeket, es fenvedgy el
minden bossúságot mellyel illettetel,
avagy az mit cselekedtek te neked,

H ambár

ambar ez világ, izetlenicsen es ugyan mint egy megh csufollyon tégedet ezzel, de te Istennek előtte bölcs es ertelmes vagy, lébis, mert az haragra képedelmes büvölködik ertelemmel, Pelda. 14. v. 29. Jol lehet ő neki legyen haragossa, nemis fogyatkozzek el ambar, de az, az ember az ki az haragban feletteb kemény; kárt vall, Pelda. 19. v. 19.

Sz: Pál 1. Thessal. 5. v. 5. *Minnyajan ti vilagosságnak fiai vadtok, es az napnak fiai.*

Az mi feddendő dolog gyakorta, az mellyét ségyenleni kellene ez nem tartatik semeremnek, de alhatatos es meg átalkodot orczaval meri az az nap fényt nézni: Mikor vétkezünk, jol lehet az, az vakmerőségnek mint egy tsirkeje, az az, fajzattya, ez önnön-magának keres mint egy föld álat valo rejtek helyyeket: nem meri nézni az vilagosságot. Pelda. 7. v. 9. *Az parázná fer su estve későn, az napnak estvején, setét eyel, es homályos ejjel, (keres) es* megyen

megyen az riktátalan kemélynek házához. Iob. 24. v. 15. *Az paráznának is az ő seme vigyaz az estvere, est mondvan: ne nézzen sem én réam, es az ő orczaira ál orczát tében. Es az kik rébegek, meg rébegeknek, étzaka rébegek 1. Thess. 5. v. 7. Az mely testi vakmerő batorságban, mind addig ő nagy mélyen mint egy mélységben feküsnék, el temeretnek, énekelven édefféges enekléfeket az ő lelkeknek, de őkiig megtörőztetnek az sok gonoztól, es az gonozság által, es mikoron est mondgyak: békeffeg, es batorság, akkoron nagy birtelen vesedelem jő reajok, mint az bülésnek fájdalom az terhes ásbonyialatra: es meg nem menekednek, 1. Thess. 5. v. 3. Mikor az Istennek fiai ezeknek ellene állanak, sőt még nagy vigfaggal várjak az napot, es azt az időt, annak keferűségét az ő jozanon jarások által nappal, meg előzik, el kerülük, nem félnek ki lattya őket, avag ki csufollya meg az ő cselekedeteket. Te annakokaért az ki az napnak es vilagosságmegyen*

nak fia leánya vagy, légy jozan, es vi-
gyázo, tselekedgyel olyan dolgokat az
mellyek te rejád tartozók es téged il-
letnek, az mellyek az vilagoflagra tar-
toznak, nem járván az ily uton es nem
cselekedven az hyaban valofágnak dol-
gát, hogy mikor el jövend az Ur, es
talál tégedet ugy hogy kedvesek lése-
nek az te dolgaid ő előttte, te rébe-
fúlhes amaz vigasztalással tellyes hiva-
tallyában, s: *Mathe. 25. v. 23. Iol va-
gyon jo es hiv folga, kevesen voltak hiv,
sokra bizlak ez után, menny be az te Vtad-
nak örömében.*

*Sz: Pal 1. Theff. 2. v. 20. Ti, ti vat-
tok az mi dicsekedésünk es az mi örö-
münk.*

Az miképpen minden egyeb dol-
gokban, igy hasonloképpen az lelki ta-
nitokban; az tőkélletes es jo cseleke-
detnek mi volta es jo dolga kivantatik
legfőképpen, es az lelkeknek idvessége
mindeneknek felette ennek idvezitése
kivantatik, hogy boldogfágos ki mene-
tele es vigelégyen minden ő munka-
jok-

joknak, az mely az lelki tanitoknak ő-
römöknek koronaja. 1. *Theff. 2. v. 19.*
akkor, az Istennek igéje, az mely ő al-
talok, vettetik es hintetik az ő halga-
tojoknak fivéekben, vegyen gyükere-
zést, es teremcsen, hozzon gyümöl-
csőt az utan, hafnos es idvességgel tel-
lyes dolgokat az kikben az *bocsattatot
es hintetet Esai. 55. v. 11.* Azért ez le-
gyen nagyub forgalmatosfágod es gon-
dod (mivel hogy ugyan ezis) mikor te
az Istennek s: igéjének, bebedének hal-
láfára mégy, meny nagy épülesednek
kivanfágával oda, hogy az által jobbul
es éppüly, es nevedekgy az Istennek
kegyelmében, annak hathato erejének
munkalkodása által: é végre nézve, kő-
nyörögy Istennek, hogy nyiffa meg az
te fivedet, mint ő cselekedek az *Ly-
dianak fivében, Apost. cseleked. 16. v.
14.* Hogy te forgalmatoson halgat-
hassad, hogy az légyen tanitafodra
valo; hogy igy az Isten az ő s: Lel-
kének munkalkodása által, az Lelki
tanitoval az ő követete által az nagy

aratásnak idején sok idvezült (Istenhez meg tért) lelkeket állathasson az Urnak eleiben, nagy vigasztalással, batorlással, és örömmel, mondvan: *Im hol vagyok, en es az en fiaim, kiket adott az Isten énnékem, Sidok, 2. v. 13. az melyek az ő örömsők es gyönyörűségek.*

Z.

Soltar. 69. v. 9. Az te házadhoz való buzgo feretet meg emélt engemet.

A Z fővényiség es az ki befélhetetlen nagy telhetetlenség, olyan mint az belpoklosság; az mely nem tsak az közönféges forsu, allapatu embereket ferteztet meg, de ez meg te czék es lázcék az Tanitoknak büroknis; sőt ez ki terjede meg az ő sívekreis, es est ők mentegetni akarjak vala (sok időktől fogvan) az Hufvetnek fentelésével hogy már, az Sidoknak hufvétok ferent: es így ők az Istennek házat tövek, őkröknek, juhoknak, es egyéb áruknak tárházava, olyanna az mineműre vala nekik kivanóságok. Az

Chri-

Christus latvan ezeket, nem fenvedhete el, de fel haborodek, es késtelből ostort tsínálván ki hajta mind azokat az Templombol, be tellyesíteni akarvan az irast; Az te házadhoz való buzgo berelem meg emézte engemet, s: Ianos 2. v. 13. 14. 15. 17. Minekokaert mivel hogy az Christusnak minden cselekedeti, minekünk peldaink, ezért pedig hogy miis úgy cselekedgyünk, jól lehet, (nem lehetis) mindenben azokat cselekednünk. Azért ez légyen te neked gondod es nagy forgalmatoslágod, az Istennek házához való feretet eméltben meg téged, az az, légy felette igen buzgoságos indulattal az jo dolgokban mindenkor, Galat. 4. v. 18. Gondolkodgyal arrol, nem eleg tsak egygyet meg tartanod, az tennenmagad tulajdon meg tartása által, hanem munkalodgyal mafokatis meg tartatni, midőn te latod el tévetnek lenni az jo utrol. Est mondgyad Daviddal edgyüt, *Soltar. 119. v. 139. Az te hozzad való buzgo berelem meg emélt engemet.* Fedd-

es dorgáld meg az bünt minden-
kor, az kikben te aßt latod, eße-
ben veheted. Emlkezzel meg arról
hogy az folga meg íteltetek nem a-
zert, hogy meg nem fizethéte, de a-
zert hogy ő nyereséget nem ferze az ő
Talentonával, s: Mathe. 25. v. 27.
Igy leßen te neked dolgoz, hogy ha-
teis (csalardságban taláttól) nem
nyerß lelkeket Istennek, s-az Chri-
stusnak. Légy buzgo annakóáért,
jobbics meg magadat, terj meg, es
minden te dolgaidban legy ferény
es gyors mafokatis az pœnitentiatar-
tafra indítani, s-meg teríteni Isten-
hez. Kõnyörõgy Istennek az síralmas
Jeremias Prophetaval edgyüt, Siral. 5.
v. 21. Terics meg Vram minket te hoz-
zad, es meg terünk. Ezert dicséri az
Istennek lelke Ephraimot, ugyan e-
zén Ierem. 31. v. 18. Halvan hallot-
tam hogy mikoron az Ephraim sírna,
ekt mondotta: Meg vertél engemet, es
meg verettettem, mint az tulok ki az
jarmot nem bokta, terics meg engemet,
és

és meg térek: mert te vagy az en Iste-
nem. Mindeneknek kel pedig az pœ-
nitentia tartásra vigyázni, mert min-
denek, minnyajan vetkeznek minden
nap, 1. Kiraly. 8. v. 46. Nincsen az
ember ki nem vetkeznek. Hogy pe-
nig Istenhez meg terhes, el tavoz-
zal az büntõl, s-meg pedigh min-
den bûnõktõl. Ezech. 18. v. 21. 28.
30. 31. Es térj meg az te Urad-
hoz Istenedhez. Ezert mondgya E-
saias által az Isten, 55. v. 7. Had-
gya el az gonos ember az õ utat, es
az alnok sírsu az ő gondolatit: es
terjen az Vrhöz es kõnyörül rajta,
es az mi Istenünkhez, mert bajlan-
do az meg bocsátásra. Indicsanak
tégedet az Istenhez valo meg te-
refre ezek. 1. Mert ez volt az Je-
sus Christusnak ez vilagra valo jö-
vetelének vige, hogy minket ki
sabaditana es ki ragadna az mi
bûneinkbõl, 2. Cor. 5. v. 19. 2.
Mert az Isten draga kœp igere-
tit ajánlya es adgya azoknak az
H 5 kik

kik igazan meg ternek (1.) meg bocsátja az ollyaknak bűnöket. *Esa. 1. v. 16. Fűnyetek meg az gonoszának tselekedetől. v. 18. Ha az ti bűneitek ollyanok volnának mint az vereß festek, fejerek lésnek mint az hó, es ha pirossak lésnek mint az piros festék, ollyanok lésnek mint az fejer gyapju.* (2.) Edrök illetet elnek azok, *Amos 5. v. 4. keressetek engemet es éltek.* (3.) Meg enyhítetik es el vitetik ez illyenekről az idő berent való fok nyomorufagh *Ierem. 26. v. 2. 3. Aft mondgya az Vr, ály az Vr házanak tornácában, es holly mindeneknek: Ha fót fogadnak, es kiki meg ter mind az ő gonos utárol, enis meg terek az haborusagtol, mellyet gondolok hogy reajok el hozzak az ő cselekedeteknek gonoságáért.* Világos lámpasunk erre *Manasses, 2. Chron. 33. v. 12. 13. Mikoron nagy erős fogságban volna, az ő Vrához Istenéhez fel subazkódek, es magat igen meghalázá az Istennek előtte. Es könyörge neki meg kegyelmeze neki.* Pelda erre az *Publicanus, 6; Luk. 18. v. 13. 14. Meg*

iga-

igazittatvan, bűneinek bocsánattat nyere es ugy mene mind a maga s mind menyeyi házában. Megis ezeket cselekedgyed, hogy Istenhez meg terhes. (1.) Istennek (vádolo, sámado) könyveidet be mutaffad: az ember az ő nyilván való bűneit közönfégefen meg esmerje, es azokat minden kissebitefekenlkül, halozafnelkül, maga mentegetefenlkül Istennek eleiben vigye. *David es Esdras vilagosködnek es példajul mi előttünk vadnak ez aránt. David, Solt. 51. v. 6. Te neked, tsak te neked vétkeztem, es gonosfagot cselekedtem az te bemeid előtt; Az harmadnapig való doghalálért, mely reaja bocsáttatot Istentől, est monda: Ime en vétkeztem, es en cselekedtem hamisfagot, ezek pedig ollyanok mint az bárányok, mit vétette nek? 2. Sam. 24. v. 17. Esdras, igy raká Isten eleiben, 9. v. 6. En Istenem, fegyenlem es általlom te elődben fel emelni az en ortzámot: mert az mi álnok ságinck felyül haladtak az mi sejük felet, es az mi vétkeink mind az éig nevedte-*

H 6 nek,

nek. (2.) Szomorú es keserves elmével sentenciát mondgyon ki ki magára, es valoban valya meg, es merje meg hogy ő az el változhatatlan karhozatra, veszedelemre volna méltó. Pelda erre, (1.) az Tekozlo fiu, **6: Lukacs 15. v. 18. 19.** *Attyam vétkeztem az eg ellen, es te ellened. Nem vagyok méltó arra hogy te siadnak hivattassam immar.* (2.) Daniel, **5. v. 5.** *Vetkezünk es alnoklagot tselekedtünk hitetlenül tselekedtünk, el fakadtunk te tölled, es el tavoztunk az te parancsolatidtól, es ítéletidétl. v. 7.* *Te neked Vram igazsag, minekünk orczánk pirulasa.* (3.) Job. **39. v. 37.** *Ime en melly hitvan elvetet vagyok, mit felelhetnek neked? Sőt inkább az en kezemet az en hájamra tehem. 42. v. 6.* *Azokat utalom, és bánom az porban es hamuban.* Ugy cselekedgyél, mint az fekélyes sánta es koldus ember, mint ő ki terjести rut fekélyes sebeit az ut felen az emberek előtt; te is ugy terjезд ki nagy bűneidet Isten elót, es mutogasd

nagy

nagy bűved berent való bánakozással, **Ho-seas, 14. v. 1. 2. 3.** (3.) Utolfor, tistéd ez, hogy Istenedtől kegyelmet es erőt kérj erre, hogy uy es **6: életben járhas.** Peldánk erre David: **Solt. 119. v. 40.** *Ime kivanom az te parancsolatidat; Az te igazsagodban cselekedgyed hogy éllyek.* Es alab **143. v. 10.** *Tanics meg engemet hogy az te akaratodat tegyem, mert en Istenem vagy te: Az te jo lelked vezerebben engemet egyenes uton, (tudnillik hogy tegedet akar kit-is meg ne báncsalak) ha te ezeket cselekezed, ezt mondgya Nathan által Isten teneked, mint Davidnak mondgya vala, Az Vr el vótte az te bűneidet hogy megh nem háls, **2. Sam. 12. v. 13.** Az lelki tanitoknak tistek itt ez, hogy lelkeket nyerhessenek az Istennek; Ez penigh ugy lében megh hogy ha ők az ő több tistek, hivatalok között, *birdetik az Istennek igéjét, Esai. 40. v. 6.* **Matthe. 3. v. 1.** Ellyenek **6: es keresztényeni életet.** Pelda erre **6: Pal**
1. Theff.*

1. Theff. 2. v. 10. *Ti vattok bizonyfágok es az Isten, mely bentül es igazan es ar-
tatlanul éltünk, ti köztetek, az kik hib-
tek, Zacharias, Luk. 1. v. 6. Hogy mikor
masnak prédikálnak gonos élerük ne legye-
nek, 1. Cor. 9. v. 27. Annakokaért
jóságos cselekedetekkel kel mafok e-
lött jarniok, Mat. 5. v. 13. 14. 15. 16.
Példa erre Christus Urunk, 1. Pet. 2.
v. 21. Nem csak tanitaniok kel máfo-
kat, hanem megis kel cselekedniek az tör-
vénynek parancsolatit, Mat. 5. v. 19. Az
igasságot es az kegyességet kel követ-
niek, el kel tavoztatniok az vétkeket,
1. Tim. 3. v. 1. 2. 3. Vigyazniok kel a-
zoknak lelkeért az kiknek lelkek ő
reajok bizatot, mert őkarrol bámott ad-
nak jóvendőben, Sidok. 13. v. 17. Es
nagy forgalmatosfággal cselekedgyék
est, az mint ez meg teczik az Chri-
stusnak példajabol, Jan. 10. v. 11. Nem
kel csak az hasnot keresniek az hivek-
től, hanem az ő idveffégeket, Példa
6: Pal, 2. Cor. 12. v. 14. *Ime harmadkoris
kés vagyok ti hozzatok menni, hogy ti
káro-**

karotókkal ne henyélljék, mert nem ke-
refem az ti külső gazdagságotok, hanem
ti magatokat. Az mely lelki tanitok így
cselekeznek főt mind azokat meg cse-
lekedendik az mi az magok, es az ő
reajok bizatot leleknek idveffégekre
néz, nagy büfeges áldása bál Istennek
ez ilyenekre, 1. Pet. 5. v. 4. *Mikoron
meg jelenendik amaz pástoroknak fejedel-
me, el vékik az dicsőségnek amaz fonnyad-
hatatlan koronajat. Daniel. 12. v. 3. Az
bölcsök (az az, az Tanitok, az kik ma-
fokat jora oktattak) fémenék mint az
egnek fényessége; es az kik sokakat az i-
gasságra visének, mikent az csillagok o-
rökkön örökke. Az lelki tanitoknak
(fött minden embereknek) ez az ő tíf-
tek, hogy egyik az masikot incse, az I-
stennek hogy meg nyerheffe az ő lel-
két, es ha ki ki az ő tifti berént meg
intt valakit, es az nem cselekezik az ő
hivatallya es tifti berént, az add bámot
érette; De ha visont az lelki tanito meg
nem inti, ő ad bámot annak lelkeirt.
Ezech. 3. v. 18. *Igy bol az Isten: Ha en**

mondándom az hitetlennek: Halállal halb meg: es Őtet meg nem inted, es nem böl-
 laß néki, hogy az hitetlen az Ő utától el
 tavezek, hogy élyen: az az hitetlen meg
 hal az Ő alnokságában, de az Ő véret az
 te kezéből kivanom meg. v. 19. Ha pe-
 dig meg inted az hitetlent, es meg nem te-
 rend az Ő hitetlenségétől, es az Ő Istente-
 len útától, az az Ő alnokságában hal meg
 de te az te lelket meg mentetted. Vi-
 gyázzatok annakokaért, mert nem rud-
 gyátok mikor jó el az igaz itelő biro az Vr
 Iesus Christus. Es hogy ha hirtelen el jó-
 vend ne találjon titeket aluván. Az mel-
 lyeket pedig nektek mondok, mindeneknek
 mondom, vigyázzatok, Mark. 13. v. 35.
 36. 37.

V E G E.

Ez jeles, Könyvnek mi voltat, es For-
 dítójának kegyes induláttját jól
 meg fontolvan iram ezeket.

Mik vagyunk? bujdosok, mig élünk vi-
 lágban,
 Szüntelen ohajtunk mennyei hazánkban,
 Vrtól távol vagyuk, járuk csak bomlálybã
 Miglen itt nyomorgunk testi sátorunkban.
 De azért azonban mig ez uton járunk
 Lelki költségnekül mi barátságunk
 Nem lehet, mert káros ha meg fogyarko-
 zunk,
 s Annál fulljasb lenne ez nyomoruságunk.
 Ha ki akar b̄ azért ez uton jól járni.
 Lelked örömével pallyádat meg futni,
 Ez UTI KÖLTSEGRE b̄ert kell
 elébb tenni.

El bittem utad így nem kezd nehez lenni.
 Ez lelki költséget az Vrnak tárháza
 Bõvön foglaltattya tsak rakjad sakodba,
 Ez kis könyvétskeis ennek Patikája,
 Ki azon büségnek tifta folyamattya.
 Mint hogy peng az UR ez lelki költséget
 Nē tsak egy nemzetnek rendelte, e véghett

Tiszteldnek ez aránt tőttel elégseghet,
Találkís az joknál meltán kedvességhet
Oh KEGYES FORDITO, hogy hazánk

javára

Tanítod ez könyvet Magyarul kóllásra.
Az Vr tselekedgye hogy legyen habnára
Bujdoso lelkeknek táplaltatására.

Ultrajectomban Pünkösd havának 5,
napjan. 1651. estendőben.

Szatthmári Istvan.

Intés

Intés az kegyes

OLVASOKHOZ.

AZ nyomtatásban eset fogyatkozá-
sokat így jobbithatod meg K. ol-
vaso. Mingyárt ez könyvecskenek e-
lein, (mivel hogy mind az utolsó
nyomtatáskor esett ez ilyen vétek,
egy néhány rendbeli corrigálás u-
tan azt mondom azért) így job-
bithatni meg, Lidokhoz, olvas Si-
dokhoz. Ugyan ott, v. 12. ol. 22.
Az elől jaro befedben, Kőnyvec-
ke, ez fois nem jól helyheztetet.
Az 129. levelen, vigyazzanak, e-
zis nem jól. Néhol ismet az *accen-
tusoknak*, az kiket hijnak, azok sem
mindenüt, egy aránt vadnak, az
kőnyvnyomtatónak nem lévén hoz-
za valo elég illendő betűje. Eze-
ket meg akarok jelenteni K. olva-
so, azért, hogy miképpen vehesséd
efedben (meg jobbítani) az hol fo-
gyatkozás lében, az Kőnyvnyomta-
toknak az mi nyelvünkhöz nem tu-
da-

dások miat. Légy egeffégben, es ol-
 völd Istennek dicsőségere, s-magad-
 nak lelked idveffégere.

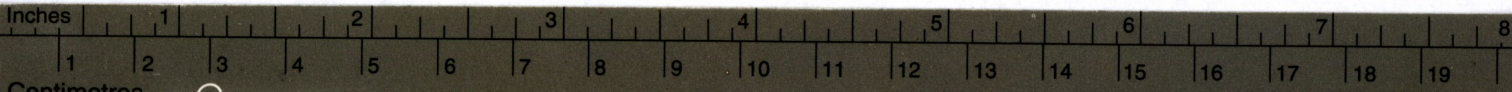
Deh, ha az én szívem
 nem lenne egyetértő a Te
 szavakkal, akkor már rég
 meghaltam volna, és a föld-
 nek lennék egy részlete.

Mert az én szívem
 nem lenne egyetértő a Te
 szavakkal, akkor már rég
 meghaltam volna, és a föld-
 nek lennék egy részlete.

Deh, ha az én szívem
 nem lenne egyetértő a Te
 szavakkal, akkor már rég
 meghaltam volna, és a föld-
 nek lennék egy részlete.

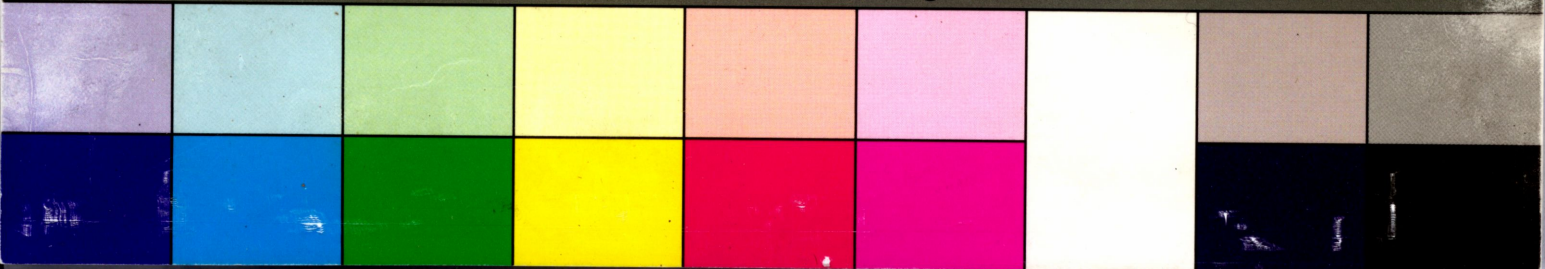
Deh, ha az én szívem
 nem lenne egyetértő a Te
 szavakkal, akkor már rég
 meghaltam volna, és a föld-
 nek lennék egy részlete.

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

174

dáfok miat. Légy egészségre, es ol-
vald Istennek dicsőlégere, s-magad-
nak lelked idvességre.

Észlelj meg a természet nagy
dicsőségét, és az emberiség
nagy hiányát. A természet
mindannyunké. A hiány
mindannyunké. A természet
nagy dicsőségét, és az emberiség
nagy hiányát. A természet
mindannyunké. A hiány
mindannyunké.

szellemi világunk nagy dicsőségét,
és az emberiség nagy hiányát.
A természet mindannyunké.
A hiány mindannyunké. A természet
nagy dicsőségét, és az emberiség
nagy hiányát. A természet
mindannyunké. A hiány
mindannyunké.

1836. K. Könyvtárából
Szombathelyi...
Kézirat...
Azt is el kell mondani, hogy...

Adja az...
Kézirat...
Azaz...
Kézirat...
Azt is el kell mondani...

Cseveli Könyörgés
Egyetlen...
Az is el kell...
Kézirat...
Azt is el kell...
Kézirat...
Azt is el kell...

85

I. 28.

~~#IX49~~

